

**АКЦИОНИ ПЛАН  
ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ  
РАЗВОЈА  
ЗА ПЕРИОД ОД 2011. ДО 2017. ГОДИНЕ**

**I. УВОД**

Акционим планом за спровођење Националне стратегије одрживог развоја од 2011. до 2017. године (у даљем тексту: Акциони план) замењује се Акциони план за период од 2009. до 2017. године, („Службени гласник РС”, број 31/10), донет 2010. године за период за који је донета Национална стратегија одрживог развоја (у даљем тексту: Стратегија), коју је Влада донела 9. маја 2008. године („Службени гласник РС”, број 57/08).

Акционим планом за период 2011–2017. године, на основу циљева утврђених Стратегијом, утврђено је следеће:

- 1) Приоритети у реализацији Акционог плана;
- 2) Специфичне мере/активности за спровођење Стратегије;
- 3) Надлежне институције и партнери за спровођење мера/активности;
- 4) Рокови за спровођење мера/активности;
- 5) Трошкови спровођења мера/активности и извори финансирања;
- 6) Показатељи за праћење спровођења мера/активности.

1) Приоритети у спровођењу Акционог плана утврђени су у складу с дугорочним стратешким националним приоритетима утврђеним Стратегијом и препорукама датим у Предлогу извештаја о напретку у спровођењу Стратегије у 2010. години. Приоритети су утврђени у циљу операционализације и јаснијег усмеравања свих заинтересованих страна и институција ка одрживом развоју. Приоритети у спровођењу Акционог плана су:

- повећање енергетске ефикасности на свим нивоима и смањење енергетске интензивности у свим секторима, укључујући индустрију, енергетику, саобраћај, пољопривреду, комуналне делатности, становање итд.;

- смањење зависности привреде и друштва у целини од фосилних горива (декарбонизација) и активно укључивање у глобалне напоре на заштити климе од промена изазваних људским деловањем;

- унапређење поступања са чврстим отпадом и отпадним водама;

- заустављање тренда повећања укупног сиромаштва, уз истовремено смањење регионалних неједнакости и већу друштвену укљученост;

- систематско увођење у процес образовања за одрживи развој, као подршке економији заснованој на знању.

2) Специфичне мере/активности за спровођење Стратегије утврђене су на основу циљева утврђених Стратегијом. Стратегијом су одређене везе с постојећим стратешким и планским документима Републике Србије.

Имајући у виду то да је Стратегија мултисекторски документ и да је један од услова за њену успешну примену усаглашеност са осталим (секторским) стратегијама и плановима, као и да је концепт одрживог развоја базиран на обједињавању свих развојних компонената, у овај акциони план укључене су и оне мере/активности које представљају део постојећих (секторских) акционих планова, а битне су са становишта одрживости. Такође, неопходно је раније усвојене секторске планове ускладити са овим акционим планом. За све утврђене мере/активности надлежне институције су обавезне да донесу планове и пројекте неопходне за њихово спровођење.

3) Стратегијом је утврђен институционални оквир за њено спровођење, што представља основ утврђивања надлежности за спровођење специфичних мера/активности у овом Акционом плану. За сваку меру/активност утврђене су надлежне институције и партнери у спровођењу. Имајући у виду сложеност утврђених мера/активности, као и чињеницу да су циљеви мултисекторски, а концепт одрживог развоја вишедимензионалан, веома мали број мера/активности може се спровести деловањем само једне надлежне институције, па је за највећи број мера/активности утврђено партнерско деловање више институција или организација. Ако то није посебно истакнуто, првоименована институција се сматра носиоцем спровођења специфичних мера/активности, односно надлежном институцијом, док су остале наведене институције партнери у спровођењу. За одређени број мера/активности потребно је истовремено ангажовање свих заинтересованих страна у друштву, јер се одрживи развој земље може успешно спроводити ако буду укључена сва три сектора: јавни, цивилни и приватни, али и грађани, као појединци. Надлежне институције су одговорне за планирање, координацију и праћење спровођења специфичних мера/активности, као и за укључивање партнера и свих заинтересованих. Укључивање удружења грађана (у даљем тексту: удружења), неопходан је предуслов за успешно спровођење утврђених мера/активности.

4) За спровођење сваког приоритета, као и сваке утврђене мере/активности утврђени су рокови. Спровођење неких мера/активности утврђено је као континуирано, што значи да њихово спровођење траје током читавог периода на који се односи Акциони план, па и након 2017. године.

5) Акционим планом су назначени извори финансирања спровођења Стратегије. Где год је било могуће, наведени су извори финансирања: средства из буџета Републике Србије, остали извори финансирања планирани у буџету Републике Србије (као што су сопствени приходи органа и организација, донације, кредити из домаћих и иностраних извора), наменска средства фондова Републике Србије, средства других нивоа власти (аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе), као и други извори финансирања (средства привредних субјеката и физичких лица). За већину утврђених мера/активности у овом акционом плану, односно где год је то било могуће, процењени су годишњи или укупни трошкови спровођења, у динарима или еврима.

Финансирање мера/активности утврђених акционим планом чије је финансирање предвиђено из буџетских средстава биће спроведене у

складу с могућностима буџета и утврђеним приоритетним областима финансирања за буџетску годину и наредне две фискалне године.

б) Акционим планом су утврђени показатељи за праћење спровођења појединачних мера/активности (процесни показатељи). Напредак у спровођењу Стратегије прати се преко исходних показатеља који су утврђени Стратегијом.

Спровођење Акционог плана координира Кабинет потпредседника Владе за европске интеграције до оснивања Канцеларије за одрживи развој. Оснивање Канцеларије за одрживи развој утврђено је Стратегијом. Савет за одрживи развој и Кабинет потпредседника Владе за европске интеграције надлежни су за обезбеђивање задовољавајућег нивоа међуминистарске и међусекторске сарадње. Укључивање свих заинтересованих страна, јавног, приватног и цивилног сектора, врши се кроз Форум партнера у примени Акционог плана за спровођење Националне стратегије одржног развоја чији рад координира Кабинет потпредседника Владе за европске интеграције.

## II. ПРИОРИТЕТИ У СПРОВОЂЕЊУ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Приоритети у спровођењу Акционог плана одржног развоја резултат су разраде стратешких циљева Републике Србије који су утврђени Стратегијом. По свом карактеру, ти приоритети су међусекторски, тј. обједињују активности из сва три стуба Стратегије: привреде засноване на знању, одрживих друштвено-економских услова и перспектива, као и одржног поступања према природним ресурсима и животној средини. Њихова реализација је сложена са становишта надлежности и као таква представља непосредан допринос и додатну вредност коју Стратегија даје укупном развоју привреде и друштва Републике Србије.

Приоритет у спровођењу Акционог плана, као најбитнији елемент одржног развоја, јесте повећање енергетске ефикасности на свим нивоима, тј. смањење енергетске интензивности у свим секторима, укључујући индустрију, енергетику, рударство, саобраћај, пољопривреду, комуналне делатности, становање итд.

Висока интензивност употребе енергије у Републици Србији условљена је, не толико структуром привреде и технолошком основном појединих енергетски зависних грана привреде, колико ниском укупном ефикасношћу коришћења енергије у свим секторима. Иако се укупна енергетска интензивност у Републици Србији постепено смањује од 2004. године до данас, Република Србија још заостаје, како за развијеним европским земљама чланицама OECD, тако и за суседним државама које су успешно завршиле или приводе крају транзицију.

Ниска енергетска ефикасност привреде неповољно утиче на конкурентност извоза Републике Србије, посебно на тржишта земаља које су енергетски много ефикасније, а важан су спољнотрговински партнер. Такође, ниска енергетска ефикасност чини привреду Републике Србије високо зависном од увоза енергената из иностранства, што представља један од главних узрока спољнотрговиске неравнотеже.

Све то указује на потребу спровођења бројних мера/активности у циљу повећања енергетске ефикасности, тј. да се смањи укупна енергетска интензивност у Републици Србији. У том смислу, Акционим планом су предвиђене следеће активности: 3.3.1.5.1, 3.3.2.4.2, 3.3.3.1.1–3.3.3.1.4, 3.3.3.2.1, 3.3.3.3.1–3.3.3.3.2, 3.3.3.9.1–3.3.3.9.2, 3.3.4.2.1–3.3.4.2.4. и 3.3.6.1.4.

Надлежност и партнерство у њиховом спровођењу повезује већи број институција, на првом месту то су: Министарство за инфраструктуру и енергетику, Агенција за енергетску ефикасност, остала надлежна министарства и посебне организације, јавна предузећа ЕПС и ЕМС, привредне коморе, професионална удружења, банке, пословна удружења, научне и образовне институције, као и организације цивилног друштва.

Да би тај приоритет био остварен, циљна вредност процесног показатеља, тј. вредности производног БДП-а на основу утрошка примарне енергије од тоне еквивалентне нафте требало би да до краја 2012. године пређе вредност од 1.000 сталних америчких долара из 2000. године, а до краја 2017. године да пређе вредност од 1.800 сталних америчких долара из 2000. године.

Смањење зависности привреде и друштва у целини од фосилних горива (декарбонизација) и активно укључивање Републике Србије у глобалне напоре на заштити климе од промена изазваних људским деловањем приоритет је у наредном периоду.

Република Србија није велики емитер гасова са „ефектом стаклене баште”, али постоје значајне могућности да се ограничавањем емисија остваре користи које би се огледале не само у привлачењу значајних страних инвестиција по основу примене флексибилних механизма из Кјото протокола већ би се тако смањила увозна зависност и ублажила спољнотрговинска неравнотежа. Замена фосилних горива горивима из обновљивих извора, која су неутрална са аспекта емисија гасова са „ефектом стаклене баште”, створиће низ позитивних спољних ефеката, као и знатан број нових радних места, па се остваривањем тог циља у остваривању Акционог плана доприноси достизању свих стратешких националних циљева одрживог развоја.

Процесни показатељи за тај циљ у спровођењу су: а) емисија гасова са „ефектом стаклене баште” по становнику у тонама CO<sub>2</sub> и б) однос емисија гасова са „ефектом стаклене баште” исказана у тонама CO<sub>2</sub>, према вредности БДП-а од 1.000 сталних америчких долара из 2000. године (угљенична интензивност). Да би тај циљ био остварен, циљна вредност првог процесног показатеља треба да износи до краја 2012. године не више од осам тона гасова са „ефектом стаклене баште” изражених у CO<sub>2</sub> по становнику, тј. не више од девет тона до краја 2017. године. Такође, циљ је да вредност другог показатеља до краја 2012. године опадне на око две тоне на 1.000 сталних америчких долара БДП-а, а до краја 2017. године та вредност треба да износи око 1,5 тона на 1.000 сталних америчких долара БДП-а.

Поред Министарства животне средине, рударства и просторног планирања, за спровођење тог приоритетног циља надлежне су све институције, као и за спровођење претходног и у Акционим плану за њега су везане активности од 3.2.1.1.1. до 3.2.1.3.1.

Имајући у виду тежину постојећег стања, унапређење поступања са чврстим отпадом и отпадним водама издваја се као један од приоритета у спровођењу Акционог плана.

Према подацима РЗС, укупна количина створеног отпада у Републици Србији износила је 2009. године 2,37 милиона тона, а количина сакупљеног и одложеног отпада око 1,58 милиона тона. Од укупне количине отпадних вода пречишћава се око 178.000.000 m<sup>3</sup> индустријских отпадних вода (5,29%) и око 56.037.000 m<sup>3</sup> (16,5%) отпадних вода из домаћинства и осталог нефинансијског сектора (Статистички годишњак 2010), што је недовољно имајући у виду земље у окружењу и међународне обавезе које је Република Србија прихватила или намерава да прихвати и испуни до 2017. године.

Процесни показатељи у остварењу тог циља су: а) проценат чврстог отпада који се подвргава третману и б) проценат отпадних вода које се пречишћавају.

За први показатељ још не постоје прецизни статистички подаци, мада је процена да је проценат искоришћења и третмана отпада на веома ниском нивоу. Међутим, Агенција за заштиту животне средине од 1. јануара 2010. године прикупља податке од лица која сакупљају, складиште и третирају све категорије отпада, као и извештаје о управљању амбалажом и амбалажним отпадом од произвођача, увозника, пакера/пунилаца и испоручилаца, оператера и др. Први подаци ће бити доступни у току 2011. године и тај показатељ ће бити могуће пратити. У вези са амбалажним отпадом, Влада је донела и Националне циљеве за смањење амбалажног отпада, односно обавезу да се амбалажни отпад рециклира и поновно употребљава. Други показатељ прати Републички завод за статистику и подаци показују да је остварење тог циља као приоритета још на веома ниском нивоу. Очекује се повећано финансирање у тој области у наредном периоду, али имајући у виду велике инвестиције које су неопходне за постројења за третман отпадних вода, још није могуће дати прецизнију слику брзине остваривања постављених циљних вредности тих показатеља до 2017. године.

Поред Министарства животне средине, рударства и просторног планирања надлежни органи и партнери у остварењу тог приоритетног циља су све институције везане за претходне приоритете, али и најшире схваћено друштво у целини.

Смањење сиромаштва остаје један од основних приоритета у наредном периоду. После периода значајног смањења броја апсолутно сиромашних и ризика од сиромаштва, поново се 2009. и 2010. године бележи пораст броја становника испод границе апсолутног сиромаштва, уз погоршавање свих других показатеља сиромаштва. Томе је допринео пад економске активности, заустављање раста броја запослених и зарада, као и последични раст незапослености изазван економском кризом, али и структурни проблеми у економији. После повећања стопе апсолутног сиромаштва 2009. године у односу на 2008. годину са 6,1% на 6,9%, тај тренд је настављен и 2010. године, када је стопа апсолутног сиромаштва у Републици Србији достигла 9,2%. Праћење тренда апсолутног сиромаштва указује на то да је стопа сиромаштва у Републици Србији поново на нивоу из 2006. године. Повећавају се и регионалне неједнакости у расподели сиромаштва. Због свега наведеног, активности у борби против сиромаштва, смањењу регионалних неједнакости у расподели и, посебно, повећаној бризи за нарочито осетљиве друштвене групе и појединце треба

у наредном периоду сматрати приоритетом у остваривању одрживог развоја. За тај циљ у Акционом плану непосредно су везане следеће активности: 2.3.1.2, 2.3.2.1–2.3.2.4, 2.3.3.1–2.3.3.5, 2.3.4.1–2.3.4.4, све активности у делу 2.4, 2.8.1.1, 2.8.1.7, 2.8.1.8, 2.8.3.1, 2.8.3.2, 2.8.5.2, 2.9.3.1, 2.9.3.2. и 2.9.4.1–2.9.4.4.

На праћењу показатеља сиромаштва много је рађено у претходном периоду, па је развијен репрезентативни национални скуп показатеља за ту област. Циљ мера предвиђених овим акционим планом јесте да се заустави негативан тренд пораста апсолутног сиромаштва у 2011. години и да се почне смањивати стопа апсолутног сиромаштва у 2012. години, да би до краја 2012. године била мало изнад нивоа из 2008. године (6,9%), а до 2017. године смањила испод нивоа из 2009. године, односно испод 6%.

Образовање за одрживи развој има посебан, пре свега дугорочан значај за спровођење Стратегије, јер се на тај начин стварају нове генерације које ће бити способне да креативно и критички мисле, примењују принципе одрживог развоја и иду у корак с брзим развојем технологија и информационо-комуникационог друштва. Изградња економије засноване на знању Стратегијом је утврђена као национални приоритет, јер Република Србија нема других развојних фактора на којима би градила своју конкурентску предност на међународном тржишту. Због тога је потребно степен издвајања из буџета Републике Србије за научна истраживања и образовање до 2017. године ускладити с донетим прописима, као и до 2013. године разрадити и отпочети са спровођењем систематске подршке бржем и ефикаснијем превозињу инвенција и иновација наших стручњака у конкретне нове технологије/производе на којима би се градила национална конкурентност. Такође, треба спровести реформу система образовања да би се успоставило образовање за одрживи развој, пре свега реформом наставних планова и програма у које би требало уградити садржаје из области одрживог развоја. Образовање о одрживом развоју треба увести на све нивое образовања: предшколско, основно, средњошколско и високошколско.

У циљу што ефикаснијег укључивања наведених циљева као приоритета у свакодневни живот најширег круга грађана Републике Србије, потребне су одређене иницијативе које обједињују активности из сва три стуба Стратегије. Једна од таквих иницијатива јесте развој „зелене економије” као битне компоненте укупног одрживог развоја привреде и друштва. Развој „зелене економије” стварањем „зелене запослености” у тесној је вези с претходно наведеним приоритетима. „Зеленом економијом” сматра се рад у пољопривреди, индустрији, истраживању и развоју, административним и услужним делатностима које значајно доприносе очувању или побољшању квалитета животне средине. Нарочито, мада не и искључиво, тај појам се односи на послове који помажу очувању екосистема и биодиверзитета, смањују употребу енергије, материјала и потрошњу воде, у којима се примењује стратегија високе ефикасности; декарбонизација привреде; свођење на минимум (или потпуно укидање) стварања свих врста отпада и загађења. Конкретно, у Републици Србији „зеленом економијом” се може сматрати пословање у домену органске пољопривреде, шумарства, свих облика рециклаже који не угрожавају животну средину и не деградирају природне ресурсе,

добивање енергије из обновљивих извора, као и повећање енергетске ефикасности и увођење чистије производње у разним секторима.

Значајна иницијатива је и иницијатива за повећање енергетске ефикасности која је покренута успостављањем „Године енергетске ефикасности”, а коју треба наставити и у наредним годинама. Та иницијатива ће, поред доношења низа економских и регулативних мера, бити праћена кампањом за укључивање што ширег круга субјеката и организованим активностима на подизању нивоа јавне свести о могућностима и потребама стварања енергетски ефикасне привреде и друштва у целини.

Посебна пажња у периоду за који се доноси овај акциони план биће посвећена унапређењу комуникације и нивоа знања о одрживом развоју у свим сегментима друштва, а пре свега међу носиоцима политичког одлучивања и запосленима у јавном сектору, привредним субјектима и младима у школама и институцијама високог образовања, као потенцијаним учесницима у стварању нове јавне свести и активностима у остваривању одрживог развоја. Да би се то постигло, Влада и институције надлежне за спровођење Стратегије и Акционог плана радиће на умрежавању постојећих и стварању нових центара знања и истраживања у оквиру академских институција, привредних субјеката, њихових асоцијација, органа и организација на свим нивоима власти, као и на њиховом повезивању са сличним програмима у Европској унији и свету. Имајући у виду да се зацртани циљеви одрживог развоја могу достићи само уз ангажовање свих субјеката друштва, у наредном периоду радиће се на подизању капацитета и нивоа знања на свим нивоима, спровођењем посебних програма обучавања.

Скраћенице које се користе у тексту Акционог плана имају следеће значење:

ADR, RID, ADN – Европски споразуми о међународном превозу опасне робе;  
АЕ – Агенција за енергетику;  
АЕЕ – Агенција за енергетску ефикасност;  
АЗЈЗНСС – Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије;  
АОД – Агенција за осигурање депозита;  
АП – Агенција за приватизацију;  
АПок – Аутономна Покрајина;  
АТС – Акредитационо тело Србије;  
ВАТ – *Best Available Technology* / „најбоља расположива технологија”;  
БДП – бруто домаћи производ;  
ВЕР – *Best environmental practice* / „најбоља пракса по животну средину”;  
ГВЕ – гранична вредност емисије;  
GEF – *Global environmental facility* / финансијски програм Светске банке намењен подршци заштите животне средине;  
GHG – *Greenhouse gasses* / гасови са ефектом „стаклене баште”;  
ГМО – генетски модификовани организми;  
DEU – *Delegation of the European Union* / делегација Европске уније;

ДЕУ – директива ЕУ;  
EBRD – European Bank for Reconstruction and Development / Европска банка за обнову и развој;  
EIB – *European Investment Bank* / Европска инвестициона банка;  
ESCO – *Energy Service Company* / компаније за пружање услуга у енергетици, које развијају, изводе и финансирају тржишно засноване пројекте енергетске ефикасности;  
ЕПС – „Електропривреда Србије”;  
ЕМС – „Електромрежа Србије”;  
ЕУ – Европска унија;  
ЕЗЗ – Економија заснована на знању;  
ЗЗПС – Завод за заштиту природе Србије;  
ЗИС – Завод за интелектуалну својину;  
ЗЈЗ – заводи за јавно здравље;  
ЗС – здравствене службе;  
ЗУОВ – Завод за унапређење образовања и васпитања;  
ЗВКОВ – Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања;  
IAEA – *International Atomic Energy Agency* / Међународна агенција за атомску енергију;  
ИЗ – Институт за земљиште;  
ИЗЈЗ – институти / заводи за јавно здравље;  
ИКТ – информационо-комуникационе технологије;  
ILO – *International Labour Organization* / Међународна организација рада;  
ИОМ – *International Organization for Migration* / Међународна организација за миграције;  
ИРА – *Instrument for pre-accession assistance* / Претприступни фондови;  
IPCC – *Intergovernmental Panel on Climate Change* / Међудржавни панел о климатским променама;  
IPPC – *Integrated Prevention and Pollution Control* / јединствено спречавање и контрола загађивања животне средине;  
ИР – истраживања и развој;  
ИСС – Институт за стандардизацију Србије;  
ЈАНАФ – Јадрански нафтовод;  
ЈВП – јавна водопривредна предузећа;  
ЈКП – јавна комунална предузећа;  
ЈЛС – јединице локалне самоуправе;  
ЈНЗ – јединствена номенклатура занимања;  
ЈП – јавна предузећа;  
КОР – Канцеларија за одрживи развој;  
КОРНП – Канцеларија за одрживи развој недовољно развијених подручја;  
КЕИ – Канцеларија за европске интеграције;  
МВД – Министарство вера и дијаспоре;  
МЉМПДУЛС – Министарство за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу;  
МЕРР – Министарство економије и регионалног развоја;  
МЖСРПП – Министарство животне средине, рударства и просторног планирања;  
МЗ – Министарство здравља;  
МИЕ – Министарство за инфраструктуру и енергетику;



МКИИД – Министарство културе, информисања и информационог друштва;

МКиМ – Министарство за Косово и Метохију;

МО – Министарство одбране;

МОС – Министарство омладине и спорта;

МП – Министарство правде;

МПН – Министарство просвете и науке;

МПТШВ – Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде;

МРСП – Министарство рада и социјалне политике;

МСП – Министарство спољних послова;

МСП – Мала и средња предузећа;

МУП – Министарство унутрашњих послова;

МФ – Министарство финансија;

МХЕ – мале хидроелектране до 10 MW;

НАРР – Национална агенција за регионални развој

НБС – Народна банка Србије;

НИ – Наука и истраживања;

НИО – научноистраживачке организације;

НКМЗ – Национална комисија за ментално здравље;

НЛМРЗ – Национална лабораторија за земљиште и минералне

ресурсе;

НОК – Национални оквир квалификација;

НП – национални паркови;

НПС - Национални просветни савет;

НРА – Национална радиодифузна агенција;

НСЗ – Национална служба за запошљавање;

НСР – Национални савет Рома;

NOx – азотни оксиди;

NUTS – NUTS класификација / номенклатура територијалних статистичких јединица;

ОИЕ – обновљиви извори енергије;

ПА – Правосудна академија;

ПИЈЗ – Повереник за информације од јавног значаја;

ПКС – Привредна комора Србије;

PRTR – *Pollutant Release and Transfer Register* / Регистар испуштања

и преноса загађујућих материја;

ПСЗЖС – Покрајински секретаријат за заштиту животне средине;

РСВ – *Polychlorinated biphenyl* / полихлоровани бифенили;

РАПП – Републичка агенција за просторно планирање;

РАС – Републичка агенција за становање;

РГЗ – Републички геодетски завод;

РЗИИ – Републички завод за информатику и интернет;

РЗЈЗ – Републички завод за јавно здравље;

РЗР – Републички завод за развој;

РРА – Републичка радиодифузна агенција;

РЗС – Републички завод за статистику;

РХМЗ – Републички хидрометеоролошки завод;

СБ – Светска банка;

СЕПА – Агенција за заштиту животне средине;

СИЕПА – Агенција за промоцију извоза;

Схема – Агенција за хемикалије;

SIDA – *Swedish International Development Cooperation Agency* / Шведска агенција за међународну развојну сарадњу;  
СКГО – Стална конференција градова и општина;  
СМЗ – службе менталног здравља;  
СРП – Савет Владе за равноправност полова;  
СС – социјалне службе;  
СУ – стручна удружења;  
ТЕ – термоелектране;  
ТИС – туристички информациони систем;  
ТНГ – течни нафтни гас;  
ТО – топлане;  
ТОС – Туристичка организација Србије;  
UNDP – *United Nations Development Programme* / Програм за развој Уједињених нација;  
UNECE – Економска комисија УН за Европу;  
UNECE IAN – *UNECE Industrial Accident Notification System – IAN System* / Европски систем за обавештавање и руковођење у случају хемијског удеса;  
UNICEF – *United Nations Children's Fund* / Фонд Уједињених нација за децу;  
UNFCCC – *United Nations Framework Convention on Climate Change* / Оквирна конвенција Уједињених нација о климатским променама;  
Удружења – удружења грађана;  
УРП – Управа за родну равноправност;  
Фонд – Фонд за заштиту животне средине Републике Србије;  
ХЕ – хидроелектране;  
CORINAIR – *Core Inventory of Air Emissions* / основни инвентар емисија у ваздух;  
CO<sub>2</sub> – угљен-диоксид;  
WHO – *World Health Organization* / Светска здравствена организација.

### III. ПЛАН АКТИВНОСТИ

#### 1. ПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – ОДРЖИВОСТ ЗАСНОВАНА НА ЗНАЊУ

##### 1.1. Економија каква је потребна Републици Србији

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
1.1.1. Одржива економија	1. Усклађивање потрошње с резултатима производње и продуктивности рада, односно с могућностима алиментирања буџета Републике Србије.	МФ, МЕРР, МРСР, НБС	Континуирано			1. Удео коначне потрошње у % у БДП-у  2. Удео инвестиционе потрошње у % у БДП-у  3. Удео трговинског дефицита у % у БДП-у
	2. Наставак реформе јавних финансија: – Смањивање пореског оптерећења привреде и грађана тако да јавни расходи не прелазе 40% БДП-а; – Проширивање пореске основице на све активности.	МФ – Влада	Континуирано			Удео јавних расхода у % у БДП-у
	3. Фискална равнотежа: – Смањење фискалног дефицита на 2% БДП-а; – Смањење фискалног дефицита на 1% БДП-а; – Фискална равнотежа	МФ – Влада	2013. 2015. 2017.			Удео консолидованог фискалног дефицита у % у БДП-у

	или благи суфицит.					
	4. Одрживо управљање спољним и унутрашњим дугом: – Свођење учешћа укупног јавног дуга до 30% БДП-а; – Укупног спољног дуга до 60% БДП-а; – Јавног спољног дуга на 15% БДП-а; – Контрола дужничког оптерећења по запосленом (до пет просечних месечних зарада) и по становнику (до 10% годишњег дохотка <i>per capita</i> ).	НБС, МФ – Управа за јавни дуг, привреда – предузећа и банке	2017. 2015. 2015.  2011.			1. Задуженост према иностранству у % у БДП-у 2. Удео јавног дуга Републике Србије у БДП-у
	5. Смањивање дефицита текућег рачуна на ниво: – Испод 8% БДП-а.	НБС, МЕРР, привреда – предузећа и банке	2014.			Удео дефицита текућег рачуна у % у БДП-у
	6. Остваривање ценовне стабилности: – Стално смањивање инфлације на нижи ниво; – На око 4% годишње.	НБС, МПТШВ, МФ	Континуирано  2014.			1. Индекс потрошачких цена  2. Број уредаба и одлука о ценама лекова
1.1.2. Привреда заснована на знању	1. Остваривање материјалних и техничких услова за што шире коришћење знања као јавног добра: – Увођење е-управе: 1) на републичком нивоу, 2) на локалном нивоу; – Унапређење инфраструктуре за	МКИИД, МЉМПДУЛС, МПН, МФ, МЕРР, ПКС, „Телеком”, универзитети, школе, научни институти, удружења	Континуирано	1.480.000 динара  15.000.000 динара  9.000.000 динара	Буџет Републике Србије (средства намењена за праћење спровођења акционог плана Стратегије развоја широкопојасног приступа у Републици Србији до 2012. године)	1. Степен уведениости е-управе на републичком и локалном нивоу 2. Покривеност брзим интернетом

	<p>коришћење брзог интернета;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Битно побољшање услова за квалитетан пренос сигнала мобилне телефоније;</li> <li>– Смањење пореза на трансфер технологије и <i>know how</i>;</li> <li>– Формирање и примена адресног кода у Републици Србији.</li> </ul>				<p>Будет Републике Србије</p> <p>Средства јавног поштанског оператера</p>	
	<p>2. Увођење стандарда неопходног нивоа знања за функционисање привреде:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Утврђивање неопходне стручне структуре запослених у технолошки интензивним компанијама;</li> <li>– Омогућавање бољег система образовања уз рад;</li> <li>– Изједначавање стандарда за испуњавање стручних услова рада у приватном и јавном сектору;</li> <li>– Утврђивање домаћих потенцијала традиционалних знања, техника и заната.</li> </ul>	<p>МЕРР, МПН, МРСЦ, ПКС, ЗИС, НАРР</p>	<p>2011.</p> <p>2011.</p> <p>2011.</p>	<p>1.000.000 динара</p>	<p>НАРР НСЗ</p>	

	<p>3. Образовање о економији знања и о могућностима развоја привреде засноване на знању:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Образовање и семинари за пољопривредно становништво;</li> <li>– Регионални семинари о екологији, ресурсима и одрживом развоју;</li> <li>– Подизање информатичке писмености радне популације;</li> <li>– Унапређење квалитета општег образовног система;</li> <li>– Развој саветодавних служби у пољопривреди;</li> <li>– Успостављање институционалног праћења развоја економије засноване на знању.</li> </ul>	<p>МПН, МЖСРПП, МКИИД, МПТШВ, ПКС, СБ, удружења</p> <p>МПТШВ, ПКС, СБ, удружења</p>	<p>Континуирано</p> <p>Континуирано и након одобравања за 2011. годину</p> <p>2010–2011.</p> <p>2011– 2016.</p> <p>2011–2013.</p>	<p>ЕУ, ТАИЕХ, 3.000 евра по семинару</p> <p>1.930.100 евра</p> <p>2.550.000 евра</p> <p>100.000 евра</p> <p>168.300.000 динара кроз рад пољопривредних саветодавних служби</p> <p>12.000.000 динара 88.198 евра за праћење и контролу и око 458.920 евра за логистичку подршку образовању (консултанци,</p>	<p>Већа са 3.3.4.4. Донације</p> <p>ЕУ</p> <p>ЕУ, ТАИЕХ – по годишњем плану УВ МПТШВ</p> <p>-Техничка подршка за контролу ерадикације у класичне куге свиња (ККС) и беснила у Републици Србији -I PA ЕУ Информациони систем и умрежавање инспекцијске службе Пројекат Министарства пољопривреде Холандије као помоћ Влади Републике Србије у области транспозиције и примене прописа ЕУ и унапређење спровођења службене контроле коју врши ветеринарска</p>	<p>Број организованих кампања за промоцију КБЕ</p>
--	---	---	---	---	--	--

				преводиоци)	инспекција у - Републици Србији - ЕУ - Буџет Републике Србије  Кредит Светске банке кроз пројекат СТАР – Транзициона реформа пољопривреде Републике Србије	
--	--	--	--	-------------	--	--

	<p>4. Побољшање капацитета медијског система и унапређење културе садржајима о економији знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Квалитативно поправљање садржаја економије знања у оквиру програма медијског националног сервиса;</li> <li>– Широко медијско и културно промовисање економије засноване на знању;</li> <li>– Успостављање системског праћења садржаја економије засноване на знању у медијима;</li> <li>– Промоција домаћих ресурса знања.</li> </ul>	МК, МКИИД, РРА, НАРР, медији, струковна удружења	Континуирано 2012.	<p>Програми финансирани из буџета Републике Србије:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Програм подршке развоју конкурентности и иновативности МСПП за 2011. годину 65.000.000 динара;</li> <li>- Програм подршке удружењима предузетника за 2011. годину 12.000.000 динара</li> <li>- Менторинг за постојећа МСПП у 2011. години 10.500.000 динара;</li> <li>- Припрема и организација Међународног сајма предузетништва Бизнис База 2011. године 7.000.000 динара.</li> </ul>		1. Број емисија и прилога у медијима о КБЕ
1.1.3. Ширење терцијалног сектора	1. Подстицање одрживог развоја сектора услуга.	МПТШВ, МЕРР	Континуирано	1.286.000 динара	Буџет Републике Србије	<p>1. Стопа раста сектора услуга</p> <p>2. Учешће сектора услуга у</p>



						стварању БДП-а
	2. Реформа државне управе у смислу правног оквира у области државне управе и организације рада органа државне управе.	МЉМПДУЛС у сарадњи са осталим надлежним министарствима	2011.			Донети закони и подзаконска акта за реформу државне управе
	3. Подстицај размене информација, образовања и знања као фактора производње: – Организација стручних скупова и истраживања о развоју трећег сектора; – Међународна сарадња у тој области.	МПН, ЗИС		2009–2012. 3.144.000 евра 4.747.000 евра	Буџет Републике Србије  Други извори средстава	Број семинара и радионица посвећених ширењу економије засноване на знању
	4. Реструктурирање јавног и друштвеног сектора привреде у правцу јачања трећег сектора, посебно оног његовог дела с највећим уделом знања.	МЕРР, МПН, АП	2012.			
	5. Унапређење капацитета инфраструктуре: – Саобраћаја; – Телекомуникација; – Водоснабдевања; – Енергетског система; – Комуналног система; – Поштанског система.	МИЕ, МКИИД, МЕРР, НАРР, ЈЛС	Континуирано	42.960.000 динара годишње 40.000.000 евра	Буџет Републике Србије Јавни поштански оператор ИРА фондови	(Статистички) показатељи развоја инфраструктуре
1.1.4. Успостављање система одрживе производње и потрошње	1. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЕРР, МПН, МПТШВ	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије Веза са: 3.1. 3.2.	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	2. Доношење одговарајућег законодавног оквира којим се регулишу производња и	МЖСРПП, ПКС, удружења	2011.		Веза са 3.3.8.	Донета стратегија

	потрошња штетна и неприхватљива за животну средину, односно увоз и извоз по животну средину еколошки неподобних добара и услуга.					
	3. Развој и стимулација „бестежинске” економије и чисте производње спровођењем програма: – Дематеријализације; – Рециклаже; – Енергетске ефикасности; – Животног циклуса производа.	МЖСРПП, МПН МИЕ, ПКС, АЕЕ	2015.  2011.		Веза са 3.3.1. 3.3.8.	Донет закон
	4. Стандардизација прихватљивих производа и услуга са становишта заштите животне средине и заштите потрошача.	ИСС, ИСС, МЕРР, МЖСРПП, ПКС, удружења, МПТШВ	2012.	224.410.000 динара	Будет Републике Србије Други извори средстава	1. Количина угрошене енергије на 1.000 евра БДП-а у динарској противвредности 2. Степен рециклаже производа (стакло, алуминијум, папир...)
	5. Подстицаји за увођење еко-амбалаже, „зелених” паковања и еколошких пројеката: – Пореским стимулацијама; – Научним истраживањима.	МЖСРПП, МФ, МПН, ПКС, ЗЗПС, удружења	2011.			Донете подстицајне мере
	6. Реструктурирање индустрије на основу програма чистије производње, органске пољопривреде и одрживе економије.	МЕРР, МИЕ, МПТШВ, МЖСРПП, ПКС, привредни субјекти, удружења	2015.		Веза са 3.3.8.	Удео еко-амбалаже у укупној потрошњи амбалаже
	7. Програм обуке и образовања за одрживу производњу и потрошњу на	МПН, МЖСРПП, КОР, МЗ, Црвени крст Србије,	Континуирано		Веза са 3.2.2.6.	Број организованих кампања за промоцију одрживе производње и потрошње

	<p>свим нивоима:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Промена навика и промоција одрживог понашања људи у потрошњи енергије, воде, хране, заштити природе и чувања биодиверзитета, културних и других трајних вредности у потрошњи;</li> <li>– Неговање здравих стилова живота;</li> <li>– Покретање и вођење медијске кампање за прихватање одрживог начина производње и потрошње.</li> </ul>	<p>удружења, Медији</p>				
	<p>8. Подршка рециклажи и „зеленим” производима преко система јавних набавки:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Измене Закона о јавним набавкама у вези с техничком спецификацијом – утврђивање захтева квалитета производа, услуга и радова, као и у вези са организовањем и менаџментом понуђача у односу на еколошке захтеве.</li> </ul>	<p>МЖСРПП, АЕЕ, удружења, привредни субјекти</p>	<p>2011.</p>			<p>1. Удео рециклираних и „зелених” производа у извршеним јавним набавкама 2. Донете измене Закона о јавним набавкама</p>
	<p>9. Увођење и примена система друштвено одговорног пословања.</p>	<p>МЖСРПП, МРСЦ, ПКС, привредни субјекти, удружења</p>	<p>2012.</p>			
<p>1.1.5. Интернализација екстерналија</p>	<p>1. Постепено увођење принципа „загађивач</p>	<p>МЖСРПП, МФ, МИЕ</p>	<p>2011. 2012.</p>			<p>1. Увођење пореза и такса 2. Прикупљена средства</p>

(економија у којој корисник плаћа свеукупне, унутрашње и спољашње еколошке трошкове)	плаћа” и „корисник плаћа”у законодавни оквир економије: – Еколошки порези на загађујућу производњу и технологије; – Увођење посебних такса ( <i>congestion charges</i> ) за индивидуални саобраћај, ГПС контроле и других мера у градским језгрима; – Увођење и промоција мера одрживог урбаног кретања: пешачење, бициклизам и јавни превоз.		2012.			
	2. Увођење и примена механизма плаћања природне и еколошке ренте (законски и оперативно) за: – Рударство; – Енергетику; – Пољопривреду; – Саобраћај; – Грађевинарство.	МЖСРПП	2012. 2011. 2015. 2015. 2012.		Веа са 3.3.1.5.	1. Увођење ренте 2. Прикупљена средства
	3. Унапређење рада еколошких фондова на републичком и локалном нивоу од природне ренте, еколошких пореза, такса и казни, а који ће служити искључиво за унапређење стања животне средине и заштиту необновљивих ресурса и природе.	МЖСРПП, ЈЛС, Фонд	2012.		Веа са 2.9.6.2.	Износ прикупљених средстава

## 1.2. Економија Републике Србије – развој и одрживост

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
1.2.1. Раст БДП-а по стопи од 5% годишње почев од 2014. године и пораст БДП-а <i>per capita</i> на око 5.630 евра до 2014. године и на око 7.000 евра до 2017. године.	<p>1. Подстицање страних директних инвестиција (стварањем инвестиционе климе) на око четири милијарде евра годишње:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Олакшавањем процедуре отварања фирми;</li> <li>– Стратешким утврђивањем домаћих ресурса знања и иновација;</li> <li>– Промоцијом пословне сарадње са српском дијаспором;</li> <li>– Увођењем прилива новца од девизних дознака у легалне токове, а на начин прихватљив и повољан за дијаспору;</li> <li>– Довршавањем приватизације и реструктурирања друштвеног и државног сектора;</li> <li>– Битним поправљањем стања инфраструктуре;</li> <li>– Приватизацијом градског грађевинског земљишта;</li> <li>– Субвенцијама за приватна предузећа извознике;</li> <li>– Стварањем услова за што повољнији трансфер новца из дијаспоре.</li> </ul>	МЕРР, МПТШВ, НБС, НАРР, ПКС, АП, МВД, МПН, ЗИС	Континуирано 2012.	79.999.000 динара	Буџет Републике Србије	<p>1. Стопа раста БДП-а</p> <p>2. Износ иностраних инвестиција</p> <p>3. Удео инвестиција у инфраструктуру у укупним инвестицијама</p> <p>4. Пораст броја новоотворених предузећа и тренд раста у периоду 2010–2012. године</p>
	2. Повећање <i>green field</i> инвестиција до нивоа 50 % у укупним страним директним инвестицијама.	МЕРР, ПКС,, привреда – предузећа и банке, ЈЛС, МИЕ	2012.	1.400.000. 000 динара	Буџет Републике Србије, други извори средстава Веза са	Удео <i>green field</i> инвестиција у укупним инвестицијама

					1.2.1.1.	
	<p>3. Заштита институција тржишне привреде:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Власничка права: одрживи довршетак приватизације, правна заштита поверилаца и мањинских власника;</li> <li>– Реституција: усвајање и примена закона о реституцији;</li> <li>– Заштита интелектуалне својине / усвајање закона.</li> </ul>	<p>МЕРР, МПН, ЗИС, АП, привреда – предузећа и банке, репрезентативни синдикати</p>	2011.			
	<p>4. Битно унапређење општег пословног амбијента:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Изградња одрживе економије засноване на конкурентном тржишту;</li> <li>– Даље уклањање административних препрека пословању; Владавина закона;</li> <li>– Повећање конкуренције и њена заштита усклађена с правилима ЕУ;</li> <li>– Подизање конкурентности привреде Републике Србије у међународним оквирима;</li> <li>– Ефикаснији и савремен начин промоције извозне понуде српске привреде на значајнијим међународним привредним и сајамским манифестацијама;</li> <li>– Смањење корупције и криминала;</li> <li>– Подизање пословне етике;</li> <li>– Изградња тржишне и пословне културе и културе конкуренције;</li> <li>– Заштита потрошача према ЕУ стандардима;</li> <li>– Смањење сиве економије и рада „на црно”.</li> </ul>	<p>МЕРР, Комисија за хартије од вредности, Комисија за заштиту конкуренције, ПКС, АЕЕ, МПТШВ, МРСП, МИ, МУП, МО, привредни субјекти, удружења</p>	2011.	<p>2.000.000.000 динара</p> <p>7.000.000 динара</p> <p>871.000 динара</p> <p>675.000 динара</p> <p>1) 731.756 динара</p> <p>2) 348.667,47 динара</p> <p>3) 5.000.000 динара</p> <p>4) 3.704.168,48 динара</p> <p>трошкови 8,492,469.18 динара од планираних 9.814.000 динара трошкови планирани</p> <p>МПТШВ:</p> <p>Центар за развој</p>	<p>Други извори средстава</p> <p>Буџет Републике Србије</p> <p>Буџет Републике Србије, МЕРР</p> <p>Буџет Републике Србије</p> <p>Буџет Републике Србије</p>	<p>1. Број организованих програма</p> <p>2. Доследност спровођења закона и процедура</p>

				трговине 11.770.000 динара  Заштита потрошача 12.500.000 динара  Тржишна инспекција 14.827.000 динара		
1.2.2. Повећање запослености одраслог становништва (старијег од 15 година) на око 47% до 2017. године	1. Остваривање институционалних претпоставки за бржи економски раст: – Убрзање приватизације; – Програми реструктурирања; – Реформе тржишта рада; – Успостављање система праћења запошљавања.	МЕРР, МФ, МРСП	Континуирано		Веза са 2.6.3. (7,8,9)	Број донетих закона из економске области
	2. Подстицаји већег запошљавања у приватном сектору: – Пореске и процедуралне олакшице за приватну иницијативу; – Посебни подстицаји за микропредузетништво; – Програми образовања приватног сектора у циљу додатног запошљавања.	МЕРР, МФ, МРСП, НАРР, НСЗ, ПКС, удружења, привредни субјекти	2011. 2011 – 2012. 2011.	Програмом рада НСЗ за 2011. годину предвиђен је укупан износ 1.350.080.000 динара намењених субвенцијама за запошљавање. Програмом субвенција за запошљавање предвиђено је да укупно буде обухваћено 6.175 лица.	Буџет Републике Србије	Биланс запослености у приватном сектору

				Субвенције за самозапошљавање у износу 160.000 динара додељују се незапосленим лицима и предвиђено је да буде обухваћено 1.875 лица. НАРР Програм обуке за започињање бизниса предвидео је за 2011. годину 11.000.000 динара за спровођење 220 тродневних обука.		
	3. Подстицање и развој нефинансијских услуга.	МПТШВ, Републички завод за статистику Републике Србије, Удружење „Кластер некретнине”	Континуирано	1.087.000 динара  5.713.000 динара	Буџет Републике Србије Сопствени приходи МПТШВ	
	4. Већа финансијска подршка самозапошљавању: – Кредити за почетнике у бизнису <i>start-up</i> ; – Образовање и преквалификације ради самозапошљавања; – Успостављање чвршће социјалне мреже (помоћ и подршка привремено незапосленим лицима);	МЕРР, МРСЦ, развојни фондови Републике Србије, НАРР, НСЗ	2015.	1,5 милијарди динара	Буџет Републике Србије, НЗС и други извори финансирања	1. Износ кредита за самозапошљавање  2. Број новозапослених у МСП



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Програм за младе;</li> <li>– Широка подршка малим економским иницијативама заснованим на домаћем знању;</li> <li>– Подстицаји за мали породични бизнис у урбаним и руралним срединама.</li> </ul>					
	5. Усвајање програма подстицања запошљавања у економски неразвијеним или заосталим регионима Републике Србије, са просеком стопом испод 75% републичког дохотка.	МЕРР, КОРНП, НАРР	2011.	3.200.000.000 динара, од тога 1.320.000.000 динара из ранијих ануитета	Вежа са: 2.2.6. 2.9.1. 2.9.4.	Број новозапослених у неразвијеним подручјима
	6. Доношење републичког програма подстицања запошљавања посебних талената и високообразованих младих с високим просеком оцена.	МПН, МОС	2011.			1. Број посебних талената и високообразованих младих који су прошли Програм 2. Број новозапослених и награђиваних младих који су прошли Програм
1.2.3. Смањење стопе незапослености одраслог становништва (старијег од 15 година) на око 15% до 2014. године и на 12,5% до 2017. године (по критеријумима МОР)	1. Све мере оријентисане ка одрживом расту економије (циљ 1.1.1)	КОР у координацији са МЕРР, МРСП, МПН	Континуирано			
	2. Унапређење начина улагања и повећање домаћих и страних директних инвестиција.	МЕРР, МРСП, ПКС	2011.			
	3. Прилагођавање образовног система захтевима тржишта рада.	МЕРР, НСЗ, МПН, МРСП, МОС, ПКС, привредни субјекти, образовне установе, удружења	Континуирано			Процент младих који нађу посао у струци у року од годину дана од завршетка школе или пријављивања на евиденцију НСЗ
	4. Даље пореско растеређење зарада запослених и других давања послодавца на основу ангажовања радне снаге.	МФ, МРСП,	2015.			Износ укупних оптерећења зарада

	5. Подршка програмима регионалне и локалне политике запошљавања (посебно у мање развијеним подручјима).	МЕРР, КОРНП, НЗС, ЈЛС	2012.		Вежа са 1.2.2.	Број програма самозапошљавања које организују и финансирају ЈЛС
1.2.4. Повећање броја малих и средњих предузећа и предузетничких радњи за око 10.000 годишње до 2010. године, а затим 5. 000 годишње до 2017. године	1. Реализација Стратегије иновативних и конкурентских МСП за период 2008–2013. године: – Повећање потенцијала за оснивање нових предузећа и развој предузетништва; – Унапређење подршке развоју нових предузећа; – Унапређење пословног окружења за нова предузећа.	МЕРР, МПН, НАРР, НСЗ, АПР, Пореска управа, привредни субјекти, удружења	Континуирано		Милијарда динара из Буџета Републике Србије 1,2 милијарде динара из доспелих кредита	Број новоотворених МСП
	2. Примена аката о малим и средњим предузећима за Европу–СБА .	МЕРР, НАРР	Континуирано		Вежа са 1.2.4.1.	Скор остварен у праћењу примене СБА за Западни Балкан и Турску
	3. Примена локалних и регионалних развојних програма на бази ширења МСП и подстицање коришћења локалног домаћег знања и ресурса са одређеним географским пореклом.	НАРР, ЈЛС	Континуирано			Донети регионални програми развоја МСП
	4. Програм посебног развоја руралних подручја Републике Србије на бази ширења МСП-а: – Кредитна подршка пројектима на бази оснивања МСП; – Подршка МЕРР за побољшање туристичке понуде физичких МСП; – Образовање (семинари о МСП); – Образовање за предузетништво и одрживи развој.	МЕРР, МПТШВ, ПКС, привредни субјекти, удружења	2011. 2011.		Буџет Републике Србије Други извори средстава	
1.2.5. Повећање удела инвестиција у БДП-а на 20% до 2013. године и на око 25% до 2017. године	1. Подстицање инвестиција приватизацијом преосталог друштвеног капитала.	МЕРР, АП	2011.			1. Инвестиције – укупно 2. Инвестиције из прихода од приватизације
	2. Развој предузетништва реституцијом.	МЕРР	Континуирано			

1.2.6. Јачање најпропулзивнијих сектора економије знања	1. Битно поправљање стања инфраструктуре: – Путава; – Авио-саобраћаја; – Железница; – Телекомуникација; – Поште.	МИ, ЈП, МКИИД, НАРР	Континуирано		Веа са 1.1.3.	1. Статистички подаци о развоју инфраструктуре (километри изграђених путева, реконструисана / нова железничка мрежа и сл.) 2. Достигнут степен пенетрације широкопојасних прикључака од 20% (или 1,2 милиона) до 2012. године
	2. Модернизација и реструктурирање енергетике: – Економизација електропривреде; – Модернизација нафтне и гасне индустрије.	МИЕ, МПН, ЈП, ЕПС, ЕМС, НИС	Континуирано		Веа са 3.3.3.3.	Потрошња примарне енергије у односу на произведени БДП (000 ТОЕ/евра БДП-а)
	3. Побољшање стања информационах технологија и радиотелекомуникација: – Спречавање злоупотреба доминантног положаја од оператора са значајним тржишним уделом и заштита конкуренције на тржишту интернет услуга; – Повезивање домаћих и страних пружалаца интернет услуга; – Унапређење општих техничких услова за бежичне интернет везе.	МКИИД, МПН	Континуирано		Веа са 1.1.3.	Број одлука РАТЕЛ-а којима је одобрено ЈТО међународно повезивање с телекомуникационом мрежом друге земље
	4. Промовисање раста и повећање удела пропулзивних индустрија (фармацевтике, биотехнологије, информатичке индустрије, хемијске индустрије, аутомобилске индустрије, поштанске индустрије) у националној економији.	МЕРР, МКИИД, ПКС	Континуирано			1. Утврђене пропулзивне индустрије 2. Удео пропулзивних индустрија у укупној производњи 3. Донета стратегија пораста учешћа домаће индустрије у развоју телекомуникација у Републици Србији

### 1.3. Транзиција и одрживи развој привреде у Републици Србији

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
1.3.1. Одрживо окончање приватизације друштвеног капитала	1. Припрема за приватизацију свих преосталих друштвених предузећа, банака и осигуравајућих друштава: – Подстицаји за приватизацију у предвиђеном року; – Власничко повезивање предузећа са стратешким инвеститорима (посебно у областима аутомобилске индустрије, електронске индустрије и др.).	МЕРР, МФ, АП, НБС, АОД, банке, СИЕПА	2011.			Укупан број приватизованих привредних друштава
	2. Власничко утврђивање преосталог друштвеног капитала – фондови, грађани, повериоци, држава.	АП	2011.			Удео друштвеног сектора у укупној вредности компанија
	3. Подела преосталог друштвеног и предвиђеног државног дела капитала грађанима који нису претходно искористили право на бесплатне акције.	АП, Акциони фонд Републике Србије	2011.			Број грађана који су остварили право на бесплатне акције увећан за број запослених у субјектима приватизације
	4. Решавање питања реституције: – Доношење закона; – Спровођење мера повраћаја или надокнаде одузете имовине.	МФ, Дирекција за реституцију Републике Србије	2011. 2012.		У складу с могућностима буџета Републике Србије	Донет закон
	5. Праћење приватизованих предузећа – контрола извршења уговорних обавеза купаца.	МЕРР, АП	Континуирано			1. Број раскинутих уговора о приватизацији. 2. Број извршених контрола

1.3.2. Реструктурирање и (делимична) приватизација јавног сектора економије и групе стратешких друштвених предузећа	1. Доношење стратегије реструктурирања и приватизације јавног сектора.	МФ	2011.			Донета стратегија	
	2. Реструктурирање друштвених предузећа.	МЕРР, АП	2011.			Број предузећа у реструктурирању	
	3. Реконструкција и делимична приватизација великих јавних предузећа Републике Србије: – Успостављање заједничке социјалне стратегије синдиката, Владе и послодаваца; – Осмишљавање заштитне социјалне мреже за погођене транзицијом и неприлагођене раднике.	МФ, МРСП репрезентативни синдикати, привредне коморе, Унија послодаваца Србије	2011. 2011. 2011.	1.258.400.000 динара за период 2011–2013. године	Буџет Републике Србије		Број приватизованих јавних предузећа
	4. Реструктурирање локалних јавних комуналних предузећа – ЈКП; – Израда стратегије; – Јавна расправа – Доношење стратегије реструктурирања ЈКП.	МЕРР, Кабинет председника Владе, остала ресорна министарства, СКГО, АП	јул 2011. октобар 2011. децембар 2011.				1. Удео приватног сектора у јавном сектору 2. Донета стратегија
	5. Праћење стања у реструктурираним предузећима јавног сектора.	МФ, АП и ЈЛС	Континуирано				
1.3.3. Успостављање и унапређење конструктивног и ефективног социјалног дијалога	1. Промена законодавног оквира о социјалном дијалогу : – Законско регулисање нових садржаја социјалног дијалога; – Законско оснаживање института социјалних савета.	МРСП, социјални савети, синдикати, удружења	2010. 2009–2011. 2009.	66.600.000 динара за период 2011–2013. године	Буџет Републике Србије		
	2. Доношење измена и допуна Закона о раду у делу који се односи на синдикате и удружења послодаваца: – Израда закона у сарадњи с послодавцима и репрезентативним синдикатима.	МРСП, репрезентативни синдикати, привредне коморе, Унија послодаваца Србије, удружења	2011.				Донет закон
	3. Доношење новог закона о удружењима послодаваца и привредним коморама.	МРСП, Привредне коморе, Унија послодаваца	2011.				Донет закон

		Србије				
	4. Организовање округлог стола и регулисање питања поделе синдикалне имовине из социјалистичког наслеђа: – Иницијатива за социјални договор у вези са синдикалним наслеђем; – Утврђивање и понуда платформе преговора; – Реализација преговора под окриљем Владе; – Потписивање пакта о синдикалном наслеђу и будућим односима социјалних партнера; – Спровођење одредаба социјалног уговора: подела синдикалне имовине.	МЕРП, МФ, репрезентативни синдикати, привредне коморе, Унија послодаваца Србије, МРСП	2011.			
	5. Оснивање нових економско-социјалних савета и јачање капацитета постојећих: – Активности на јачању савета на републичком и локалном нивоу.	МРСП, репрезентативни синдикати, привредне коморе, Унија послодаваца Србије	Континуирано			Основан савет
	6. Подстицање општег социјалног учешћа, индустријске демократије и социјалне сарадње: – Организовањем заједничких семинара о социјалној сарадњи на републичком, локалном и компанијском нивоу.	привредне коморе, Унија послодаваца Србије, репрезентативни синдикати	Континуирано			
1.3.4. Двоструко повећање предузетничких пројеката и самозапошљавања до 2017. године	1. Утврђивање сегмента развоја самозапошљавања као саставног дела Стратегије запошљавања.	МЕРП, МРСП	2011.			
	2. Систематско организовање на локалном нивоу: обуке незапослених за самозапошљавање, покретање предузетничких подухвата и подршке (пара)државних органа и институција том процесу.	МЕРП, НСЗ, МОС, Фонд за развој, удружења, НАРР	2011.			1. Број спроведених обука за незапослене 2. Број покренутих предузетничких подухвата 3. Број спроведених обука за незапослене и број покренутих предузетничких подухвата финансираних из буџета ЈЛС

	3. Пројекти образовања за предузетништво: – Промене у школским програмима; – Семинари за запослене; – Образовање незапослених.	МЕРР, МОС, МПН, НАРР, НСЗ, КОР	2011.		Вежа са 3.3.2.6.	Број спроведених програма и пројеката за предузетништво
	4. Организовање скупова и истраживачких пројеката о предузетничкој економији уз: – Ангажман послодаваца; – Синдиката; – Међународних експерата.	МЕРР, МПН, МРСЦ, НАРР, НСЗ, привредне коморе, Унија послодаваца Србије, синдикати, удружења	2011.			Број организованих скупова
1.3.5. Унапређење пословног амбијента, посебно политике конкурентности и заштите власничких права, поготово мањинских	1. Изградња одговарајуће и еколошки прихватљиве инфраструктуре за економију засновану на знању и развој трећег сектора.	МИ, удружења	2015.			
	2. Поправљање власничке структуре економије тако да приватни сектор производи 80% БДП-а и запошљава 60% радне снаге.	МЕРР, АП	2017.			Удео приватног сектора у БДП-у и запошљавању
	3. Подстицање развоја тржишта и конкурентности приватизацијом, дерегулацијом и развојем финансијског тржишта: – Унапређење рада Комисије за хартије од вредности у складу са европском праксом; – Развој инфраструктуре за ширење финансијског тржишта; – Законска и фактичка заштита интереса мањинских власника капитала; – Подстицање конкурентности довођењем страних трговинских ланаца; – Израда стратегије развоја националног тржишта капитала; – Измене и допуне Закона о преузимању акционарских друштава у складу са	МФ, АП, Комисија за хартије од вредности, МЕРР, ПКС, Удружење финансијских посредника, Централни регистар, берзе, научни институти	Континуирано 2011.  Континуирано 2012.  2011. 2011.  Континуирано			

	европском праксом.					
	4. Унапређивање рада и подизање ефикасности Комисије за заштиту конкуренције: – Доношење новог закона о заштити конкуренције; – Јачање самосталности и стручних капацитета Комисије; – Промоција заштите и унапређења конкуренције у складу са европским стандардима; – Спровођење програма образовања о антимонополском законодавству.	МПТШВ, Комисија за заштиту конкуренције, ЕСД	Континуирано 2011.  Континуирано	4.000.000 динара	Буџет Републике Србије	
	5. Смањење корупције: – Програми образовања о штетности корупције и борби против корупције; – Унапређење рада органа надлежних за борбу против корупције; – Пропагандна кампања за смањење корупције; – Посебне акције у борби против корупције у: 1) здравству; 2) образовању; 3) државној управи (посебно царини); 4) правосуђу; – Успостављање организованог праћења за борбу против корупције.	МУП, МП, МПН, Агенција за борбу против корупције, ЈЛС, удружења	Континуирано			1. Број организованих програма 2. Број откривених дела корупције 3. Број лица осуђених за корупцију
1.3.6. Смањење ризика за одрживу економију и реформе	1. Остварење социјалне сагласности за даље економске реформе на бази: – Тржишне привреде; – Европске и демократске оријентације; – Друштва једнаких шанси; – Заштите и развоја здраве животне средине.	МЕРП, МРСП, привредне коморе, Унија послодаваца Србије, репрезентативни синдикати, удружења	2011.			
	2. Битно смањење криминала (посебно у привреди) за 30%:	МУП, МО, МП, Агенција за борбу	2017.			Број кривичних дела из области привредног, еколошког и



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Оспособљавањем полиције и правосуђа;</li> <li>– Техничком модернизацијом службе унутрашњих послова;</li> <li>– Бољом контролом (истраживањем) социјалне равнотеже друштва;</li> <li>– Образовањем у духу толеранције и друштвеног учешћа.</li> </ul>	<p>против корупције, Правосудна академија, удружења</p>				организованог криминала
	<p>3. Борба против корупције:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Спровођењем Закона о финансирању политичких активности („Службени гласник РС”, број 43/11);</li> <li>– Јачањем капацитета судова и полиције;</li> <li>– Организовањем стручних скупова – истраживањем и праћењем корупције.</li> <li>– Образовањем нове радне групе за спровођење препорука Националне стратегије за борбу против корупције и препорука групе земаља за борбу против корупције – ГРЕКО.</li> </ul>	<p>МУП, МП, Агенција за борбу против корупције, Правосудна академија, удружења</p>	Континуирано			
	<p>4. Смањење обима сиве економије и њеног учешћа у БДП-у на 20%:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Спровођењем закона и остварењем принципа владавине права и правне државе;</li> <li>– Остваривањем принципа отворености и доступности јавних информација;</li> <li>– Координацијом рада инспекцијских служби републичких органа ради повећања ефикасности и унапређења рада и постављања основа за увођење система саморегулисања привредних субјеката;</li> <li>– Генералним смањењем пореског оптерећења за привреду и грађане;</li> <li>– Унапређењем администрације и инфраструктуре;</li> <li>– Даљом фискалном реформом – отвореност пореског система.</li> </ul>	<p>МУП, МФ, МП, МРСП, правосудни органи, удружења</p>	<p>2012.  Континуирано</p>	92.800.000 динара за период 2011–2013. године	Буџет Републике Србије	<p>1. Процена удела сиве економије у БДП-у 2. Број спроведених активности у борби против сиве економије</p>

#### 1.4. образовање за одрживи развој

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
1.4.1. Унапређење квалитета образовања у функцији одрживог развоја којим ће се осигурати већа продуктивност (ефективност) и ефикасност образовања, подизање нивоа постигнућа ученика и стицање компетенција значајних за економију засновану на знању	1. Подизање квалитета основног образовања и професионалног развоја запослених у образовању.	МПН, универзитети, ЗУОВ, ЈЛС	2011–2015.	370.000 евра кроз донације, 600.000 евра мотивација, 400.000 евра обуке за грант школе, 166.000 евра Интерресорне комисије – ИРК, 100.000 евра за јачање модел школа (укупно 1.636.000 евра)	Пројекат ДИЛС	1. Програми факултета који образују наставнике и обезбеђују им потребне психолошке, педагошке и методичке компетенције 2. Донет правилник о менторству 3. Број спроведених обавезних програма стручног усавршавања наставника 4. Основане вежбаонице у школама за професионални развој запослених и практичну обуку студената 5. Успостављен систем колегијалног учења ( <i>peerlearning</i> ) 6. Успостављен систем праћења примене знања стечених на обукама
	2. Унапређивање образовно-васпитних програма и уџбеника и других наставних средстава.	ЗУОВ, МПН, НПС, ССООО	2011–2017.			1. Програми засновани на стандардима 2. Број одобрених уџбеника и других наставних средстава у складу са стандардима
	3. Унапређивање инфраструктуре и опремање образовно-васпитних установа: – Установа ученичког стандарда; – Установа студентског стандарда; – Установа основног образовања;	МПН, ЈЛС, СКГО	2011–2017.			1. Број установа са унапређеном инфраструктуром 2. Број установа опремљених савременом наставном опремом

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Установа средњег образовања;</li> <li>– Установа високог образовања.</li> </ul>					3. Број новоизграђених установа
	4. Обезбеђивање приступа и оспособљавање за коришћење ИКТ у процесу учења.	МПН, МКИИД, удружења, привредни субјекти	2011–2017.			<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Број школа опремљених ИКТ опремом</li> <li>2. Број уџбеника и приручника који су опремљени пратећим софтверима</li> <li>3. Број програма стручног усавршавања у области ИКТ</li> <li>4. Број наставника који су завршили обуке у области ИКТ</li> </ul>
	5. Успостављање и примена стандарда у образовању.	МПН, ЗВКОВ, ЗУОВ, НПС, ССООО	2011–2015.	450.000 евра укупно за консултантске услуге, штампу, дистрибуцију и обуке	Пројекат ДИЛС	<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Усвојени стандарди образовања и васпитања</li> <li>2. Просветни саветници обучени и прате образовни процес у складу са усвојеним стандардима</li> </ul>
	6. Обезбеђивање законског оквира у циљу унапређивања квалитета образовања, успостављање ефикасног система праћења и процена образовања на свим нивоима.	МПН, ЗВКОВ, ЗУОВ, НПС, ССООО	2011–2017.			<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Донета подзаконска акта која утврђују квалитет</li> <li>2. Успостављен систем праћења и оцене са јасно утврђеним улогама, одговорностима и процедурама</li> </ul>
	7. Успостављање и одржавање базе података о образовању.	МПН	2011-2017. континуирано	2011. 70.000 евра за консултантске услуге и највише 70.000 евра за хардвер	Пројекат ДИЛС	<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Успостављена база</li> <li>2. База допуњена новим показатељима</li> </ul>
	8. Реформа система финансирања образовања: повећање издвајања за образовање у складу с прихваћеним међународним обавезама и стандардима.	МФ, МПН	2011–2017.	110.000 евра за консултантске услуге и обуке	Пројекат ДИЛС	<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Финансијска формула се пилотира</li> <li>2. Достигнут ЕУ просек издвајања из БДП-а</li> </ul>

	9. Децентрализација управљања образовно-васпитним установама.	МПН, СКГО, ЈЛС	2011–2017.			Утврђене надлежности и одговорности на националном, регионалном и локалном нивоу
	10. Увођење мера за рационално и ефикасно коришћење ресурса: материјалних, људских и финансијских.	МПН	2011–2017.			1. Број одељења смањен за 5% годишње 2. Напуштени објекти имају нову намену у функцији образовања
	11. Промовисање образовања и добити од образовања у широј популацији и подизање нивоа разумевања образовно-политичких питања у стручној и широј јавности.	МПН, МК, МОС, стручна друштва, медији	2011–2017.	80.000 евра укупно за кампање и публикације	Пројекат ДИЛС	1. Веб-сајт садржи све информације 2. Израђен информатор о текућим пројектима 3. Припремљен и раздвојен промотивни материјал 4. Образовне установе промовишу образовање као вредност у програмима рада 5. Број одржаних такмичења и смотри и број ученика и студената који су учествовали на њима 6. Број стручних скупова запослених у образовању и других облика промоције и размене примера добре праксе

1.4.2. Обезбеђење потпуног обухвата образовањем и олакшавање приступа образовању и стицању квалификација припадника свих, нарочито угрожених категорија становништва, као и смањење стопе осипања из система образовања	1. Успостављање најбоље мреже предшколских установа, основних и средњих школа који омогућавају потпун обухват становништва.	МПН, ЈЛС, ПСО	2012–2017.	1.000.000 евра за набавку возила за превоз ученика	Пројекат ДИЛС	1. ЈЛС донеле акте о мрежи предшколских установа и основних школа у складу с критеријумима 2. Донет акт о оптималној мрежи средњих школа у складу с критеријумима
	2. Побољшање услова за образовање деце из угрожених категорија становништва.	ЈЛС, МПН, МРСП, удружења	2011–2017.	1.067.000.000 динара: – финансирање 180 педагошких помоћника у јануару и фебруару 2011. године у вредности 230.000 евра; – Студија покривености становништва образовним системом и превремено напуштање система у вредности 75.000 евра; – Буџет Републике Србије за 2011. годину, обуке, радионице, догађаји у вредности 138.000 евра; – Израда материјала за образовне и културне	Буџет Републике Србије, Пројекат ДИЛС, Пројекат „Образовање за све”	1. Број педагошких помоћника 2. Број ученика који су добили бесплатне уџбенике 3. Број ученика и студената обухваћених подстицајним мерама уписа 4. Број стипендија додељених под посебним условима ученицима и студентима из угрожених категорија 5. Број деце / ученика којима је обезбеђен превоз 6. Број установа са прилагођеним објектима 7. Број установа опремљених помоћном технологијом

				<p>догађаје у вредности 21.000 евра;  – Изложбе, промоције локалних догађаја, промоција програмских активности у вредности 38.000 евра;  – Превод материјала за обуку и публикација на српски и ромски језик у вредности 5.000 евра;  – Студијске посете у вредности 18.000 евра</p>		
	<p>3. Подршка систему инклузивног образовања (кадар, програми, уџбеници и др.) и обезбеђивање услова за подстицање даровитих и талентованих ученика.</p>	<p>МПН, ЗУОВ, ЗВКОВ, ЈЛС, удружења</p>	<p>2011–2017.</p>	<p>Асистивна технологија 360.000 евра, 1,2 милиона евра за опрему – асистивне технологије за образовно-васпитне установе</p>	<p>Пројекат ДИЛС, Пројекат „Образовање за све”</p>	<p>1. Број наставника који је прошао обуку о инклузивном образовању  2. Успостављен систем праћења примене знања стечених на обукама и потреба за новим видовима образовања  3. Број ученика који раде по индивидуалном образовном програму  4. Број деце којој је обезбеђена подршка у складу са Интерресорном комисијом  5. Број спроведених посебних</p>

						<p>програма за смањење социјалне разлике</p> <p>6. Унапређен квалитет уџбеника за децу са сметњама у развоју</p> <p>7. Број стипендија за даровите ученике</p>
	4. Успостављање система образовања одраслих (кадар, програми, уџбеници и др.).	МПН, НСЗ	2011–2013.			<p>1. Донет закон о образовању одраслих</p> <p>2. Донети подзаконски акти</p> <p>3. Број школа које спроводе програме основног образовања одраслих</p> <p>4. Број регионалних центара за обучавање</p> <p>5. Број наставника обучених за рад са одраслима</p> <p>6. Израђени приручници за наставнике</p> <p>7. Успостављене институције за акредитацију обука</p>
	5. Укључивање ученика који су испали из система образовања у образовање, стицање квалификације и функционално основно образовање.	МПН, НСЗ, МОС	2011–2017.	2.500.000 евра донације за 56 најсиромашнијих општина са уговорима ментора за подршку општинским тимовима, 66.970 евра	Пројекат ДИЛС, РЕФ	<p>1. Број установа које се баве укључивањем ученика и спроводе програме и пројекте с тим циљем</p> <p>2. Број ученика који је враћен у систем образовања</p>
	6. Успостављање школског система професионалне оријентације.	МПН, НСЗ, МОС, ЗУОВ	2011–2015.			<p>1. Програми професионалне оријентације у школама</p> <p>2. Број обучених стручних сарадника и наставника</p> <p>3. Свеобухватан материјал о професионалној оријентацији, приручници за наставнике и предаваче</p>

	7. Унапређивање партнерства са удружењима активним у области образовања.	МПН, удружења	2011–2017.			1. Број заједничких акција и број споразума о партнерству 2. Осмишљена подршка удружењима и програми сарадње
1.4.3. Повећање процента високообразованих у Републици Србији и стварање услова за њихов развој и професионално ангажовање у земљи	1. Доследно спровођење Болоњске декларације ради обезбеђивања ефикасног високог образовања и укључивања у свет рада.	МПН, НСВО, универзитети	2011–2017.			1. Број акредитованих програма 2. Број акредитованих установа
	2. Обезбеђивање стипендија и кредита за студирање на високошколским установама у земљи и иностранству.	МОС, МПН	2011–2017.			1. Број укључених студената 2. Број додељених стипендија и кредита
	3. Укључивање у ЕУ програме размене студената и наставника.	Универзитети, школе, МПН, студентске организације	2011–2017.			1. Број укључених студената и наставника 2. Број нових установа (које нису раније укључиване у програме) 3. Број укључених нових студената и наставника
	4. Обезбеђивање услова за повратак младих стручњака.	МЕРР, МПН	2011–2017.			
	5. Подстицање научноистраживачког рада спровођењем програма МПН: – Програма основних истраживања; – Програма истраживања у области технолошког развоја; – Програма размене знања и технологија и подстицања примене резултата научноистраживачког рада; – Програма научноистраживачког рада САНУ и Матице српске; – Програма суфинансирања интегралних и интердисциплинарних истраживања; – Програма научноистраживачког рада центра изузетних вредности; – Програма усавршавања кадра за		2011–2017.	2011: 1) Планирани број стипендија је 600 за докторанте и 60 за ученике, а планирана средства су 320.000.000 динара; 2) Издвајање за науку 2011. године: 10.355.502.000 динара, 1.740.000.000	Буџет Републике Србије  Буџет Републике Србије Други извори	1. Број стипендија (фирме, научне институције, министарства...) и награда за иновације 2. Утврђени критеријуми који уважавају укљученост у истраживачке пројекте и утичу на напредовање у служби 3. Обезбеђена средства у складу с планираним бројем стипендија 4. Обезбеђена средства за програме научноистраживачког рада



	научноистраживачки рад; – Програма подстицања стипендирања младих и надарених за научноистраживачки рад.			динара	средстава	
	6. Јачање везе између високог образовања, истраживања и привреде у циљу задовољавања потреба тржишта рада и друштва у целини.	МЕРР, НСЗ, МПН и факултети	2011–2017.			1. Број нових студијских програма који су у складу са потребама тржишта рада 2. Број истраживачких пројеката чији је наручилац привреда
1.4.4. Унапређење отворености система образовања за међусобне утицаје с другим деловима друштва, у националним и међународним оквирима	1. Успостављање и унапређивање социјалног партнерства.	МПН, МРСП, удружења, универзитети, МЕРР, НСЗ, Унија послодаваца, синдикати, коморе	2011–2017.			1. Потписани меморандуми о социјалном партнерству 2. Број заједничких одлука 3. Донета стратегија развоја социјалног партнерства у области стручног образовања и образовања одраслих
	2. Унапређивање сарадње и функционално повезивање институција формалног и неформалног образовања.	МПН, НСЗ, МОС, ЈЛС, удружења	2011–2017.			1. Број акредитованих институција 2. Број акредитованих програма
	3. Израда националног оквира квалификација у складу са ЕУ.	МПН, МЕРР, НСЗ, ЗУОВ, МРСП, коморе, синдикати, Унија послодаваца	2013.			Донет НОК
	4. Израда новог националног система класификације занимања (НСКЗ), односно усклађивање НСКЗ с међународним стандардима.	МЕРР, РЗС, НСЗ, МПН	2012.			Донет НСКЗ
	5. Развијање и промоција предузетништва као кључне компетенције на свим нивоима образовања и развијање повољног окружења за иновативни бизнис.	МЕРР, МПН, НАРР, привредни субјекти, школе, факултети, ЈЛС	2011–2017.			1. Донета стратегија за целоживотно предузетничко учење 2. Број обучених наставника 3. Израђени наставни програми за предузетништво, исходи предузетничког учења кроз курикуларно интегрисани

						4. Израђени приручници за наставнике 5. Број промотивних манифестација на републичком и локалном нивоу
	6. Обезбеђивање ефикаснијег учења страних језика.	МПН, ЗУОВ, удружења	2011–2017.			1. Примена нових метода учења језика 2. Број одељења двојезичне наставе
	7. Укључивање ученика, студената, наставног кадра и управе образовних установа у међународне програме и пројекте.	МПН, школе, универзитети, удружења	2011–2017.			1. Број програма 2. Број укључених
	8. Доношење закона и подзаконских прописа којима се обезбеђује усклађеност националних прописа у образовању са европским законодавством.	МПН	2011–2017.			Донети закони и подзаконски акти
1.4.5. Повећање нивоа информисаности и обучености становништва за очување животне средине спровођењем програма формалног и неформалног образовања, личног и професионалног усавршавања и доживотног учења	1. Увођење образовања за заштиту животне средине на све нивое образовно-васпитног система.	МПН, МЖСРПП, ЗУОВ	2011–2017.			Садржаји заштите животне средине кроз курикуларно интегрисање
	2. Развијање компетенција запослених у образовању за укључивање образовања за животну средину у наставне и ваннаставне активности, израда и доступност наставних средстава и радног материјала	МПН, МЖСРПП, ЗУОВ, универзитети, удружења	2011–2017			1. Број акредитованих програма 2. Број обучених наставника 3. Израђена наставна средства и други радни материјал
	3. Подршка ваннаставним и теренским образовно-истраживачким активностима с циљем очувања геодиверзитета, биодиверзитета и културног наслеђа у контексту одрживог развоја.	МПН, МК, МЖСРПП, удружења	2011–2012	2009–2012. 1.854.000 евра 2.006.000 евра  2011. 20.000.000 динара – за промоцију и	Буџет Републике Србије  Други извори средстава	1. Број акција и пројеката 2. Број обухваћених ученика и студената 3. Средства за промоцију и популаризацију науке

				популаризацију науке; 15.000.000 динара – за Петницу		
	4. Подршка у изради и примени стандарда у образовању о заштити животне средине у функцији одрживог развоја који су усклађени с међународним стандардима	МЖСРПП, МПН, ЗВКОВ, школе	2011–2017	2.000.000 динара	Буџет Републике Србије	Урађени стандарди
	5. Промоција и подршка активностима усмереним ка подизању свести о значају заштите животне средине и одрживог развоја.	КОР, МЖСРПП, удружења, МПН	2011–2017			1. Број програма и пројеката 2. Број акција 3. Постављен портал

#### 1.5. Информационо-комуникационе технологије, одрживост научнотехнолошке политике и заштита интелектуалне својине и одрживи развој

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
1.5.1. Изградња националне инфраструктуре за ИКТ	1. Спровођење Стратегије развоја телекомуникација у Републици Србији: – Либерализација тржишта; – Повезивање са ИКТ системима других земаља.	МКИИД	Континуирано	3.000.000 динара	Буџет Републике Србије	1. Број додељених лиценци за фиксни бежични приступ и лиценци за фиксну телефонију
	2. Изградња мреже „широког протока” ИКТ: – Активно укључивање у научноистраживачки рад на развоју ИКТ; – Подстицање научноистраживачког учешћа у програмима ИКТ и	МКИИД, РЗИИ	2011–2012.	2009–2011. 10.000.000 динара	Буџет Републике Србије	1. Степен изграђености мреже широког протока 2. Број одобрених пројеката 3. Број организација из Републике Србије 4. Број поднетих пројеката 5. Усаглашеност с директивама ЕУ и потребама и захтевима Светске

	<p>програмима за иновације ЕУ.</p> <p>3. Спровођење Стратегије поштанских услуга у Републици Србији:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Либерализација тржишта поштанских услуга;</li> <li>– Одрживост универзалне поштанске услуге;</li> <li>– Повезаност електронске и класичне услуге у складу са системима других земаља.</li> </ul>	МКИИД				трговинске организације
	<p>4. Усаглашавање ИКТ система са стандардима ЕУ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Примена прописане Методологије обрачуна поштанских услуга на трошковном принципу.</li> </ul>	МКИИД	2012.	20.000.000 динара	Буџет Републике Србије	Степен усаглашености домаћег законодавства са законодавством ЕУ у области ИКТ
	<p>5. Утврђивање листе стратешких информационих система.</p>	МКИИД, РЗИИ	2011.		Буџет Републике Србије	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Објављена листа</li> <li>2. Број система на листи</li> </ol>
1.5.2. Компјутерско описмењавање младих	<p>1. Спровођење:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Програма Владе „РС у свакој школи у Србији“;</li> <li>– Програма развоја информатичког друштва.</li> </ul>	МКИИД, МПН, РЗИИ	2011–2013.	440.000.000 динара	Буџет Републике Србије	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Процент школа опремљених компјутерима од укупног броја школа</li> <li>2. Број ученика по рачунару</li> </ol>
	<p>2. Организовање креативних радионица младих програмера и пружање подршке.</p>	РЗИИ	Континуирано			1. Број одржаних радионица
	<p>3. Организовање сталних (републичких и локалних) такмичења младих информатичара и пружање подршке.</p>	МПН	2011–2013.		Буџет Републике Србије Остала средства	
				2011–2013.		

1.5.3. Подстицање на активно коришћење интернета	1. Спровођење програма информатичког образовања и коришћења интернета у оквиру Национане службе за запошљавање.	РЗИИ, НСЗ	2012.			
	2. Спровођење програма активног интернета у школама.	МПН, школе и факултети	Континуирано			Процент школа са приступом интернету
	3. Спровођење програма активног интернета у привреди.	МКИИД, РЗИИ, привреда – предузећа и банке	Континуирано			1. Процент рачунара са приступом интернету 2. Процент предузећа која користе посебне сервисе
	4. Спровођење програма: „Активни интернет у државним службама”.	МКИИД	Континуирано			
	5. Подстицај развоју електронске трговине на тржишту Републике Србије (израда стратегије развоја електронске трговине – утврђивање основних стратешких приоритета и предлога активности за остварење стратешких циљева у области е-трговине и истраживање и анализа постојећег стања у е-трговини Републике Србије).	МПТШВ	Континуирано	580.560 динара	Будет Републике Србије	1. Израђена стратегија развоја електронске трговине  2. Спроведена истраживања у е-трговини
1.5.4. Унапређивање ефикасности научноистраживачког сектора мерењем и поређењем резултата научноистраживачких активности	1. Повећање потрошње на истраживачки развој у укупној потрошњи БДП-а: – Повећавање издвајања јавних средстава за истраживачки развој; – Изједначавање приватних и јавних истраживачко-развојних јединица у коришћењу јавних средстава; – Подстицање приватних	МПН, ЗИС, привреда – предузећа и банке	2011–2012.	11.148.893.000 динара, 7.960.870.000 динара. Укупна издвајања за науку на нивоу 19.109.763.000 динара или 0,56% БДП-а.	Будет Републике Србије Други извори средстава (домаћа и инострана задужења)	1. Издвајања за ИП доведена на ниво европских стандарда (Стратегија за науку ) 2. Удео привредних организација у укупном финансирању ИП

	<p>улагања у истраживачки развој стимулативном пореском политиком;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Смањење броја најквалитетнијих истраживача који напуштају земљу;</li> <li>– Спровођење програма издавања научних публикација и одржавања научних скупова.</li> </ul>					
	<p>2. Боља опремљеност научноистраживачких организација:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Спровођење програма обезбеђења и одржавања научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад;</li> <li>- Спровођење програма подстицајних активности научноистраживачким и стручним друштвима који су у функцији унапређивања научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке.</li> </ul>	МПН	Континуирано			Степен опремљености лабораторија
	<p>3. Побољшање материјалног статуса истраживача:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Селективно вредновање најквалитетнијих истраживача;</li> <li>– Финансијско место;</li> <li>– Спровођење програма пројектног суфинансирања докторских академских студија;</li> <li>– Спровођење програма суфинансирања изградње станова за потребе младих истраживача и научника у Републици Србији.</li> </ul>	МПН	2011–2012.		Будет Републике Србије	Висина примања истраживача у односу на просечну зараду и у односу на претходну годину

	<p>4. Утврђивање власничког статуса и власничка трансформација научноистраживачког сектора:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Делимична или потпуна приватизација дела научноистраживачког сектора;</li> <li>– Утврђивање статуса и унапређење квалитета националних истраживачко-развојних јединица.</li> </ul>	МЕРР, АП, МПН	2012.			Удео неприватизованог дела ИП сектора у укупном ИП сектору
	<p>5. Реструктурирање и модернизација система јавних научноистраживачких организација:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Рационализација мреже;</li> <li>– Реорганизација;</li> <li>– Подизање квалитета.</li> </ul>	МПН	2011–2017.	<p>2009-2011. 11.869.000 евра Планирана средства за реализацију Програма за решавање вишка запослених у процесу рационализације и реструктурирања и припреме за приватизацију у НИО су 90.000.000 динара</p>	Буџет Републике Србије	Број и распоред НИО
	<p>6. Умрежавање и подизање ефикасности сарадње научноистраживачких организација са светом:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Спровођење програма међународне научне сарадње значајне за Републику Србију;</li> <li>– Спровођење програма набавке научне и стручне</li> </ul>	МПН, РЗИИ, ЗИС	2012-2017.			Број спроведених међународних пројеката

	литературе из иностранства и приступа страним електронским научним базама података.					
	7. Спровођење акредитације научноистраживачких организација и регистрација иновационих установа.	МПН, Акредитациона комисија	Континуирано			Број акредитованих НИО
	8. Спровођење мера сталног подстицања иновативног понашања становништва и привреде уз високе и престижне награде за предузетништво и применљиву иновацију (нпр. организовањем такмичења за најуспешнију иновацију) као и за спровођење пројеката подстицаја предузећа за инвестирање у јачање иновативности.	МПН, МЕРР	2011–2012.	2009–2012. 532.000 евра 2011. 20 милиона динара – такмичење за најбољу технолошку иновацију  217.198.311 – финансирање пројеката регистрованих иновационих организација и иноватора	Буџет Републике Србије	1. Организована такмичења за најбољу технолошку иновацију 2. Спроведен јавни позив за иновационе пројекте 3. Број предузећа која су добила средства из програма МЕРР
1.5.5. Ефикасна заштита интелектуалне својине	1. Доношење националне стратегије за заштиту интелектуалне својине. 2. Спровођење националне стратегије за заштиту интелектуалне својине	МПН, ЗИС	Други квартал 2011.  2011–2017.			Донета стратегија
	3. Доношење прописа:  – Измена Закона о заштити интелектуалне својине;  – Закона о патентима;	МПН, ЗИС  ЗИС  ЗИС	Континуирано  март 2011.  март 2011.			Донети прописи



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Закона о оптичким дисковима;</li> <li>– Закона о Агенцији за интелектуалну својину;</li> <li>– Закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима;</li> <li>– Уредбе о поступку за добијање дозволе за производњу оптичких дискова;</li> <li>– Закона о заштити пословне тајне;</li> <li>– Правилника о поступку заштите проналазака.</li> </ul>	ЗИС	јун 2011.			
		ЗИС	јун 2011.			
		ЗИС	септембар 2011.			
		ЗИС	децембар 2011.			
		ЗИС	децембар 2011.			
	4. Спровођење програма сталног образовања запослених у државним органима који су задужени за примену прописа у области интелектуалне својине.	ЗИС	Континуирано			Број одржаних иновационих семинара у овој области
	5. Увођење садржаја о заштити интелектуалне својине у општеобразовне програме правне и техничке струке.	МПН, факултети, ЗИС	2011.			Број одржаних предавања
	6. Доношење и спровођење програма дугорочног плана медијске подршке промоције важности питања заштите интелектуалне својине за ефикасно функционисање домаће привреде.	ЗИС, Канцеларија за сарадњу с медијима Владе Републике Србије, НАРР	2012.			Број медијских прилога у области заштите интелектуалне својине

## 2. ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИ УСЛОВИ И ПЕРСПЕКТИВЕ

### 2.1. Друштвене вредности, квалитет живота и друштвено благостање

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.1.1. Стварање повољнијих економских услова на макро нивоу повећањем стопе раста, удела улагања у БДП и улагања <i>green field</i>	Активности и мере су дефинисане у делу „Привреда Републике Србије – Одрживост заснована на знању”					
2.1.2. Промоција и развој одрживих животних стилова	1. Промоција здравих животних стилова у општој популацији, а пре свега међу младима: – Спровођењем програма вршњачког образовања у области здравих стилова живота у складу с Националном стратегијом за младе; – Спровођењем програма заштите репродуктивног здравља; – Спровођењем програма унапређења знања, ставова и понашања младих у области менталног здравља; – Спровођењем програма заштите младих од злоупотребе дувана, алкохола и психоактивних супстанци.	МЗ, МОС, РЗЈЗ, МПН, школе и факултети, удружења	2011–2017.			1. Број сертифицираних вршњачких едукатора 2. Број спроведених стандардизованих обука (за заштиту репродуктивног здравља, за заштиту менталног здравља за заштиту младих од злоупотребе дувана, алкохола и психоактивних супстанци).
	2. Осмишљавање и спровођење кампање у медијима за промоцију солидарности са старим лицима и маргинализованим друштвеним групама („Кампања толеранције”).	МРСП, МП, МОС, удружења, Медијски јавни сервис	2011–2015.			Број и квалитет спроведених акција за промоцију солидарности и толеранције у медијима
	3. Спровођење информативних	МОС, МКИИД,	2011–			Број и квалитет

	<p>кампанџа за младе на националном и локалном нивоу, (медијске кампање, јавне акције и припрема и дистрибуција штампаног и електронског информативног материјала).</p>	<p>удружења, Медијски јавни сервис</p>	<p>2015.</p>			<p>спроведених акција за промоцију поштовања закона и моралних норми понашања</p>
	<p>4. Промоција активног учешћа и оснаживања грађана у свим аспектима друштвеног живота и оснаживање актера за тај процес.</p>	<p>МОС, МКИИД, удружења</p>	<p>2011–2017.</p>			<p>Број обука, округлих столова, радионица и пројеката удружења која се финансирају, кампања за промоцију активног учешћа грађанства</p>
	<p>5. Развој здравог окружења уз афирмацију здравих облика понашања и „денормализацију” друштвено неприхватљивог понашања које угрожава здравље посебно доследном применом закона и подзаконских аката која подржавају ту „денормализацију”, односно која кажњавају друштвено неприхватљиво понашање (Породични закон, Закон о ношењу оружја, Стратегија и Закон о контроли дувана, забрана продаје дувана и алкохолних пића малолетницима, забрана приступа малолетницима ризичним местима, и сл.).</p>	<p>МУП</p>	<p>2011–2017.</p>			
<p>2.1.3. Промовисање вредности базираних на политичком либерализму, грађанској партиципативности, тржишној привреди и социјалној правди као доминантних вредности у јавности и политичком</p>	<p>1. Доследно спровођење Националног програма и Акционог плана за приступање ЕУ.</p>	<p>КЕИ</p>	<p>2011–2017.</p>			
	<p>2. Спровођење програма подршке грађанским и хуманитарним организацијама у циљу промоције волонтерског рада и омасовљавања учешћа у тим организацијама.</p>	<p>МРСП, МОС, МПН</p>	<p>2011–2015.</p>			<p>1. Број одржаних консултативних састанака са удружењима 2. Висина финансијске подршке грађанским и хуманитарним</p>

животу						организацијама за програме који промовишу волонтерски рад
	3. Спровођење програма подршке удружењима ангажованим на информисању јавности о питањима европског партнерства и на спровођењу Стратегије комуникације у процесу стабилизације и придруживања ЕУ.	КЕИ	2011–2015.			Број одржаних консултативних састанака са удружењима
2.1.4. Подизање нивоа општег поверења грађана на 40% и постизање наполовичног поверења грађана у већину модерних институција	1. Доследно спровођење Стратегије борбе против корупције у свим областима: – Усвајањем и спровођењем акционог плана борбе против корупције, базираног на Стратегији борбе против корупције.	МП, Савет за борбу против корупције, Агенција за борбу против корупције, Комисија за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције, МУП, ЈЛС, удружења	2011–2017.			Донет и спроведен Акциони план за спровођење Стратегије борбе против корупције
	2. Спровођење програма образовања о идејама и циљевима одрживог развоја и о социјалном капиталу за: медијске посленике, активисте политичких партија, запослене у државним институцијама, ученике средњих школа и студенте.	КОР, МЖСРПП, МОС, МПН, школе и факултети	2011–2017.			1. Број спроведених програма образовања о одрживом развоју за медије, политичке партије и државну управу 2. Број спроведених програма образовања о одрживом развоју за студенте и ученике средњих школа
2.1.5. Креирање политике идентитета као дела дугорочне стратегије развоја културе	1. Јачање политике колективног идентитета грађана Републике Србије базиране на балансу националног и европског идентитета, на отворености према идентитетима других (инклузивности) и културној разноликости.	МКИИД, удружења, Медијски јавни сервис	2011–2017.			

	2. Развој и спровођење пројеката развоја интеркултуралног дијалога.	МКИИД	2011–2014.			Број и квалитет спроведених пројеката развоја интеркултуралног дијалога
	3. Јачање политике неговања и заштите идентитета мањина.	МП, МКИИД, МПН	2011–2017.			1. Број образованих националних савета 2. Број пројеката које уз подршку буџетских средстава спроводе УГ с циљем неговања идентитета мањина
	4. Даљи развој позитивног односа према идентитетским обележјима Републике Србије (грб, застава и химна) и јачања патриотизма.	МКИИД, МПН, Медијски јавни сервис, удружења	2011–2017.			
	5. Развој програма културне размене са земљама у региону и ЕУ: – Спровођење билатералних споразума о културној сарадњи; – Учешће у програму „Култура 2007–2013”.	МКИИД	2011–2015.			Број потписаних и реализованих међународних билатералних споразума о културној сарадњи
	6. Развој програмске разноврсности јавног радиодифузног сервиса у циљу афирмације плуралних идентитета.	РРА, Медијски јавни сервис	2011–2017.			
2.1.6. Увећање културног капитала очувањем, афирмацијом и презентовањем културног наслеђа Србије	1. Креирање и спровођење националне политике очувања културног наслеђа.	МКИИД	2011–2017.			Утврђена национална политика очувања културне баштине
	2. Израда и доношење акционог плана очувања културног наслеђа на територији Аутономне Покрајине Косова и Метохије.	МКИИД, МКиМ	2011.			Донет акциони план очувања културне баштине на Косову и Метохији
	3. Израда детаљне анализе могућег доприноса културног наслеђа Републике Србије повећању социјалне кохезије унутар Европе и региона афирмацијом културне разноликости.	МКИИД	2011.			Израђена и усвојена анализа могућег доприноса културне баштине Србије повећању социјалне кохезије у Европи и региону афирмацијом културне разноликости

	<p>4. Усвајање методологије за управљање културним наслеђем у оквиру одрживог управљања простором, којом ће се:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Утврдити инструменти за процену квантитативног и квалитативног утицаја инвестиција државног и приватног сектора;</li> <li>– Утврдити улога културног наслеђа у стварању нових могућности запошљавања, имајући у виду локалне планове развоја и урбане обнове.</li> </ul>	МК, МЖСРПП	2011–2012.			<p>1. Утврђени инструменти за Процену квантитативног и квалитативног утицаја инвестиција државног и приватног сектора на културну баштину</p> <p>2. Донете нове одлуке о заштити споменика културе са јасно дефинисаним подручјем и парцелама</p>
	<p>5. Спровођење три пројекта рехабилитације културног наслеђа у оквиру „Љубљанског процеса” (са Саветом Европе и Европском комисијом) – „Сењски рудник – парк историјског наслеђа”, „Феликс Ромулијана” и „Векови Бача”.</p>	МКИИД, ЈЛС, удружења	2011–2012.			<p>1. Број реализованих пројеката рехабилитације културног наслеђа у оквиру Регионалног Програма рехабилитације наслеђа Југоисточне Европе</p> <p>2. Донете нове одлуке о заштити споменика културе с јасно утврђеним подручјем и парцелама</p>
	<p>6. Потврђивање Европске конвенције о пределу.</p>	МКИИД, МЖСРПП	2011.			Потврђена Европска конвенција о пределу
	<p>7. Промовисање „Дана културног наслеђа Србије” као дела европског програма Дана европског културног наслеђа и европских путева културе.</p>	МКИИД	2011–2017.			
	<p>8. Доношење стратегије културног туризма као анекса Стратегије развоја туризма Републике Србије, којим би се посебно регулисало:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Јединствено планирање развоја локалитета културног туризма валоризацијом културног наслеђа и других погодности и друштвено економске структуре територије;</li> </ul>	МКИИД, МЕРР	2011.			Донета и спроведена Стратегија културног туризма Србије

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Промовисање политике коришћења културног наслеђа којом се не угрожавају границе одрживости одређене осетљивошћу локалитета или наслеђа;</li> <li>– Оснивање централног института за конзервацију;</li> <li>– Финансирање очувања културног наслеђа од прихода од туризма.</li> </ul>					
2.1.7. Развој политике управљања ризицима у Републици Србији	<p>1. Даље стратешко и институционално регулисање сектора безбедности у Републици Србији:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Доношењем стратегије развоја МУП-а за период 2011–2016. године и акционог плана за спровођење Стратегије развоја МУП-а за период 2011–2012. године;</li> <li>– Доношењем и доследним спровођењем Закона о безбедности саобраћаја;</li> <li>– Оснаживањем цивилне демократске контроле у сектору безбедности.</li> </ul>	МУП, Заштитник грађана, министарства, удружења, универзитети	2011–2017.			<p>Донета и спроведена Национална стратегија за борбу против организованог криминала</p> <p>2. Донет Закон о безбедности саобраћаја</p> <p>3. Донета Стратегија развоја МУП-а 2011–2016. и Акциони план Стратегије развоја МУП-а за период 2011-2012. године</p>
	<p>2. Развој безбедносне културе младих:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Доследним спровођењем Националне стратегије за младе;</li> <li>– Увођењем садржаја безбедносне културе у наставни план и програм у васпитно-образовним установама;</li> <li>– Спровођењем програма сталног промовисања безбедносне културе и развоја здравих окружења спровођењем медијских кампања и других видова образовања.</li> </ul>	МОС, МПН, удружења, Медијски јавни сервис	2011–2014.			<p>1. Број спроведених едукативних активности за младе из ненасилне комуникације и решавања конфликта</p> <p>2. Број програма који промовишу здраве стилове живота међу младима</p> <p>3. Број програма који промовишу безбедносну културу</p>
	3. Даљи развој система безбедности и здравља на радном месту.	МРСП	2011–2014.			

## 2.2. Популациона политика

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.2.1. Заустављање или успоравање неповољних демографских тенденција подстицањем рађања и стварањем услова за стабилизовање броја становника	1. Доношење националне стратегије демографског развоја у складу с међународним документима и политикама ЕУ.	МРСП, МПН, МФ, ЈЛС, удружења	2011–2012.			Донета и спроведена Национална стратегија демографског развоја
	2. Изградња и развијање институционалних капацитета за спровођење националних и локалних политика и пројеката подстицања рађања и других мера популационе политике.	МРСП, МПН, МФ, МЗ, МКИИД, МИЕ, МЕРР, МОС, ЈЛС, удружења	2011–2017.			1. Основан Савет за популациону политику 2. Донет и спроведен акциони план за спровођење Националне стратегије подстицања развоја 3. Број основаних савета за популациону политику у јединицама локалне самоуправе
2.2.2. Стварање одговарајуће политике рађања и брига о младима	1. Стварање претпоставки за економско оснаживање породица са децом: – Усклађивањем породичних и радних обавеза ради подстицања већег присуства жена на тржишту рада; – Директном финансијском подршком породицама с децом; – Субвенционисањем издатака за збрињавање и подизање деце у посебно угроженим категоријама друштва (незапослени, породице с ниском зарадом, вишечлане породице, породице са издржаваним	МРСП, МФ, МЕРР, МЗ, НСЗ, ЈЛС	2011–2017.			1. Износ родитељског додатка 2. Износ родитељског додатка за треће и четврто дете 3. Уведена накнада зараде за време трудноће до пуног износа из средстава буџета у случајевима привремене спречености за рад због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће 4. Уведене субвенције издатака за збрињавање и подизање деце посебно угрожених категорија



	члановима и др.); – Пореским олакшицама за послодавце, пуном накнадом зараде запосленим родитељима за време одржавања трудноће и пружањем помоћи незапосленим мајкама.					
2.2.3. Уважавање старења у свим аспектима политике развоја	1. Стварање претпоставки за подизање нивоа животног стандарда старих и партиципацију у економском, политичком и културном животу: – Унапређењем квалитета живота старих; – Стварањем финансијски одрживог јавног пензијског система и развојем доброволних приватних фондова; – Смањењем сиромаштва међу старим лицима; – Обезбеђењем стабилне и довољно високе пензије за све осигуранике.	МРСП, МФ, НИО, удружења	2011–2017.			1. Број старих лица обухваћених социјалном заштитом 2. Број развијених алтернативних облика заштите старих
	2. Стварање мреже цивилног и јавног сектора ради подршке и помоћи старијим лицима.	МРСП, МЗ, МФ, ЈЛС, удружења	2011–2017.			
	3. Обезбеђивање плурализма у области пружања услуга: – Стварањем конкурентности приватног и јавног сектора, повећањем ефикасности система и стварањем могућности већег избора за појединце.	МРСП, удружења	2011–2017.			

	4. Развијање боље прилагођености социјалних програма и услуга специфичним потребама корисника.	МРСП, ЈЛС	2011–2017.			
2.2.4. Повећање очекиваног трајања живота и повећање броја година у добром здрављу	<p>1. Развој одговарајуће мреже помоћи и неге старим лицима:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Повећањем личне одговорности;</li> <li>– Подршком породици у збрињавању и нези старих и подстицањем међугенерациске солидарности;</li> <li>– Обезбеђењем капацитета отворене и институционалне заштите;</li> <li>– Стварањем претпоставки за развој тржишта услуга на локалном и регионалном нивоу;</li> <li>– Подршком културним програмима који су прилагођени старијим лицима;</li> <li>– Развојем приватне иницијативе и поштовањем стандарда;</li> <li>– Уважавањем корисника услуга и њиховим укључивањем у доношење одлука;</li> <li>– Децентрализацијом и јачањем надлежности локалне самоуправе;</li> <li>– Развојем здравствене неге старих;</li> <li>– Сензибилисањем јавности</li> </ul>	МРСП, МЗ, МФ, МК, ЈЛС, удружења	2011–2013.			Очекивано трајање живота у добром здрављу

	за ефекте демографских промена.					
	2. Развијање боље прилагођености социјалних програма и услуга специфичним потребама корисника:	МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2017.			
2.2.5. Смањење смртности одојчади у правцу приближавања нивоима достигнутим у европским државама	1. Унапређивање здравствене заштите жена у репродуктивном периоду: – Развијањем савремених програма превенције нежељене трудноће; – Смањењем стопе намерног прекида трудноће; – Обезбеђењем вишег нивоа услуга и бољом територијалном распоређеношћу.	МЗ, МРСП, МФ	2011–2017.			Стопа смртности одојчади
	2. Предузимање специфичних мера за смањење смртности деце у посебно ризичним групама становника.	МЗ, МРСП, ЈЛС, ЗС, СС	2011–2017.			Стопа смртности деце до пет година старости
2.2.6. Подстицање унутрашњих миграција ради уравнотежења просторне распоређености	1. Изградња и реализација стратегијских опредељења регионалног развоја: – Утврђивање миграционе политике у складу с демографским променама и	МЕРР, МД, МРСП, ЈЛС, НАРР, удружења	2011–2014.			Степен регионалне неравномерности развоја

<p>становништва и укидање фактора који утичу на „одлив мозгова” тако што ће се створити повољни услови за повратак дијаспоре или њено улагање у Републици Србији</p>	<p>циљевима одрживог развоја;  – Уклањање фактора изразитих регионалних разлика и неједнакости на нивоу животног стандарда становништва;  – Подстицање на инвестиције и јачање капацитета региона и локалне самоуправе;  – Преношење надлежности на нижи ниво и креирање политике у складу с регионалним потенцијалима.  – Афирмација стручних пракси за студенте из дијаспоре.</p>					
	<p>2. Јачање финансијских и административних капацитета на регионалном нивоу:  – Јачањем механизма већег учешћа у креирању политике и доношењу одлука;  – Укључивањем у европске токове регионалног развоја;  – Подизањем нивоа стручних капацитета на локалном нивоу;  – Развијањем образовних, здравствених и социјалних служби;  – Укључивањем удружења и јачањем одговорности појединца.</p>	<p>МЕРР, ЈЛС, МНТР, МПН, МРСР, НАРР, удружења</p>	<p>2011–2017.</p>			
	<p>3. Израда концепта стратегијских опредељења миграционе политике у складу са европским</p>	<p>МД, МЕРР, МПН, удружења,</p>	<p>2011–2014.</p>			

	<p>стандардима:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>– Стимулисањем запошљавања и повратка у неразвијене регионе;</li><li>– Прихватањем повратника на основу споразума о реадмисији;</li><li>– Сарадњом с међународним организацијама (UNDP и UNICEF) у спровођењу мера подршке мигрантима;</li><li>– Развијањем програма друштвене укључености;</li><li>– Олакшавањем нострификације диплома припадника дијаспоре који су се усавршавали у иностранству;</li><li>– Олакшавањем признавања квалификација, као и лиценцирањем дозвола за рад стручњака из дијаспоре који су се усавршавали у иностранству.</li></ul>	школе и факултети				
--	--	-------------------	--	--	--	--

	<p>4. Укидање фактора који стимулишу одлазак висококвалификованог кадра:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Спровођењем мера бржег запошљавања, стручног усавршавања и напредовања;</li> <li>– Стимулисањем научноистраживачког рада;</li> <li>– Подизањем нивоа животног стандарда и зарада;</li> <li>– Изградњом подстицајних мера у привлачењу стручњака.</li> </ul>	<p>МЕРР, МРСЦ, МВД, МПН, НСЗ, ЈЛС, удружења</p>	<p>2011– 2017.</p>		<p>Као мера бржег запошљавања и стручног усавршавања, Програмом рада НСЗ за 2011. годину предвиђени су:</p> <p>1. Програм „Прва шанса”.</p> <p>Програм се реализује у две фазе: стручна пракса у трајању од три месеца и заснивање радног односа у својству приправника у трајању од наредних 12 месеци.</p> <p>Током стручне праксе Национална служба исплаћује новчану помоћ ангажованим лицима у месечном износу од 10.000 динара и врши обрачун и уплату доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом, док уместо послодаваца који су примили у радни однос приправнике, Национална служба сноси трошкове нето зараде приправника у месечном износу од:</p> <p>18.000 динара – за приправнике са средњим образовањем; 20.000 динара – за приправнике са вишим или високим трогодишњим образовањем; 22.000 динара – за приправнике с најмање четворогодишњим високим образовањем, као и доприносе за обавезно социјално осигурање. Предвиђен је обухват од 15.000 лица.</p> <p>2. Програм стручне праксе где ангажованим лицима НСЗ исплаћује новчану помоћ у месечном износу од: 14.000 динара за лица с најмање четворогодишњим високим образовањем, 12.000 динара за лица с вишим или високим трогодишњим образовањем и 10.000 динара за лица са средњим образовањем, а врши и обрачун и уплату доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом и сноси трошкове полагања стручног испита у висини једномесечне новчане помоћи. Предвиђен је обухват од</p>	
--	---	---	------------------------	--	--	--

					5.000 лица. У ту сврху планирана су средства у износу од 3.489.920.000 динара.	
--	--	--	--	--	--	--

	<p>5. Развијање стратегијских мера за повратак младих:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Одржавањем добрих односа са дијаспором;</li> <li>– Стимулисањем улагања;</li> <li>– Развијањем мреже кадра у научноистраживачким институцијама и на универзитетима;</li> <li>– Креирањем политике повратка и запошљавања.</li> </ul>	<p>МЕРР, МРСЦ, МОС, МПН, МД, ЈЛС, удружења</p>	<p>2011– 2013.</p>			
--	--	--	------------------------	--	--	--



### 2.3. Социјална сигурност

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.3.1. Јачање социјалне стабилности и солидарности	<p>1. Изградња и развијање административних, институционалних и законодавних капацитета за спровођење националне политике и локалних политика и пројеката подстицања солидарности и кохезије:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Успостављањем међуресорне сарадње, сарадње између јавног, цивилног и приватног сектора, како на националном, тако и на локалном нивоу;</li> <li>– Успостављањем одговарајућих институционалних механизма за планирање, координацију, праћење и оцену примене усвојених и спроведених политика и стратешких докумената на централном нивоу;</li> <li>– Оснивањем националног Фонда за социјално укључивање;</li> <li>– Јачањем капацитета и надлежности локалних самоуправа за потпуно преузимање већ пренетих надлежности и успостављање партнерстава на локалном</li> </ul>	МРСЦ, МЕРР, МОС, ЈЛС, удружења	2011–2014.	<p>ПГ – финансијска подршка систему бесплатне правне помоћи у спровођењу закона; Меморандум о буџету 2012–2014. године</p> <p>Буџет Републике Србије – тражена средства изнад лимита:          2012. године – 15.860.000 динара;          2013. године – 10.030.000 динара;          2014. године – 10.030.000 динара;          Средства извојена за спровођење националних и локалних политика у 2011. години:</p> <p>1. Средства извојена за спровођење Националне стратегије за младе (без међународне сарадње) за 2011. годину износе 167.205.000 динара, у која су урачуната и средства која ће се доделити уружењима (са позиције 481).</p> <p>Планирана средства:          – за 2012. годину - 174.227.610 динара;          – за 2013. годину - 177.196.714 динара;          – за 2014. годину - 184.284.583 динара.</p> <p>Извор средстава: Буџет Републике Србије</p>	Буџет Републике Србије	Усвојен Меморандум о друштвеној укључености ( <i>Joint Inclusion Memorandum – JIM</i> )

	нивоу, укључујући међусекторску и међуопштинску сарадњу.			<p>2. Средства издвојена за спровођење Стратегије каријерног вођења и саветовања за 2011. годину износе 3.000.000 динара:</p> <p>– за 2012. годину - 3.126.000 динара,</p> <p>– за 2013. годину - 3.251.040 динара,</p> <p>- за 2014. годину - 3.381.082 динара Извор средстава: буџет Републике Србије</p> <p>3. Средства издвојена за спровођење омладинске политике на локалном нивоу: средства за ЈЛС у 2011. години износе 34.763.500 динара, (32.000.000 динара – дотације, а 2.763.500 динара - финансирање и суфинансирање програма и пројеката ЈЛС за спровођење локалних акционих планова.</p> <p>Буџет Републике Србије:</p> <p>- за 2012. годину - 36.223.567 динара,</p> <p>- за 2013. годину - 7.672.510 динара,</p> <p>- за 2014. годину - 39.179.410 динара.</p> <p>Извор средстава: буџет Републике Србије</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				4. Јачање међународне сарадње спровођењем пројеката које финансирају међународни партнери (GIZ, USAID, УН агенције, ИОМ, ОЕБС, Британски савет, Менапауер, Република Италија, Краљевина Норвешка, Велика Британија, Савезна Република Немачка и др.) и учешће у међународним телима која се баве политиком за младе, информисањем младих и спровођењем међународних споразума.		
	2. Гарантовање и унапређење права у областима значајним за кохезију у друштву: запошљавање, становање, образовање, здравство и социјална сигурност.	МЕРР, МО, МЗ, МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2017.			
	3. образовање и информисање јавности о социјалним ризицима и проблемима, у правцу подстицања волонтерских и солидарних активности.	МРСП, МПН, МВ, ЈЛС, удружења	2011– 2017.			
2.3.2. Спречавање крајње неједнакости у расподели дохотка	1. Унапређење и надгледање примене институционалних и законодавних механизма за смањење крајње неједнакости у расподели дохотка.	МРСП, ЈЛС, удружења	.2011–2017			Коефицијент GINI
	2. Смањење крајње неједнакости мерама социјалне кохезије и солидарности.	МЕРР, МРСП, МПН, НСЗ, МОС, удружења	2011–2012.			Неједнакост у расподели прихода (квантилни однос)
	3. Обезбеђивање минималног дохотка за становништво које	МРСП, ЈЛС, удружења	2011.			Постигнут трипартитни договор о висини

	живи испод званично утврђене линије сиромаштва.					минималног дохотка
	4. Проширење обухвата становништва у систему социјалне заштите.	МРСП	2011–2013			1. Број породица обухваћених МОП-ом 2. Број корисника и ниво социјалних трансфера (укупно и по кориснику, по типу социјалног трансфера, укључујући број деце корисника ДД и број деце у породицама корисницима осталих социјалних трансфера)
2.3.3. Подстицање компоненте ефикасности у систему социјалне сигурности	1. Модернизација и координација система социјалне сигурности са усвојеним стандардима и препорукама ЕУ: – Развијањем система добровољних пензијских фондова; – Унапређењем подстицајних мера за незапослене; – Спровођењем одговарајуће приватизације у здравству; – Успостављањем плурализма пружалаца услуга у дечјој и социјалној заштити; – Развојем система добровољног здравственог осигурања.	МРСП, МЕРР, МЗ, НСЗ, ЈЛС	2011– 2014.			1. Број корисника добровољних пензијских фондова 2. Број корисника у систему добровољног здравственог осигурања
	2. Обезбеђивање одрживости права и услуга посредством унапређивања адекватног система њиховог финансирања.	МРСП, МФ, ЈЛС	2011–2015.			

	3. Оснаживање концепта преузимања индивидуалне одговорности појединца за сопствени социјални положај, уз гарантовање минималне социјалне сигурности неспособнима за рад.	МРСП, МЕРР, СС	2011–2017.			1. Укупан буџет, број спроведених реформских пројеката (хранитељство, трансформација институција, стандарди и организација рада ЦСР, интегрални модел социјалне заштите) и обухваћеност рањивих група
	4. Развијање боље прилагођености социјалних програма и услуга специфичним потребама корисника.	МРСП, СС, ЈЛС, удружења	2011–2017.			
	5. Плурализам у области организовања, прикупљања средстава и пружања услуга, увођење приватног и цивилног сектора у сврху повећања ефикасности система и избора појединаца.	МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2016.			
2.3.4. Повећање социјалне сигурности корисника система социјалног осигурања, социјалне и дечје заштите	1. Обезбеђивање одговарајућих средстава за финансирање давања и услуга у систему социјалног осигурања.	МФ, МРСП, МЗ, НСЗ	2011–2012.			Структура и ниво буџета социјалне заштите, удео у БДП-у
	2. Увећање износа минималних социјалних накнада.	МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2012.			Износ минималних социјалних накнада
	3. Побољшање таргетирања права.	МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2012.			Процент таргетираности социјалних трансфера (по типу) на први и други децил најсиромашније популације
	4. Законско уређење минималних права, стандарда квалитета услуга и контроле	МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2012.			

	остваривања права које је локална самоуправа у обавези да обезбеди својим грађанима.					
2.3.5. Подстицање на друштвену укљученост	<i>Активности и мере су дефинисане у поглављу 2.4.</i>					

#### 2.4. Сиромаштво и друштвена укљученост

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.4.1. Унапређивање равномерног приступа свих грађана користима од друштвеног и привредног напретка и развоја	1. Остваривање сталног економског раста, базираног на посткризном проинвестиционом моделу раста, од кога ће највећу корист имати најсиромашнији слојеви становништва: – Усклађивањем мера пореске политике (смањење опорезивања рада и повећање пореза на доходак); – Спровођењем одговорне политике минималних зарада и одговарајуће политике на тржишту рада; – Побољшањем усмерености програма	МЕРР, МРСЦ, ЈЛС, удружења	2011– 2017.			1. Праг ризика сиромаштва укупно, за једночлано домаћинство, за домаћинство са два одрасла члана и двоје деце 2. Стопа сталног ризика сиромаштва по старосним групама и полу 3. Релативни јаз ризика сиромаштва 4. Стопа ризика сиромаштва пре новчаних социјалних давања 5. Раст дохотка средњег слоја у односу на раст дохотка сиромашних 6. Процент социјалних давања становништву изложеном ризику сиромаштва

	<p>помоћи сиромашнима, пре свега дечјег додатка и материјалног обезбеђења породице.</p>					
	<p>2. Истраживање и анализирање постојећег (и очекиваног) јаза у могућностима популације да оствари користи од развоја друштва под једнаким условима:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Утврђивањем оних који су на губитку у процесима друштвених промена и оних који су „генерацијски” сиромашни;</li> <li>– Развијањем специфичних превентивних програма;</li> <li>– Популаризацијом мера активизације корисника;</li> <li>– Смањивањем неједнакости и коришћењем потенцијала на свим нивоима;</li> <li>– Креирањем подстицајних мера и смањивањем пасивних давања;</li> <li>– Отклањањем недостатака у административној процедури и смањењем трошкова спровођења.</li> </ul>	<p>МРСП; МПН, НИО, удружења</p>	<p>2011– 2013.</p>			

	<p>3. Креирање подстицајних политика за подизање нивоа животног стандарда и побољшање квалитета живота популације која је натпросечно изложена сиромаштву:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Промовисањем позитивних примера активизације социјалне политике;</li> <li>– Јачањем одговорности појединца, сношењем ризика и стварањем услова за сузбијање монопола и јачањем конкурентности;</li> <li>– Стимулисањем на друштвену укљученост програмима државне помоћи;</li> <li>– Изградњом институционалних капацитета и подстицајних мера на свим нивоима.</li> </ul>	<p>МЕРР, МРСЦ, ЈЛС, удружења</p>	<p>2011– 2016.</p>			
	<p>4. Предупређивање и смањење околности које изразито неповољно утичу на неједнаку (ре)дистрибуцију дохотка:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Смањивањем регионалних разлика;</li> <li>– Усклађивањем образовних програма с потребама на тржишту рада;</li> </ul>	<p>МЕРР, МРСЦ, МПН, ЈЛС, удружења</p>	<p>2011– 2017.</p>			



	– Разбијањем „зачараног круга сиромаштва” маргинализованих група.					
2.4.2. Обезбеђивање претпоставки за стварање друштва у које су укључени сви његови чланови	1. Утврђивање и јасно дефинисање националне политике друштвене укључености, усклађене с међународним прописима.	МРСП, МПН, КЕИ	2011-2012.			1. Усвојен Меморандум о социјалном укључивању 2. Донет и примењен отворени метод координације
	2. Стварање регулаторних предуслова за увођење проблематике друштвене искључености и политике друштвене укључености у одговарајућа акта.	МРСП, МПН, МЗ, ЈЛС, удружења	2011–2013.			Ажуриране постојеће политике, усклађене са концептом социјане укључености
	3. Доношење регионалних и општинских акционих планова за друштвено укључивање и одрживи развој.	МЕРР, ЈЛС, СКГО, КОР, удружења	2011–2015.			Број донетих регионалних и општинских планова
	4. Образовање специфичних државних, регионалних и општинских тела за одрживи развој и друштвено укључивање.	МРСП, МЕРР, ЈЛС, КОР, СКГО	2011–2017.			Број формираних државних, регионалних и општинских тела
2.4.3. Уклањање препрека за прилике које воде ка јачању компетенција крајње сиромашних и сиромашних	1. Обезбеђивање и гарантовање минималног дохотка.	МРСП, ЈЛС, удружења	2011.			Износ минималног дохотка и проценат запослених којима се не исплаћује минимални доходак
	2. Подстицање запошљавања: – Лица са инвалидитетом; – Припадника етничких мањина;	МЕРР, МРСП, МЗ, МОС, ЈЛС, НСЗ	2011–2017.	Програмом рада за 2011. годину у циљу подстицања могућности запошљавања лица са инвалидитетом предвиђене су следеће мере: 1. Субвенција зараде за 2.350		Број новозапослених лица из категорије посебно угрожених група

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Избеглица и интерно расељених лица;</li> <li>– Старијих који нису испунили услове за пензионисање;</li> <li>– Младих који су тек завршили школовање итд.</li> </ul>			<p>особа са инвалидитетом без радног искуства;</p> <p>2. Субвенција за самозапошљавање које се одобравају и исплаћују у једнократном износу од 200.000 динара предвиђена за 50 особа са инвалидитетом;</p> <p>3. Субвенција за отварање нових радних места за незапослене особе са инвалидитетом на евиденцији НСЗ у износима од:</p> <p>150.000 динара по лицу у првој и другој групи општина,  250.000 динара по лицу у трећој групи општина,  400.000 динара по лицу у четвртој групи општина и девастираним општинама.</p> <p>Предвиђен је обухват од 200 особа са инвалидитетом.</p> <p>4. Јавни радови:</p> <p>17.600 динара за лица са I и II степеном стручне спреме,  18.000 динара за лица са III и IV степеном стручне спреме,  20.000 динара за лица са V и VI степеном стручне спреме,  22.000 динара за лица са VII степеном стручне спреме уз накнаду трошкова доласка на рад и одласка са рада до 1.500 динара по лицу за сваки месец ангажовања, као и за накнаду трошкова спровођења јавног рада у висини од: 2.500 динара за спровођење јавних радова у области социјалних,</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				хуманитарних, културних и других делатности и 4.500 динара за спровођење јавних радова у области одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе, као и трошкова организовања обуке у једнократном износу од 50.000 динара по јавном раду. Предвиђен је обухват од 500 особа са инвалидитетом.		
	3. Приступ школском и ваншколском образовању, доживотном образовању, програмима образовања, преквалификације и доквалификације.	МПН, МОС, МРСП, НСЗ, ЈЛС, удружења	2011–2017.			Број и обухват програма обуке, преквалификације и доквалификације за најрањивије категорије
2.4.4. Спровођење посебних програма друштвеног укључивања и повећање подршке онима који су нарочито изложени ризику од сиромаштва	1. Јасно разликовање мера усмерених ка сиромашнима који зависе од туђе помоћи и подршке: – Боља усмереност државних програма помоћи.	МРСП, СС, ЈЛС, удружења	2011–2013.			
	2. Развој специфичних социјалних програма усмерених ка сиромашнима који нису способни за рад.	МРСП, ЈЛС, удружења	2011–2012.			Број и обухват специфичних социјалних програма усмерених ка сиромашнима који нису способни за рад
	3. Установљавање државних механизма за субвенционисање запошљавања друштвено маргинализованих група,	МЕРР, МРСП, МОС, НСЗ	2011–2013.			Број и обухват програма субвенционисаног запошљавања усмерених ка друштвено маргинализованим групама, младима и лицима старијим од 50 година

	младих и лица старијих од 50 година.					
	4. Конципирање активне политике запошљавања сиромашних и друштвено искључених: – Промовисање програма радно ангажовања радно способних корисника социјалне заштите.	МЕРР, МРСП, МОС, ЈЛС, удружења	2011–2013.			Број и обухват програма јавних радова
	5. Укључивање сиромашних у програме обуке, преквалификације, доквалификације; - Укључивање програма „Образовање за читав живот” ( <i>life-long learning</i> ), специфично усмерених ка најрањивијим категоријама.	МРСП, НСЗ, МПН, МОС, ЈЛС, удружења	2011–2017.			Број и обухват програма обуке, преквалификације и доквалификације за најрањивије категорије

## 2.5. Политика једнаких могућности

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.5.1. Завршетак започетог усаглашавања домаћег законодавства са европским законодавством у области људских права и стварање институционалних	1. Усаглашавање секторских закона и њихово спровођење у сагласности са Европском конвенцијом о људским правима, Европском конвенцијом о спречавању тортуре и Европском социјалном повељом:	МП, МРСП	2011-2012.			1. Донет Закон о потврђивању Ревидиране европске социјалне повеље 2. Донет нови закон о избеглицама 3. Донет закон о бесплатној правној помоћи 4. Донет закон о заштитнику права детета 5. Донет закон о правном

механизма за остваривање гарантованих права	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Доношење Закона о потврђивању Ревидиране европске социјалне повеље;</li> <li>– Доношење новог закона о избеглицама;</li> <li>– Доношење закона о бесплатној правној помоћи;</li> <li>– Доношење закона о заштитнику права детета;</li> <li>– Доношење закона о правном субјективитету;</li> <li>– Доношење закона о заштити права особа с менталним поремећајима.</li> </ul>					субјективитету 6. Донет закон о заштити права особа с менталним поремећајима
	2. Решавање финансирања рада националних савета мањина, уз активно учешће припадника мањина.	МРСП	2011-2012.			Износ средстава у буџету Републике Србије за финансирање рада националних савета мањина
	3. Јачање капацитета носилаца активности и одговорности везаних за Декаду Рома.	МРСП, НСР	2011-2017.			
2.5.2. Уједначавање социо-економског стандарда живота одређених националних мањина (пре свих Рома) са стандардом живота већинског српског народа	1. Спровођење програма подршке унапређењу образовања Рома, у складу с Националном стратегијом за давање нових овлашћења Ромима.	МЉМПДУЛС, МПН, ЈЛС	2011-2012.			1. Обухват ромске деце припремним предшколским програмом 2. Обухват ромске деце уписом у први разред основне школе
	2. Спровођење програма укључивања Рома у тржиште рада: <ul style="list-style-type: none"> <li>– Укључивање Рома у програме јавних радова;</li> <li>– Подршка послодавцима који запошљавају Роме;</li> <li>– Спровођење програма развоја предузећа за Роме;</li> <li>– Спровођење програма побољшања квалификационе</li> </ul>	МЉМПДУС, МПН, ЈЛС, НСЗ	2011-2017.		Програмом рада за 2011. годину у циљу подстицања могућности запошљавања Рома предвиђене су следеће мере: 1. Информативно-мотивациона обука за незапослена лица ромске националности	Број и обухват спроведених програма и пројеката за интеграцију Рома у тржиште рада (на централном и локалном нивоу)

	структуре Рома.				<p>- планиран обухват од 1.000 лица;</p> <p>2. Субвенција за запошљавање незапослених лица ромске националности која се додељује незапосленим лицима у једнократном износу од 160.000 динара;</p> <p>3. Субвенције послодавцима за запошљавање незапослених лица ромске националности у износу од:</p> <p>100.000 динара по лицу у првој и другој групи општина, 200.000 по лицу у трећој групи општина, 300.000 динара по лицу у четвртој групи општина и девастираним општинама када се запошљава до десет лица, 400.000 динара по лицу у четвртој групи општина и девастираним општинама када се запошљава више од десет лица,</p> <p>4. Функционално основно образовање за незапослена лица ромске</p>	
--	-----------------	--	--	--	--	--

					националности.	
2.5.3. Сразмерно учешће припадника националне мањине у правосуђу, тужилаштву, полицији, војсци, локалној управи	1. Доношење измена прописа који уређују радне односе и којима се омогућава сразмеран проценат учешћа мањина у структури запослених.	МЉМПДУЛС	2011-2012.			
	2. Спровођење програма обуке за сензибилизацију за примену права мањина у секторима правосуђа, тужилаштва полиције и војске и у локалним самоуправама.	МП, МЉМПДУЛС, МО, МУП, ЈЛС	2011- 2013.			Број и обухват спроведених програма и пројеката за примену права мањина у правосуђу, тужилаштву, полицији, војсци и локалној самоуправи
2.5.4. Смањење етничке дистанце	1. Спровођење програма укључивања људских и мањинских права у наставне планове и програме основног и средњег школства.	МПН, МЉМПДУЛС	2011-2014.			
	2. Спровођење програма сензибилизације јавности за етничку толеранцију и мултикултурализам („Кампања толеранције и мултикултурализма”).	МЉМПДУЛС	2011-2015.			
2.5.5. Побољшање положаја особа са инвалидитетом док не постану равноправни грађани који уживају сва права и одговорности	1. Развој и примена механизма за укључивање питања инвалидности у главне токове друштва, развојне планове, програме и пројекте оснаживањем организација и представничких група особа са инвалидитетом и доследно спровођење Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом Републике Србије.	МРСЦ, МЕРР	2011-2013.			1. Основана радна група за спровођење и координацију спровођења Стратегије за унапређење положаја ОСИ при Савету за особе са инвалидитетом 2. Број и квалитет спроведених програма који се односе на оснаживање организација особа са инвалидитетом
	2. Доношење акционог плана унапређења положаја особа са	МРСЦ	2012.			Донет акциони план за спровођење Стратегије за унапређење положаја

	инвалидитетом.					особа са инвалидитетом
	3. Обезбеђивање сталног прикупљања података о особама са инвалидитетом и механизма редовног извештавања, као дела система за праћење (мониторинг) активности на унапређењу положаја особа са инвалидитетом.	МРСП	2011–2014.			1. Утврђена методологија за непрекидно прикупљање података о особама са инвалидитетом и њиховим условима живота 2. Израђени годишњи извештаји о спровођењу Стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом
	4. Подизање нивоа јавне свести о особама са инвалидитетом и нивоа знања самих особа са инвалидитетом о њиховим правима спровођењем програма образовања јавности о питањима инвалидности: – Сталним информисањем јавности о правима, положају и потребама и могућностима особа са инвалидитетом; – Спровођењем програма образовања особа са инвалидитетом о правима која имају, о дискриминацији и механизмима заштите и о томе како да јачају своје самозаступничке вештине; – Спровођењем програма подршке организација особа са инвалидитетом које развијају и пружају услуге намењене особама са инвалидитетом (дневни боравци, клубови, сервис личних асистената, телефон СОС) на локалном, окружном, покрајинском и националном нивоу.	МРСП, МКИИД, удружења, Медијски јавни сервис	2011–2017.			1. Број и обухват спроведених програма у циљу подизања нивоа свести заједнице о особама са инвалидитетом и самих особа са инвалидитетом о правима, положају и потребама 2. Број и обухват програма и пројеката образовања особа са инвалидитетом (на републичком и локалном нивоу) 3. Број и обухват програма и пројекта који се односе на услуге осамостаљивања особа са инвалидитетом 4. Број помоћника за особе са инвалидитетом



	5. Унапређење система подршке и услуга усмерених ка кориснику у складу с његовим потребама, сагласно Стратегији унапређења положаја особа са инвалидитетом Републике Србије.	МРСП, удружења	2011–2017.			
	6. Спровођење програма оснаживања породица особа са инвалидитетом јачањем система пружања одговарајуће подршке одговарајућих сервиса и служби које помажу укључивању особа са инвалидитетом у заједницу.	МРСП, удружења	2011–2014.			Број и обухват спроведених програма оснаживања породица особа са инвалидитетом (приступ државној помоћи да покрију трошкове инвалидности, обука, саветовање, финансијска помоћ, установе за привремени смештај, итд.)
	7. Спровођење програма индивидуалних мера подршке особама са инвалидитетом у образовању (како формалном, тако и неформалном).	МРСП, МПН	2011–2013.			Број и обухват обука за наставно особље које ради са особама са инвалидитетом на свим нивоима
	8. Спровођење програма остваривања једнаких могућности за рад и запошљавање особа са инвалидитетом.	МРСП, МЕРП	2011–2013.			Број новозапослених лица са инвалидитетом
	9. Спровођење програма остваривања приступа изграђеном окружењу особама са инвалидитетом доношењем одговарајућих прописа у урбанистичком пројектовању, саобраћају и комуникацијама и спровођењем надзора над њиховим спровођењем.	МРСП, МЖСРПП, МИЕ	2011–2013.			Утрошена финансијска средства за уклањање препрека у свим јавним службама, јавним објектима, саобраћајној инфраструктури и превозним средствима у јавном превозу

## 2.6. Равноправност полова

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.6.1. Јачање институционалног оквира за мере које ће обезбедити укључивање принципа равноправности полова у све активности државних органа и институција	1. Спровођење програма стварања системских претпоставки за остваривање равноправности полова на свим нивоима власти: – Доношење планова за спровођење националног плана активности за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности полова 2007–2010. године; – Спровођење анализе буџетирања и пореског система и усвајање предлога за побољшања; – Институционално јачање на свим нивоима власти, а посебно на локалном нивоу; – Институционално укључивање удружења.	МРСП (УРР), удружења	2011.			1. Извршена анализа начина буџетирања и пореског система са аспекта равноправности полова 2. Извршена анализа примене прописа за заштиту људских права жена и равноправност полова
	2. Подизање свести у медијима, међу званичницима у органима власти о значају Конвенције о укидању свих облика дискриминације жена и њеног Опционог протокола, као и спровођење сталне обуке надлежних за спровођење закона и програма из те области, нарочито запослених у полицији, правосуђу и здравству.	МРСП (УРР), МЉМПДУЛС, удружења	2011–2012.			Број одржаних консултативних састанака или обука за представнике власти на свим нивоима за примену Конвенције о укидању свих облика дискриминације жена

2.6.2. Равноправно учешће жена и мушкараца у власти и у одлучивању о јавној политици	1. Спровођење програма повећања заступљености жена, укључујући и припаднице националних мањина, на свим нивоима политичког одлучивања за најмање 30% до 2012. године: – Изменама изборног законодавства на националном нивоу, којима се прописује обавезно учешће жена у органима законодавне и извршне власти; – Доследним спровођењем Закона о локалним изборима; – Доношењем измена Закона о Влади	МЉМПДУЛС, Републички секретаријат за законодавство	2011–2012.			1. Процент жена државних секретара у Влади 2. Процент жена у извршним органима власти на локалном нивоу
2.6.3. Побољшање положаја жена на тржишту рада и на послу и њихов равноправан положај с мушкарцима	1. Доношење и спровођење националног плана активности за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности полова 2007–2010. године.	МРСП (УРР), МЉМПДУЛС	2011.			Усвојен план активности за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности полова
	2. Подизање капацитета инспекције рада и тржишне инспекције и њихова сензибилизација за проблеме равноправности полова.	МРСП (УРР)	2011–2012.			Број спроведених обука запослених који се баве инспекцијом и надзором рада на свим нивоима
	3. Повећање заступљености жена у програмима запошљавања, посебно у онима који се односе на обуку жена и финансијску помоћ женама да покрену сопствени посао: – Изменом постојећих програма подршке МСПП са аспекта веће укључености жена предузетника у њих; – Промовисањем женског задругарства; – Промовисањем облика	МРСП (УРР), МЕРР, НСЗ, удружења	2011–2012.			1. Процент жена укључених у програме запошљавања (број обука и број жена којима је дата финансијска помоћ да покрену сопствени посао) 2. Број центара за женско предузетништво 3. Број одобрених кредита за подстицање женског предузетништва 4. Број новоформираних фондова за подстицање предузетништва и за подстицање жена да започну сопствени посао (укључујући посебне програме намењене женама да започну сопствени посао у оквиру постојећих фондова) и број жена које користе те фондове

	социјалног предузетништва – запошљавањем кроз мала удружења у сектору услуга социјалне заштите, бриге о домаћинству и породици и услужних делатности; – Промоцијом женског предузетништва кроз „Мрежу амбасадора женског предузетништва у Србији”.					
	4. Програми обуке и преквалификације незапослених жена, укључујући и маргинализоване групе жена, обезбеђивање кредита за предузетнице и социјална давања за жене које раде као неплаћени помажући чланови у домаћинству.	МРСП, НСЗ, ЈЛС, удружења	2011–2012.			Број и квалитет обука и програма преквалификације незапослених жена
2.6.4. Друштвено укључивање жена и мушкараца из маргинализованих друштвених група њиховим образовањем, укључивањем на тржиште рада и у одлучивање о јавној политици	1. Искорењивање неписмености међу сеоским женама и Ромкињама.	МПН, СРП	2011–2017.			1. Процент неписмених жена у сеоској популацији 2. Процент неписмених жена у ромској популацији
	2. Потпуни обухват Ромкиња основним образовањем и спровођење мера за њихово укључивање на више нивое образовања.	МПН, СРП	2011–2017.			1. Обухват ромских девојчица уписом у основну школу 2. Обухват ромских девојчица уписом у средњу школу
	3. Спровођење подстицајних мера (стипендирање, кампање и сл.) за школовање женске деце и омладине из рањивих група.	МПН, СРП	2011–2017.			Број и квалитет додатних програма стипендирања и помоћи за девојчице из вишеструко дискриминисаних група (бесплатни уџбеници, допунска настава и помоћ, курсеви за образовање одраслих жена, подстицајне мере приликом уписа у средње школе и на факултете за девојке из вишеструко дискриминисаних група)
	4. Покретање посебних програма	МРСП, СРП,	2011–			Број и квалитет посебних програма економског

	економског оснаживања и запошљавања Ромкиња, жена са инвалидитетом, жена избеглица и жена интерно расељених са територије Аутономне Покрајине Косова и Метохије, жена са села, као и самохраних мајки неповољног социјалног положаја.	МЕРР, НСЗ	2017.			оснаживања вишеструко злостављаних жена
	5. Оснаживање жена из маргинализованих група за учешће у јавном и политичком животу.	МРСП (УРР), СРП	2011–2017.			
2.6.5. Превенција и сузбијање насиља над женама и заштита жена од насиља	1. Системско и редовно прикупљање података о свим видовима насиља над женама.	МРСП (УРР)	2011–2017.			
	2. Стандардизовање процедура и доношење протокола о поступању у случајевима насиља над женама у установама социјалне заштите, здравственим, васпитним и образовним установама, полицији и правосуђу.	МУП, МП, УРР, МЗ, СРП, МЉМПДУЛС	2011–2012.			Донет обједињен протокол о поступању у случајевима насиља према женама у установама социјалне заштите, здравственим, васпитним и образовним установама, у полицији и правосуђу
	3. Стална обука кадра у правосуђу, полицији, социјалним, здравственим, васпитним и образовним установама и медијима.	МРСП (УРР), ПА, МКИИД, МЗ, удружења	2011–2012.			Број и обухват одржаних обука запослених у правосуђу, полицији, социјалним, здравственим, васпитним и образовним установама и медијима
	4. Спровођење програма информисања и сензибилизације јавности о узроцима и последицама насиља над женама.	МРСП (УРР), СРП, удружења	2011–2017.			1. Број одржаних јавних трибина и предавања о проблемима насиља над женама у локалним срединама 2. Број образовних програма за новинаре и уреднике медија о проблемима насиља над женама
	5. Спровођење програма образовања жена о насиљу и механизмима заштите.	МРСП (УРР), удружења	2011–2017.			Број и обухват образовних програма у облицима формалног и неформалног образовања

	6. Обезбеђење довољног броја сигурних кућа доступних за све жртве насиља у породици и обезбеђење средстава за текуће трошкове сигурних кућа на свим нивоима.	МРСЦ, ЈЛС, удружења	2011–2013.			Број сигурних кућа за жртве насиља
	7. Стално праћење примене критеријума за прихватање жртава насиља у породици који се користе у сигурним кућама за жртве насиља.	МРСЦ, МЉМПДУЛС, ЈЛС, удружења	2011–2017.			
2.6.6. Уклањање стереотипа и промоција равноправности полова у јавности	1. Усвајање и доследна примена кодекса равноправности полова у медијима.	СРП, НРА	2011–2013.			Усвојен кодекс равноправности полова у медијима
	2. Спровођење програма праћења медија и медијских програма из перспективе равноправности полова.	СРП, УРР	2011–2017.			Донет програм праћења медија и медијских програма из перспективе равноправности полова
	3. Спровођење програма обуке наставног особља за укључивање перспективе равноправности полова у образовање.	СРП, УРР, МПН	2011–2013.			Број и обухват спроведених образовних програма за наставнике на свим нивоима образовања
	4. Укључивање равноправности полова у образовне програме.	СРП, УРР, МПН	2011–2013.			Број одржаних консултативних састанака за укључивање равноправности полова у образовне програме
	5. Припрема и спровођење медијских кампања против насиља, сексуалне експлоатације и трговине женама.	СРП, МКИИД, УРР, Медијски јавни сервис	2011–2017.			Број и квалитет медијских кампања

## 2.7. Јавно здравље

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.7.1. Јачање превентивне здравствене заштите	<p>1. Унапређење јавног здравља и смањење неједнакости у здрављу:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Праћењем, оценом и анализом здравствених потреба и очекивања заједнице;</li> <li>– Промоцијом, развојем и подршком јавној здравственој политици;</li> <li>– Развојем и образовањем људских ресурса у области јавног здравља;</li> <li>– Успостављањем и развојем партнерства у решавању проблема јавног здравља;</li> <li>– Промоцијом, развојем, подршком и покретањем акција које обезбеђују сигурну и здраву животну и радну средину;</li> <li>– Обезбеђењем правичности и једнакости у коришћењу здравствене заштите свих грађана.</li> </ul>	МЗ	2011–2017.			
2.7.2. Смањење смртности, неспособности и превремене смрти од најдоминантнијих хроничних незаразних болести (болести крвотока, малигних болести и дијабетеса)	1. Доношење и спровођење националних програма превенције и контроле масовних незаразних болести (болести крвотока, малигних болести, дијабетеса) и повреда.	МЗ	2011–2014.			<p>1. Донет и спроведен програм превенције масовних незаразних болести</p> <p>2. Донети програми раног откривања (скрининг)</p>
	2. Јачање капацитета установа које се баве јавним здрављем за праћење и анализу оболевања, неспособности и превремене смрти изазване хроничном незаразном болешћу.	МЗ	2011–2014.			<p>1. Израђени популациони и хоспитални регистри и утврђене методе и скупови података на националном нивоу</p> <p>2. Број акредитованих и референтних лабораторија</p>

2.7.3. Смањење смртности, неспособности и превремене смрти узроковане повредама	1. Осмишљавање и спровођење здравствених кампања усмерених на безбедност и здравље на раду.	МЗ, МРСП	2011–2012.			Број здравствених кампања усмерених на унапређење стилова живота и безбедност и здравље на раду
	2. Доношење и спровођење програма заштите здравља на радним местима с повећаним ризиком.	МЗ, МРСП	2011–2014.			Донет и спроведен програм заштите здравља на радним местима с повећаним ризиком
	3. Спровођење образовних и информативних програма за запослене и послодавце, инспекторе рада и друге стручњаке и информисање јавности.	МРСП	2011–2014.			Број и обухват образовних и информативних програма за запослене и послодавце, инспекторе рада и остали стручни кадар
2.7.4. Смањење негативних ефеката заразних болести, посебно сиде и туберкулозе на здравље људи	1. Унапређење успешности система за рано откривање и контролу епидемија.	МЗ, ИЗЈЗ	2011–2014.			Успостављен систем за брзо реаговање у ванредним ситуацијама
	2. Борба против HIV-а и комплетирање епидемиолошке слике.	МЗ, удружења	2011–2017.			
	3. Превенција и лечење оболелих од туберкулозе, примена опсервиране терапије, лечење оболелих од мултирезистентне туберкулозе, образовање и информисање јавности.	МЗ, ИЗЈЗ, ЈЛС, удружења	2011–2013.			Донет и спроведен програм превенције и лечења туберкулозе
2.7.5. Смањење оптерећења становништва болестима услед депресије и других поремећаја менталног здравља	1. Доношење и спровођење стратегије у области менталног здравља.	МЗ, ЈЛС, СМЗ, удружења	2011.			Донета стратегија у области менталног здравља
	2. Превенција менталних поремећаја (депресија) и унапређење менталног здравља.	МЗ, СМЗ, удружења	2011–2017.			Донет и спроведен програм за заштиту менталног здравља
	3. Унапређење служби, људски ресурси и образовање (превенција, развој служби за ментално здравље на локалном нивоу, скраћивање хоспитализације, развој дневних болница и диспанзерско лечење).	МЗ, МПН, ИЗЈЗ	2011–2017.			
	4. Доношење програма заштите борачке популације у оквиру пројекта за побољшање здравственог стања	МРСП, МЗ	2011–2017.			



	ветерана оболелих од ПТСП.					
2.7.6. Смањење неједнакости у здрављу између популационих група побољшањем здравља осетљивих популационих група	1. Процена утицаја здравствене политике и политике у другим секторима на неједнакости у здравственом стању становништва.	МЗ, МРСП, ЈЛС, ЗС	2011.			Усвојен извештај о ефектима здравствене политике и политике других јавних сектора по здравље популације са нагласком на неједнакости
	2. Доношење и спровођење програма унапређења здравља осетљивих популационих група: – Унапређењем доступности здравствених услуга женама и смањење регионалних разлика; – Побољшањем доступности услуга у вези са сексуалним и репродуктивним здрављем; – Образовањем младих о репродуктивном здрављу.	МЗ, МРСП, МПН и школе, удружења	2011–2017.			1. Донет програм унапређења здравља жена 2. Донети спроведен програм унапређења репродуктивног здравља младих
	3. Смањење негативних утицаја животне средине на здравље деце: – Смањењем штетног утицаја аерозагађења на здравље деце; – Смањењем броја повреда у саобраћају.	МЗ, МЖСРПП, МПН, СЕПА, удружења	2011–2017.			
	4. Доношење и спровођење здравствено-васпитних програма за одређене популационе групе.	МЗ, МПН, МОС, удружења	2011–2017.			Број здравствено-васпитних програма за младе од 15 до 30 година

## 2.8. Становање и стамбена политика

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.8.1. Обезбеђење одговарајућег стана лицима /домаћинствима без стана уз подизање акционог потенцијала свих актера у томе	1. Израда и доношење стратегије социјалног становања.	МЖСРПП	2011.			Донета стратегија социјалног становања
	2. Доношење новог законодавног оквира стамбене политике (измене Закона о становању и Закона о одржавању стамбених зграда).	МЖСРПП	2011–2012.			1. Донете измене и допуне Закона о становању 2. Донете измене и допуне Закона о одржавању стамбених зграда
	3. Доношење прописа: <ul style="list-style-type: none"> <li>– о просторним и техничким стандардима градње станова у складу са еколошким параметрима и енергетском ефикасношћу;</li> <li>– о мерилима за коришћење средстава за социјално становање;</li> <li>– о условима и мерилима за решавање стамбених потреба лица без стана, односно лица без стана одговарајућег стандарда;</li> <li>– о условима, стандардима и нормативима за планирање и пројектовање, грађење, коришћење и одржавање станова за социјално становање;</li> <li>– о условима за издавање и одузимање лиценце за рад, као и садржину посебног регистра непрофитних стамбених организација;</li> <li>– о процедури израде и примене планова за консолидацију / преуређивање неформалних насеља;</li> <li>– о одржавању стамбених зграда у односу на стандарде квалитета становања и живљења.</li> </ul>	МЖСРПП, РАС	2011.			1. Донет пропис о просторним и техничким стандардима градње станова у складу са еколошким параметрима и енергетском ефикасношћу 2. Донет пропис о мерилима и критеријумима за коришћење средстава за социјално становање 3. Донет пропис о условима и мерилима за решавање стамбених потреба лица без стана, односно лица без стана одговарајућег стандарда 4. Донет пропис о условима, стандардима и нормативима за планирање и пројектовање, грађење, коришћење и одржавање станова за социјално становање 5. Донет пропис о условима за издавање и одузимање лиценце за рад, као и садржину посебног регистра непрофитних стамбених организација 6. Донет пропис о процедури израде и примене планова за консолидацију / преуређивање неформалних насеља

						7. Донет пропис о одржавању стамбених зграда у складу са стандардима квалитета становања и живљења
	4. Усаглашавање законских аката и системских мера које су неопходне за одговарајућу примену Закона о социјалном становању (у области финансирања, имовине, планирања, изградње, грађевинског земљишта и експропријације).	МЖСРПП, МФ, РАС	2011–2012.			Број донетих усаглашених законских и подзаконских аката
	5. Оснивање општинских стамбених агенција или других удружења на регионалном и локалном нивоу задужених за спровођење стамбене политике у домену социјалног становања и за спровођење националне стратегије социјалног становања.	ЈЛС уз координацију МЖСРПП и РАС	2011–2012.			Број општинских стамбених агенција
	6. Израда и доношење локалних стратегија становања.	ЈЛС уз координацију МЖСРПП и РАС	2011–2012.			Број донетих општинских стамбених стратегија
	7. Успостављање система стамбених субвенција: – Објектних субвенција (директна давања, пореске олакшице и сл.) усмерених на подстицање градње станова у непрофитном сектору, легализацију стамбеног фонда, консолидацију неформалних насеља, одржавање станова и	МЖСРПП, МРСП, ЈС, РАС	2011–2017.			1. Успостављене објектне стамбене субвенције 2. Успостављене субјектне стамбене субвенције

	<p>стамбених зграда, а чији су примаоци инвеститори, односно извођачи радова, ако делују непрофитно у делу својих активности за које добијају објектне субвенције;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Субјектних субвенција (стамбеног додатка) у оквиру постојећег система социјалне заштите, усмерених на повећање способности домаћинстава да плате трошкове становања, легализације стана, прикључивања на јавну комуналну инфраструктуру уз предходну израду прописа о укштеној провери имовине и прихода домаћинстава која примају субвенције.</li> </ul>					
	<p>8. Спровођење програма доступног становања у јавном (непрофитном) сектору:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Израда планске и урбанистичке документације и изградња 20.000 станова у јавном (непрофитном) сектору уз субвенционисане услове изградње у центрима административних округа;</li> <li>– Израда планске и урбанистичке документације и изградња 3.000 станова намењених становању у заштићеним условима.</li> </ul>	МЖСРПП, МЕРР, РАС, локалне стамбене агенције	2011–2015.			<p>1. Број новоизграђених станова у јавном (непрофитном) сектору уз субвенционисане услове изградње</p> <p>2. Број новоизграђених станова намењених становању у заштићеним условима</p>
2.8.2. Спречавање пропадања одређених насеља, односно уклањање нехигијенских и дивљих насеља (сламова) уз највеће избегавање релокације становништва	<p>1. Спровођење програма евидентирања бескућника и подручја подстандардног становања.</p>	МЖСРПП, РАС	2011.			Израђена функционална база података о нехигијенским насељима
	<p>2. Израда и доношење програма санације нехигијенских насеља:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Израда планске документације и решавање проблема власништва над земљиштем, издавање дозвола градње, прибављање субвенција;</li> <li>– Реновирање зграда и комуналне инфраструктуре;</li> <li>– Развијање социјалне инфраструктуре и</li> </ul>	локалне стамбене агенције	2011–2012.			Број и квалитет локалних програма санације нехигијенских насеља

	укључивање насеља у ширу заједницу.					
2.8.3. Повећање сигурности становања – заустављање илегалне градње, спровођење легализације уз највеће избегавање непотребног рушења и регулисање тржишта изнајмљивања станова	1. Развој и спровођење повољних кредита за завршавање/адаптацију недовршених/ненастањених станова у градовима (уз обавезу да се станови нађу на тржишту под контролисаним условима закупа или продаје).	МЖСРПП, МФ	2011–2015.			1. Број новоразвијених кредитних програма за адаптацију ненастањених станова 2. Број адаптираних ненастањених станова
	2. Спровођење програма санације неформалних насеља – припрема оперативних (јединствених) пројеката консолидације неформалних насеља, укључујући комунално опремање друштвеном инфраструктуром и обезбеђивање друштвено- економског развоја, као и израда урбанистичких планова.	РАС, локалне стамбене агенције	2011–2012.			Број легализованих станова
2.8.4. Заустављање пропадања стамбеног фонда и приближавање просечних услова становања стандардима ЕУ	1. Развој и спровођење повољних кредита за реновирање и радове на капиталном инвестиционом одржавању из буџетских извора, санација најугроженијих зграда и завршавање недовршених станова у градовима (уз обавезу да се станови нађу на тржишту под контролисаним условима закупа или продаје).	МЖСРПП	2011–2013.			Број и квалитет новоразвијених кредитних програма за капитално инвестиционо одржавање стамбеног простора
	2. Спровођење програма обуке за власнике станова у организовању управљања стамбеним зградама.	РАС	2011–2017.			Број и квалитет програма обуке власника станова у организовању управљања стамбеним зградама
2.8.5. Отклањање великих разлика у квалитету становања у насељима уз очување регионалних специфичности	1. Спровођење програма јачања институционалних капацитета у постојећим телима (градска или општинска управа и администрација, општинска стамбена агенција или јавно предузеће за одржавање стамбених зграда) за обучавање у организовању удружења станара, управљању и начину конкурисања за приступ подстицајним финансијским средствима.	РАС, локалне стамбене агенције	2011–2017.			1. Број и квалитет програма обуке запослених у локалним стамбеним агенцијама 2. Број и квалитет програма обуке скупштина станара у организовању управљања стамбеним зградама

	2. Спровођење програма подршке становању на селу.	РАС, локалне стамбене агенције	2011–2017.			<ol style="list-style-type: none"><li>1. Дужина изграђене водоводне мреже на сеоском подручју</li><li>2. Дужина изграђене канализационе мреже на сеоском подручју</li><li>3. Дужина изграђених улица са савременим коловозним застором на сеоском подручју</li></ol>
--	---	--------------------------------	------------	--	--	--

## 2.9. Регионални и локални аспекти одрживог развоја

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.9.1. Децентрализација уз примену савременог концепта регионализације и социо-економског приступа	1. Доношење регионалних стратегија на основу Закона о регионалном развоју.	МЕРР и НАРР у координацији с регионалним и локалним актерима	2011.			1. Донета регионална стратегија за сваки регион уз партиципацију надлежне регионалне и локалне власти за тај регион; 2. Утврђени основни приоритети развоја региона и начини њиховог остваривања
2.9.2. Изградња и јачање новог система расподеле надлежности између различитих вертикалних нивоа власти	1. Доношење закона о имовини локалне самоуправе.	МФ	2011.			1. Донет закон о имовини локалне самоуправе 2. Донете измене закона којима се регулише расподела прихода од накнада за коришћење добара од општег интереса и накнаде за заштиту животне средине локалним самоуправама
	2. Законско уређивање расподеле уступљених прихода јединицама локалне самоуправе од прихода Републике Србије који нису регулисани Законом о финансирању локалне самоуправе (пре свега прихода од накнада за коришћење добара од општег интереса и накнаде за заштиту животне средине).	МФ, МЖСРПП	2011.			Извршена функционална децентрализација пореске администрације

2.9.3. Јачање концепта регионалне конкурентности и повезивања	1. Спровођење програма развоја инфраструктуре неразвијених подручја.	МИЕ, КОРНП, МЕРР	2011-2012.			1. Донет и спроведен програм развоја инфраструктуре неразвијених подручја 2. Буџетска средства утрoшена на развој инфраструктуре у неразвијеним подручјима
	2. Спровођење програма јачања регионалних носилаца развоја – усклађивање законске регулативе и успостављање мреже институција за подстицање регионалне конкурентности (гаранцијских фондова, микрокредитних организација, гаранцијских шема или локалних фондова за финансирање).	МЕРР	2011–2012.			Број и квалитет успостављених институција за подстицање регионалне конкурентности у локалним самоуправама
	3.Израда стратегије о индустријским парковима.	МЕРР, НАРР	2011.			Донета стратегија којом ће се утврдити смернице за развој индустријских паркова у Републици Србији
	4. Стварање статистичко-аналитичке основе за процену, праћење и предвиђање елемената регионалне конкурентности у складу са ЕУ.	МЕРР, РЗС	2011–2012.			Успостављена статистичко-аналитичка основа за процену, праћење и предвиђање елемената регионалне конкурентности у складу са ЕУ
2.9.4. Смањење неравномерности у регионалном развоју: унутар региона и између села и града	1. Спровођење програма за социо-економски развој: – Пружањем подршке спровођењу политике регионалног развоја на националном нивоу; – Пружањем техничке помоћи и оперативних	МЕРР, НАРР	2011–2012.			1. Ојачани капацитети за креирање и спровођење политике регионалног развоја 2. Ојачани капацитети и унапређен рад РРА у циљу повећања конкурентности одређеног региона/области 3. Број и вредност релевантних



	<p>донација за регионалне развојне агенције;  – Стварање грант шема за инфраструктурне развојне пројекте.</p>					<p>инфраструктурних пројеката који доприносе равномернијем регионалном развоју и смањењу међурегионалних разлика</p>
	<p>2. Спровођење програма подстицајних кредитних средстава за равномеран регионални развој:  – Финансирањем и кредитирањем инфраструктурних пројеката;  – Одобравањем подстицајних кредита за оснивање нових предузећа, као и за побољшање опремљености и проширење капацитета привредних субјеката;  – Подстицајним кредитима за новозапослене и оне који су остали без посла због транзиционог процеса;  – Кредитима за подстицање извоза;  – Умеравањем дела средстава из приватизације за подстицајно кредитирање профитабилних пројеката на неразвијеном подручју.</p>	<p>МЕРР, МФ,  СИЕПА,  КОРНП</p>	<p>2011–  2013.</p>	<p>За подстицајне кредите за оснивање нових предузећа (<i>start-up</i> кредите) у 2011. години одобриће се 1.000.000.000 динара; за 2012. годину предложено је 500.000.000 динара; за 2013. годину предложено је 600.000.000 динара. Програмом мера за подстицање равномерног регионалног развоја у 2011. години предвиђено је укупно 7,5 милијарди динара.</p>	<p>За <i>start up</i> кредите (оснивање нових предузећа) 2011. године средства ће се обезбедити из враћених анuitета по раније одобреним кредитима, а у наредне две године из буџета Републике Србије.  По Програму за подстицање равномерног регионалног развоја у 2011. години предвиђено је из буџета Републике Србије 1,7 милијарди динара, 2,8 милијарди динара из средстава Фонда, 1,5</p>	<p>1. Број новооснованих предузећа на територији неразвијених општина  2. Процент незапослених у неразвијеним општинама (по општинама)</p>

					милијарди динара из повраћаја одобрених кредита од Фонда, 1,5 милијарди динара из средстава предузећа заинтересованих за инвестирање и покретање производње у предузећима која се рехабилитују. За 2012. годину за тај програм предложена средства из буџета Републике Србије износе 1,9 милијарди динара, а за 2012. годину предложени износ је 1,954 милијарде динара.	
	3. Спровођење програма за унапређење неразвијених области у Републици Србији: – Пројекта подршке јужној и југозападној Србији; – Пројекта општинског	МЕРР, МЕРР, НАРР у сарадњи с локалним самоуправама	2011–2012.			1. Број неразвијених општина укључених у програме развоја 2. Број припремљених инфраструктурних пројеката у неразвијеним областима (израђена пројектно-техничка документација за <i>one-stop-shop</i> , развојне инфраструктурне пројекте –

	<p>развоја у региону Дунава; – Програма развоја Јабланичко-пчињског округа.</p>					<p>индустријске паркове, инкубационе центре, туристичку инфраструктуру, рециклажне центре итд.) 3. Број нових просторних планова у неразвијеним општинама које су обухваћене програмима</p>
	<p>4. Повећање утицаја сектора малог и средњег предузетништва уједначенијем регионалном развоју: – Увођењем диференцираних подстицаја на основу пореске политике (порески подстицаји, ослобађање, олакшице и други елементи пореске политике за подстицање регионалног развоја, стимулисање инвестиција, запошљавања и привредног раста на неразвијеном подручју); – Вођењем политике директног програмирања просторног развоја и развоја пословних локација; – Стварањем локалних развијних коалиција (удружења) за подршку предузетничким активностима; – Развојем локалних фондова кофинансирањем јавног и приватног сектора; – Одговарајућом алокацијом регионалних развијних ресурса.</p>	<p>МЕРР, МФ, Фонд за развој, СИЕПА, КОРНП, НАРР</p>	<p>2011– 2017.</p>	<p>„Progres” (подршка општинама јужне и југозападне Србије) – укупна вредност 18,1 милион евра за период јул 2010 – јул 2013. године.</p> <p>Општински економски развој у региону Дунава (источна Србија) – 4,5 милиона евра, пројекат траје до 2013. године.</p> <p>Пројекат Аустријске развијне агенције за интегративни развој Јабланичко-пчињског региона – 1.950.000 евра, пројекат траје до 2011. године.</p>	<p>(Делегација Европске уније, Влада Републике Србије и Влада Швајцарске)</p> <p>(GiZ)</p> <p>(Аустријска развијна агенција ADA)</p>	

2.9.5. Развој и квалитетно и непрекидно унапређење комуналне инфраструктуре	1. Доношење измена закона којима би се омогућило локалним самоуправама да улазе у концесионе и остале финансијске аранжмане у циљу изградње и одржавања комуналне инфраструктуре.	МЖСРПП, МФ	2011.			Донете измене закона којима се омогућава локалним самоуправама да улазе у концесионе и остале финансијске аранжмане у циљу изградње и одржавања комуналне инфраструктуре
	2. Израда стратегије и акционог плана за трансформацију јавних комуналних предузећа.	МЕРР	2011.			Донета стратегија и акциони план за трансформацију јавних комуналних предузећа
	3. Спровођење великих инфраструктурних пројеката комуналне инфраструктуре, водоснабдевања, пречишћавања отпадних вода, изградње регионалних депонија.	МЕРР, НАРР, ЈС	2011– 2017.	За 2011. годину за инфраструктурне пројекте у оквиру МЕРР-а предвиђена су средства у износу од 243.977.200 динара.	(Извор: буџет Републике Србије)	Спроведени пројекти
	4. Доношење општинских стратегија развоја инфраструктуре.	ЈЛС уз координацију МИЕ, НАРР	2011– 2012.			Број општина које су израдиле локалне стратегије развоја инфраструктуре
2.9.6. Заштита и коришћење природних ресурса којима газдује јединица локалне самоуправе у складу с принципима одрживог развоја, применом економских инструмената	1. Јачање административних капацитета за ефикасније спровођење стратегија и прописа у области заштите животне средине и одрживог коришћења природних ресурса и добара на локалном и регионалном нивоу.	МЖСРПП, ЈЛС	2011– 2015.			1. Број инспектора заштите животне средине на локалном нивоу и број запослених на пословима заштите животне средине на локалном нивоу  2. Број општина у којима је успостављена комунална полиција
	2. Институционално јачање јединица локалне самоуправе:	ЈЛС уз координацију МЖСРПП	2011– 2013.			1. Број општина у којима су успостављене институције за заштиту животне средине у

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Оснивањем управа за заштиту животне средине или управа за одрживи развој;</li> <li>– Оснивањем или подршком раду општинских фондова за заштиту животне средине.</li> </ul>					<p>општинској управи (управа, секретаријат, група...)</p> <p>2. Број општина у којима су основани фондови за заштиту животне средине</p>
	3. Спровођење програма унапређења рада инспекцијских служби у ингеренцији локалне самоуправе њиховим опремањем, обуком и подстицањем превентивног рада, као и побољшањем координације са централним нивоом и међусекторске координације на нивоу општина.	МЖСРПП, ЈЛС	2011– 2012.			Број и обухват спроведених обука за инспекцијске органе у јединицама локалне самоуправе
2.9.7. Стварање боље организоване и координисане локалне власти, локалне управе и јавних предузећа, стална промоција укључивања јавности у планирање и усвајање принципа „добре праксе” и одрживог развоја у урбанистичкој планској документацији	1. Успостављање система праћења и извештавања о променама у простору и спровођења просторних и урбанистичких планова и веће инвестирање у информационе технологије у органима за урбанизам и просторно планирање на националном и локалном нивоу.	МЖСРПП	2011– 2013.			Успостављен функционални систем праћења и извештавања на централном нивоу о просторним променама
	2. Пружање стручне, административне и финансијске подршке са националног нивоа општинама у изради генералних планова: – Разрадом садржаја	МЖСРПП	2011– 2013.			<p>1. Успостављен централни регистар просторних планова</p> <p>2. Број успостављених међуопштинских тела за усклађивање развојних и просторних планова</p>

	<p>просторних планова на локалном и регионалном нивоу (правилник, упутство);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Израдом геолошких (инжењерско-геолошких и хидрогеолошких) основа као подлога за просторно планирање;</li> <li>– Стварањем информационе основе и праћењем спровођења планова – регистар просторног планирања у МЖСРПП;</li> <li>– Утврђивањем институција међуопштинске сарадње: групе за усклађивање развојних и просторних планова на нивоу више општина;</li> <li>– Оснивањем фондова за просторно планирање и усмеравање развоја на државном, покрајинском и локалном нивоу.</li> </ul>					
	<p>3. Јачање административних капацитета институција и органа задужених за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење, као и управљање пројектима на локалном нивоу.</p>	<p>ЈЛС уз координацију МЖСРПП</p>	<p>2011–2013.</p>			<p>Број и обухват спроведених обука за запослене у институцијама задуженим за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење у јединицама локалне самоуправе</p>
	<p>4. Промовисање јасних процедура са упутствима о изградњи и реализовању</p>	<p>ЈЛС уз координацију МЕРР, НАРР</p>	<p>2011–2013.</p>			<p>Број објављених водича за потенцијалне инвеститоре на централном и локалном нивоу</p>

	инвестиција за потенцијалне инвеститоре.					
	5. Уграђивање принципа енергетске ефикасности, рационалне изградње, очувања природних ресурса и визуелног идентитета подручја, као и поштовања традиције приликом израде просторних и урбанистичких планова.	ЈЛС уз координацију МЖСРПП	2011–2017.			
	6. Јачање улоге јавног превоза, уз увођење нових видова јавног превоза, пре свега лаког шинског саобраћаја.	ЈЛС уз координацију МИЕ	2011–2017.			
	7. Успостављање Географског информационог система на локалном нивоу и умрежавање.	ЈЛС уз координацију МЖСРПП	2011–2012.			Број општина са развијеним ГИС-ом
	8. Примена високих еколошких стандарда у изради просторних и урбанистичких планова (одређени проценат парковских површина, пошумљених површина, излетишта и простора за рекреацију).	ЈЛС уз координацију МЖСРПП	2011–2017.			
2.9.8. Развој локалне економије на основу расположивих природних ресурса и мера за подршку промоције одрживог коришћења ресурса	1. Доношење закона о власништву над земљиштем, правима продаје, накнадама и дажбинама у вези с коришћењем земљишта: – Доношење прописа	МЖСРПП, МФ	2011.			1. Донет закон о планирању и изградњи 2. Донет закон о државном премеру и катастру непокретности 3. Израђена јединствена евиденција о непокретностима

	<p>којим се уводе тржишни критеријуми у области градског грађевинског земљишта;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Решавање питања имовине одузете након Другог светског рата (доношење закона о повраћају имовине);</li> <li>– Доношење закона о државном премеру и катастру непокретности којим се онемогућава досадашња пракса двоструког књижења земљишта у земљишним књигама;</li> <li>– Завршетак израде јединствене евиденције о непокретностима.</li> </ul>					
	<p>2. Развој и спровођење хоризонталних програма подстицања предузетништва на локалном нивоу, у складу са стратегијама којима се утврђују основни правци привредног развоја Републике Србије (подршка развоју кластера, индустријских и технолошких паркова, малог и средњег предузетништва итд.).</p>	<p>МЕРП, НАРП</p>	<p>2011–2013.</p>			<p>1. Број основаних кластера по управним окрузима 2. Број индустријских и технолошких паркова</p>
	<p>3. Израда и доношење стратегија локалног економског развоја (ЛЕР), с пратећим општинским одлукама и са изградњом</p>	<p>ЈЛС уз координацију МЕРП, НАРП</p>	<p>2011–2013.</p>			<p>Број донетих стратегија локалног економског развоја у општинама</p>



	или јачањем институција у оквиру локалне самоуправе које би пратиле израду и спровођење стратегије.					
	4. Спровођење програма хоризонталног и вертикалног институционалног повезивања и умрежавања општина у циљу стимулисања економског развоја и запошљавања.	МЈМПДУЛС, СКГО	2011–2013.			Број закључених међуопштинских споразума о сарадњи
2.9.9. Институционално јачање локалне самоуправе и подизање нивоа знања изабраних и постављених лица запослених у општинској управи	1. Развој капацитета локалне самоуправе за преузимање нових овлашћења и надлежности које произлазе из процеса фискалне децентрализације, а на основу Стратегије регионалног развоја Републике Србије.	МФ, МЕРР, ЈЛС	2011.			1. Број спроведених обука за запослене у јединицама локалне самоуправе 2. Укупан број запослених који су обухваћени обукама за преузимање нових овлашћења у процесу децентрализације
	2. Образовање и усавршавање стручног кадра, како носилаца одлучивања, тако и запослених у општинској администрацији и јавним предузећима, у циљу ефикаснијег, организованијег и координисаног рада: – Доношењем и спровођењем стратегије обуке за запослене у јединицама локалне самоуправе у Републици Србији.	МЈМПДУЛС, ЈЛС	2011–2017.			Донета и спроведена стратегија обуке за запослене у јединицама локалне самоуправе

	3. Развој финансијске управе у општинама обучавањем општинске администрације и носилаца одлучивања у јавним предузећима и јавним комуналним предузећима у спровођењу Закона о концесијама, финансијском лизингу итд.	МФ, ЈЛС	2011–2017.			Број спроведених обука за руководиоце у ЈП и ЈКП на локалном нивоу
2.9.10. Промовисање развоја локалне управе за одрживи развој израдом локалних стратешких и развојних планова	1. Спровођење програма Локалне агенде 21, којим би се установила методологија и центар изврности за консултативну помоћ општинама у изради локалних стратегија одрживог развоја, као и пилот пројекти у општинама.	КОР, МЉМПДУЛС, МЖСРПП, СКГО, ЈЛС	2011.			1. Успостављен центар изврности за стратешко планирање локалног одрживог развоја 2. Број и квалитет пилот пројеката локалног одрживог развоја у општинама
	2. Израда, усвајање и спровођење стратегија локалног одрживог развоја.	ЈЛС уз координацију КОР, КОРНП, СКГО	2011–2017.			Број донетих стратегија локалног одрживог развоја у општинама
	3. Израда, доношење и спровођење локалних планова заштите животне средине (ЛЕАП).	ЈЛС уз координацију МЖСРПП	2011–2017.			Број донетих локалних планова заштите животне средине (ЛЕАП) у општинама
	4. Спровођење програма промоције увођења и сертификације еко-управе система (EMAS и ISO 14.001) у јавном и приватном сектору.	ЈЛС уз координацију МЖСРПП, ПКС	2011–2017.			Број сертификованих EMAS и ISO 14001 система на свим нивоима
2.9.11. Полицентричан развој мреже насеља и	1. Подстицање на децентрализацију привредних активности ка	МЕРР, НАРР	2011–2017.			

стварање урбаних регија с мрежом средњих и малих градова и сеоских насеља	регионалним центрима и сеоским подручјима.					
	2. Доношење и спровођење програма руралног развоја и успостављање система праћења и финансијске контроле који ће омогућити коришћење ИРА фондова.	МПТШВ	2011.			Донета стратегија руралног развоја
	3. Побољшање опште информисаности и пружање подршке за планирање и спровођење програма развоја села.	МПТШВ	2011–2017.			1. Број одржаних промоција 2. Број одржаних обука 3. Повећан број исправних конкурсних пријава 4. Повећан број корисника средстава подршке за мере руралног развоја

## 2.10. Информисање јавности и њено учешће у одлучивању

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
2.10.1. Афирмација проколошког мишљења и свести о одрживом развоју међу грађанима и у удружењима и медијима	1. Спровођење програма подизања јавне свести о циљевима и механизмима остваривања одрживог развоја намењеног носиоцима јавног одлучивања на националном и локалном нивоу.	КОР, удружења	2011-2017.			Број и обухват одржаних обука о политикама одрживог развоја намењених носиоцима јавног одлучивања на националном и локалном нивоу
	2. Спровођење програма подизања јавне свести о циљевима и механизмима остваривања одрживог развоја намењеног медијима.	КОР, удружења	2011–2017.			Број и обухват одржаних обука о политикама одрживог развоја намењених представницима медија

2.10.2. Промовисање дијалога међу проеколошки усмереним удружењима и еколошким покретима и другим грађанским иницијативама	1. Израда заједничког програма за размену и ширење информација међу органима државне управе на свим нивоима, удружења и осталих грађанских иницијатива да би се охрабрила и подстакла јавност на учешће у доношењу одлука о животној средини, посебно на локалном нивоу.	МЖСРПП, ПИЈЗ	2011.			Донет програм за размену и ширење информација међу органима државне управе, удружења и осталих грађанских иницијатива у области одрживог развоја
	2. Доследна примена Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и афирмативна акција на решавању проблема у функционисању и на афирмисању институције Повереника за информације од јавног значаја.	МКИИД, МП, ПИЈЗ	2011– 2017.			Донет Закон о потврђивању Конвенције о приступу информацијама, учешћу јавности и доношењу одлука о материји везаној за заштиту животне средине
2.10.3. Изградња институција јавне управе и локалне самоуправе за подршку грађанима, удружењима, еколошким покретима и другим облицима грађанских иницијатива; сарадња с локалним властима у приступу информацијама, учешћу јавности у одлучивању и приступу правосуђу у области заштите животне средине	1. Повећање буџетских средстава намењених пројектном финансирању органа локалне самоуправе и удружења који имају образовни карактер и који доприносе повећању заинтересованости грађана да учествују у решавању проблема заштите животне средине на локалном нивоу (сукцесивно повећање до 20.000.000 2017. године).	МЖСРПП	2011– 2017.			1. Износ буџетских средстава на националном нивоу намењених пројектном финансирању образовних активности у области заштите животне средине и одрживог развоја 2. Износ буџетских средстава на локалном нивоу намењених пројектном финансирању образовних активности у области заштите животне средине и одрживог развоја
	2. Финансирање научноистраживачких пројеката са задатом темом одрживог развоја спровођењем Програма истраживања у области технолошког развоја.	МПН	2011 –2014.			Донет програм научно истраживања одрживог развоја
2.10.4. Повезивање проеколошких и других удружења и грађанских иницијатива у јединствену	1. Повећање финансирања мрежа удружења активних на пољу заштите животне средине и организовање нових мрежа.	МЖСРПП	2011– 2017.			Удео буџета за финансирање удружења, мрежа удружења и организација цивилног друштва у области заштите животне средине

мрежу						
2.10.5. Мотивисање грађана на учешће у одлучивању и остваривању права на информације о стању животне средине на локалном нивоу	1. Програм образовања грађана о праву на одлучивање о питањима значајним за заштиту животне средине.	МЖСРПП	2011–2017.			Број одржаних консултативних састанака, односно обука о праву на доступност информација и одлучивање
2.10.6. Активно укључивање медија у проблематику одрживог развоја и заштите животне средине, образовање новинара и јасна уређивачка концепција, како јавног радиодифузног сервиса, тако и осталих медија у информисању о стратешки важним сегментима одрживог развоја и екологије ради постизања општег развоја	1. Конципирање образовних програма с проблематиком одрживог развоја и финансирање њиховог увођења у програмску шему јавног сервиса и њихове одговарајуће заступљености.	КОР, удружења, Медијски јавни сервис	2011-2012.			Број и квалитет медијских прилога о заштити животне средине на јавном сервису

### 3. ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

#### 3.1. Природни ресурси

##### 3.1. 1. Ваздух

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.1.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области квалитета ваздуха и емисије у ваздух и потписивање и спровођење међународних споразума који се односе на заштиту ваздуха	1. Потврђивање и примена међународних споразума.	МЖСРПП	2011.			Потврђени међународни споразуми
	2. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП	2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	3. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МИЕ, МПТШВ	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске, буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	4. Изградња административних и институционалних капацитета за усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ и примену прописа из области заштите ваздуха и из области прикупљања података о емисијама у ваздух.	МЖСРПП, СЕПА	2011.		Предвиђена средства (до краја 2011. године) за наведене активности су око 50.000 евра.	1. Број стручњака ангажованих на оперативним пословима проистеклих из Закона о заштити ваздуха и подзаконских аката донетих на основу тог закона 2. Број одржаних радионица, обука и семинара

						3. Оспособљеност и стручност службеника, усклађеност домаће праксе са праксом ЕУ
	5. Оснивање националне лабораторије за ваздух и воде.	МЖСРПП, СЕПА, МПТШВ, РХМЗ	2011.			Основана национална лабораторија
3.1.1.2. Смањење загађења ваздуха које потиче из енергетике и индустрије	1. Изградња постројења за одсумпоравање и денитрификацију у термоенергетским постројењима.	МИЕ, МЖСРПП, ЈП ЕПС	2011– 2017.		<p>ОДСУМПОРАВАЊЕ: ТЕНТ-А: блокови од А3 до А6 – до 2015. године [200.000.000 евра, нису обезбеђена средства, планирају се из кредита Владе Јапана (ЈСА организације)]; ТЕНТ-Б: до 2015. године (200.000.000 евра, нису обезбеђена средства); ТЕ „Колубара”: средства нису планирана.</p> <p>ДЕНИТРИФИКАЦИЈА: ТЕНТ-А: само реконструкција горионика на блоковима од А3 до А6 – до 2014/2015. године (24.000.000 евра, нису обезбеђена средства); ТЕНТ-Б: само реконструкција горионика – до 2014/2015. године (24.000.000 евра, нису обезбеђена средства); ТЕ „Колубара”: средства нису планирана.</p> <p>ОДСУМПОРАВАЊЕ: ТЕ</p>	<p>1. Урађена техничка документација</p> <p>2. Изграђено постројење</p>

					<p>„Костолац” В1 и В2 – 120.000.000 евра, кредит, завршетак 2014. године.</p> <p>ДЕНИТРИФИКАЦИЈА: ТЕ „Костолац” В1 и В1 – по 12.000.000 евра, кредит, еколошка такса, завршетак 2013. године.</p>	
	2. Уградња нових или реконструкција постојећих електрофилтара у постројењима која емитују суспендоване честице изнад граничних вредности емисије.	МИЕ, МЖСРПП, ЈП ЕПС, индустрија	2011–2015.		<p>ТЕНТ-А блок А3 - до 2013/2014. године (8.000.000 евра, нису обезбеђена средства, планирају се из ЕПА фонда); ТЕНТ-Б : блок Б2 - извођење у 2011. години (9.100.000 евра, донација ЕУ); блок Б1 - до 2012. године (8.000.000 евра од чега је 5.500.000 евра донација ЕУ, а 2.500.000 евра из средстава предузећа); ТЕ „Колубара”: средства нису планирана</p> <p>Електрофилтри ТЕ „Костолац” В1 и В2, по 7.000.000 евра, кредит, еколошка такса, завршетак 2013. године.</p> <p>Електрофилтри ТЕ „Морава” - израда идејног</p>	Број уграђених, односно реконструисаних електрофилтера



					<p>пројекта за реконструкцију електрофилтера у 2011. години, а реализација 2013/2014. године.</p> <p>РБ „Колубара” огранак „Прерада”, Вреоци: реконструкција постојећег електрофилтера у 2012. години; предвиђена средства око 400.000.000 динара.</p>	
	3. Проширење мреже за снабдевање домаћинстава и индустрије природним гасом.	ЈЛС	2011–2012.			Број прикључених домаћинстава и индустрија на гас
	4. Проширење система даљинског грејања.	ЈЛС	2011–2017.			Број прикључених домаћинстава на даљинско грејање
	5. Реализација пројекта система продуктовода кроз Републику Србију.	МРЕ, МИ, МЖСРПП, ЈП „Транснафта”	2012–2017.			<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Израђена Студија оправданости са идејним пројектом</li> <li>2. Донет просторни план посебне намене</li> <li>3. Израђен главни пројекат</li> <li>4. Дужина изграђеног продуктовода</li> <li>5. Повећана количина нафтних деривата који се транспортују продуктоводом</li> </ol>
3.1.1.3. Унапређење система праћења	1. Модернизација мреже праћења квалитета амбијенталног ваздуха.	МЖСРПП, СЕПА, МЗ, АПок, ЈЛС, ЗЈЗ	2011.			Успостављен државни систем за аутоматско праћење квалитета ваздуха

квалитета ваздуха у градовима и побољшање капацитета лабораторија за испитивање квалитета ваздуха	2. Успостављање аутоматског праћења над значајним емитерима.	Индустрија	2011.		<p>ТЕНТ-А: праћење емисије на блоковима – до краја 2011. године (потписан уговор, израђен идејни пројекат), (93.000.000 динара, донација ЕУ);</p> <p>ТЕНТ-Б: праћење емисије на блоковима – до краја 2011. године (потписан уговор, израђен идејни пројекат), (85.000.000 динара, донација ЕУ);</p> <p>ТЕ „Колубара”: праћење емисије на блоковима - у 2011. години (потписан уговор, израђен идејни пројекат), (укупно 104.380.000 динара, од чега је за котао К шест донација ЕУ, а из средстава предузећа за котлове К1, К3, К4, К5).</p>	<p>1. Донети програми</p> <p>2. Набављена опрема</p>
	3. Модернизација лабораторија за испитивање квалитета ваздуха.	МЖСРПП, АПок, ЈЛС	2011.			<p>1. Набављена опрема</p> <p>2. Израђена акредитација</p>
3.1.1.4. Унапређење приступа јавности информацијама о квалитету ваздуха и подизање јавне свести о томе	1. Спровођење образовних програма: – Организовањем семинара за запослене у привреди и државним институцијама на републичком и локалном нивоу.	МЖСРПП, АПок, СЕПА	2012.			Број организованих семинара
	2. Развијање и јачање свести: – Интензивним радом на подизању свести и развијању еколошке културе грађана;	МЖСРПП, АПок, МОС, МЗ,	2011–2012.			Број програма развијања и јачања јавне свести

	– Организовањем кампања; – Омогућавањем грађанима да учествују у одлучивању.	ЗЈЗ, удружења				
--	---	------------------	--	--	--	--

### 3.1.2. Воде

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.2.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области вода, а посебно са Оквирном директивом ЕУ о водама	1. Доношење подзаконских прописа за спровођење Закона о водама, а посебно прописа о граничним вредностима емисије отпадних вода и доношење закона о геолошким истраживањима, у складу са стандардима ЕУ, који укључује израду биланса резерви подземних вода.	МПТШВ, МЖСРПП, РХМЗ	2012.			1. Донети прописи 2. Потврђен Протокол
	2. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП МПТШВ	2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	3. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.  За. Израда планова управљања водама за остала водна подручја, у складу са захтевима Оквирне директиве о водама ЕУ.	МЖСРПП, МПТШВ, МИЕ, АПок, РХМЗ	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	4. Јачање капацитета државне управе за усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ и успостављање регулаторне	МПТШВ, МЖСРПП, СЕПА	2012.			1. Број одржаних радионица и обука за усклађивање домаћег законодавства са

	функције.					законодавством ЕУ 2. Оспособљеност и стручност службеника
	5. Оснивање националне лабораторије за ваздух и воде.	МПТШВ, МЖСРПП, СЕПА	2011.			Основана национална лабораторија
3.1.2.2. Повећање доступности квалитетне воде прикључивањем све већег броја становника на јавне системе за водоснабдевање	1. Ревитализација система за снабдевање насеља водом ради смањења губитака воде.	МПТШВ, ЈЛС, ЈКП	2015.			Процент домаћинстава која имају приступ водоводном систему
	2. Изградња капацитета за снабдевање водом насеља и других потрошача, укључујући и дистрибутивну мрежу. – Усклађивање коришћења подземних вода с билансом резерви.	МПТШВ, АПок, Фонд, ЈЛС, ЈКП, МЖСРПП, НАРР	2015.			
	3. Увођење економске цене воде и накнада за коришћење ресурса.	МПТШВ, МЖСРПП	2011.			1. Уведена економска цена воде 2. Уведене накнаде за коришћење ресурса
	4. Увођење контроле индивидуалне потрошње воде.	МПТШВ, ЈЛС, ЈКП	2011.			Број уграђених водомера
	5. Обезбеђење рационалног коришћења воде у индустрији и енергетици увођењем нових технологија и рецикулације.	МПТШВ, АПок, МИЕ, ЈЛС	2015.			Висина потрошње воде
	6. Заштита и унапређење квалитета воде у акумулацијама које су намењене водоснабдевању.	МПТШВ, МЗ, ЗЈЗ, МЖСРПП	2011– 2014.			Резултати контроле квалитета воде у акумулацијама
3.1.2.3. Побољшање квалитета воде у водотоцима, пре свега изградњом постројења за	1. Израда плана управљања водама за непосредни слив Дунава (ICPDR).	МПТШВ	2012.			Донет план
	2. Израда катастарa водног	МПТШВ,	2012.			Израђен катастар

пречишћавање отпадних вода и ефикаснијим радом постојећих, као и контролисаним коришћењем ђубрива и средстава за заштиту биља	добра, угрожених подручја, водних објеката и система, коришћења вода и загађивача.	СЕПА, МЖСРПП				
	3. Санација и ремедијација загађених водотокова.	МПТШВ, АПок, ЈВП,	2011–2017.		За спровођење пројекта „Изградња колектора, постројења за пречишћавање отпадних вода и вађење муља за Велики Бачки канал” од 2007. године уложено 882.035.600 динара из буџета и 1.617.306.640 динара из других извора. У 2011. години за тај пројекат издвојено из буџета 70.000.000 динара, а у 2012. и 2013. години ће бити издвојено по 50.000.000 динара.	Број пројеката санирања загађења
	4. Ревитализација постојећих и изградња нових система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља.	МПТШВ, НАРР, ЈЛС, ЈКП, МЖСРПП, Фонд	2011–2017.			Процент домаћинства која имају приступ пречишћавању комуналних отпадних вода
	5. Модернизација мреже праћења површинских и подземних вода.	МПТШВ, МЖСРПП, АПок, РХМЗ	2012.			Обезбеђена опрема
	6. Успостављање мреже праћења емисије отпадних вода у пријемник или јавну канализацију.	МЖСРПП, МПТШВ, СЕПА	2011.			1. Донет програм праћења 2. Успостављена мрежа

3.1.2.4. Успостављање институционалног оквира за рационално пословање у сектору вода	1. Одговарајућа институционална и територијална организација сектора вода.	МПТШВ	2011.			Успостављена организација
	2. Утврђивање правног статуса и власничка трансформација водопривредних предузећа.	МПТШВ, ЈКП	2011.			Број трансформисаних водопривредних предузећа

### 3.1.3. Земљиште

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.3.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области коришћења и заштите земљишта	1. Доношење подзаконских прописа, посебно за граничне вредности загађујућих материја у земљишту.	МПТШВ, МЖСРПП	2012.			Донети подзаконски прописи
	2. Оснивање националне лабораторије за земљиште и минералне ресурсе.	МЖСРПП, СЕПА, МИЕ	2011–2012.			Основана национална лабораторија
3.1.3.2. Спречавање даљег губитка земљишта и очување и побољшање његовог квалитета, посебно индустријским, рударским, енергетским, саобраћајним и осталим активностима	1. Израда катастра квалитета земљишта и базе података за контаминирана земљишта.	МПТШВ, МЖСРПП, АПок, СЕПА	2012–2013.			1. Израђена база података и инвентар за контаминирана земљишта до 2012. године 2. Површина третираног угроженог земљишта
	2. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МПТШВ, МИЕ, АПок	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске, буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара

	3. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП	2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	4. Спровођење поступака и мера ради заштите, поправке или побољшања квалитета угрожених земљишта.	МПТШВ	2011–2017.			1. Број спроведених пројеката 2. Површина третираног угроженог земљишта
	5. Спровођење мера за заштиту од ерозије.	МПТШВ, АПок, НЛМРЗ	2011–2013.			Спроведене мере
	6. Санација деградираног и контаминираног земљишта у индустријским областима.	МЖСРПП, привредни субјекти	2011–2017.			Број санираних локација
3.1.3.3. Заштита од деградације и промене намене земљишта, као и уређење пољопривредног земљишта	1. Утврђивање угрожених подручја и мерење проблема по испитиваним параметрима.	МПТШВ, АПок	2011–2012.			Сачињен инвентар
	2. Увођење мреже контроле плодности и загађења земљишта на територији Републике Србије, праћења квалитета земљишта.	МПТШВ, АПок, СЕПА	2011–2013.			Површина плодног земљишта
	3. Акредитација и именовање лабораторија за контролу квалитета земљишта.	МПТШВ	2011–2012.			Број акредитованих лабораторија

#### 3.1.4. Биодиверзитет, геодиверзитет и заштита природе

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
--------	-----------------	--	----------------	-----------------	--------------------	------------

3.1.4.1. Доношење закона о заштити природе и потврђивање међународних уговора	1. Потврђивање међународних споразума.	МЖСРПП				Потврђени споразуми
	2. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП	2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
3.1.4.2. Заустављање губитка биодиверзитета и геодиверзитета у складу с Кијевском декларацијом	1. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МПТШВ, МИЕ, ЗЗПС, АПок	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	2. Доношење стратегије и акционог плана очувања биодиверзитета Републике Србије.	МЖСРПП, ЗЗПС	2010.			Донета стратегија очувања биодиверзитета Републике Србије
	3. Обука царинске службе за контролу међународне трговине угроженим врстама.  4. Спровођење демонстрационих пројеката.	МЖСРПП, КОР у партнерству са ЗЗПС и МЖСРПП  МЖСРПП	2011. 2011.		Пројекат „Програм обуке надзорних органа за спровођење СИТЕС Конвенције и националних прописа који регулишу прекогранични промет и трговину заштићеним врстама” спроводи се од 1. јануара 2012. године до 31. децембра 2013. године, а износ је 5.600.000 динара из буџета Републике Србије.	1. Број спроведених програма обуке 2. Оспособљеност и стручност службеника 3. Број спроведених демонстрационих пројеката
3.1.4.3. Повећање површина заштићених природних добара до 10% територије Републике Србије, тј. проширење мреже заштићених подручја, успостављање еколошких коридора и	1. Израда планова управљања заштићеним природним добрима и побољшање газдовања.	НП, ЈП „Србијашуме”, ЈП „Војводина шуме”	2011.			Донети планови управљања
	2. Израда плана проширења националне мреже заштићених природних области.	МЖСРПП, ЗЗПС	2012.			1. Донети планови проширења националне мреже заштићених



мреже еколошки значајних подручја						природних области 2. Процент заштићене територије
	3. Развој мреже НАТУРА 2000 / Емералд мрежа и успостављање еколошких коридора.	МЖСРПП, ЗЗПС, удружења	2017.		Пројекат „Јачање административних капацитета за заштићена подручја у Србији (Натура 2000)” траје од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2011. године – износ је милион евра – финансирање ИРА Европске уније.	1. Израђена база података и мрежа подручја значајних за заштиту 2. Број успостављених коридора
3.1.4.4. Попис биолошке разноврсности у Републици Србији и успостављање праћења компонента биодиверзитета	1. Израда националног програма за инвентар биодиверзитета и геодиверзитета.	МЖСРПП, АПок, ЗЗПС, ПЗЗП	2011.			Донет национални програм за инвентар биодиверзитета и геодиверзитета
	2. Попис ретких и угрожених врста.	СЕПА, ЗЗПС	2011–2017.			Сачињен инвентар
	3. Израда централне базе података и успостављање информационог система о живом свету и другим природним вредностима Републике Србије.	СЕПА	2011.			Израђена база података Успостављен информациони систем
	4. Успостављање ефикасног система биомониторинга.	МЖСРПП, АПок, ЗЗПС, ПЗЗП	2011.			Успостављен биомониторинг

### 3.1.5. Шуме

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.5.1. Усклађивање домаћег законодавства са	1. Доношење закона и акционо програмирање.	МПТШВ	2011.			Донети подзаконски прописи

законодавством ЕУ из области одрживог управљања шумама	2. Изградња административних и институционалних капацитета за усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ и јачање службе планирања и пројектовања одрживог коришћења шума и др.	МПТШВ	2011.			Број одржаних радионица, обука и семинара
	3. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП	2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	4. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МПТШВ, МИЕ, ЗЗПС, АПок	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
3.1.5.2. Унапређивање стања шума: превођењем изданаčkih шума у високе шуме, мелиорацијом деградираних шума и изданаčkih шума лошег квалитета, подржавањем природног обнављања и заштите шума	1. Обнова и нега високих шума и замена изданаčkih шума у виши узгојни облик (непосредна и посредна замена).	МПТШВ, МЖСРПП, ЈП, НП, власници шума	2011– 2017.		Планирано је 41.800.000 динара у 2011. години	Број спроведених пројеката
	2. Санација јако оштећених састојина од биогичких и абиогичких фактора и санација опожарених састојина.	МПТШВ, МЖСРПП, ЈП, НП, власници шума	2011– 2017.		Планирано је 58.010.000 динара у 2011. години	Број регистрованих и санираних опожарених састојина
3.1.5.3. Унапређење одрживог газдовања шумама и заштићеним природним добрима	1. Унапређење система правне и физичке заштите шума у заштићеним природним добрима, уз утврђивање реалне надокнаде власнику шуме за ускраћено или ограничено коришћење (додатни трошкови управљања заштићеним природним добрима).	МПТШВ	2011– 2017.			Успостављен систем заштите шума у заштићеним добрима
3.1.5.4. Повећање површина под шумом на	1. Повећање површине под шумама подстицањем активности	МПТШВ, МЖСРПП,	2011– 2015.		Планирано је у 2011.	1. Процент површине под шумама 2. Број спроведених

29% територије Републике Србије до 2015. године	и пружањем помоћи на пошумљавању земљишта на којима је економски и еколошки оправдано гајити шуму (деградирана земљишта, напуштена пољопривредна земљишта, необрасла шумска земљишта итд.).	ЈП, НП, власници шума			години 115.860.000 динара	демонстрационих пројеката
	2. Спровођење демонстрационих пројеката.	КОР у партнерству са МЖСРПП, МПТШВ	2012.			Број спроведених демонстрационих пројеката

### 3.1.6. Минерални ресурси

#### Металичне сировине и индустријски минерали

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.6.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области управљања ресурсима	1. Доношење закона и дугорочног програма развоја основних геолошких истраживања.	МИЕ, МЖСРПП	2012.			Донети прописи
	2. Оснивање Геолошког завода Србије утврђивањем правног и финансијског статуса садашњег Геолошког института д. о. о.	МЖСРПП, МНТР, МИЕ	2012.		За спровођење програма основних геолошких истраживања у 2011. години планирано 317.000.000 динара из буџета Републике Србије	Основана институција
3.1.6.2. Доношење и примена стратешких докумената одрживог коришћења ресурса и добара	1. Анализа расположиве минерално-сировинске базе по врстама минералних сировина, као и еколошко-просторне основе потенцијала природних ресурса или добара уз примену	МИЕ, МЖСРПП, РАПП	2012.			1. Извршена анализа и подаци унети у ГИС базу 2. Спроведени

	просторног планирања при експлоатацији минералних сировина.					пројекти основних геолошких истраживања из области минералних ресурса
	2. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МИЕ, МПТШВ, ЗЗПС, АПок	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	3. Израда стратегије развоја минералног сектора.	МИЕ	2011.			Донета национална стратегија
3.1.6.3. Налажење нових лежишта и рационално коришћење постојећих природних ресурса уз примену чистијих технологија, обједињеног спречавања и контроле загађивања	1. Промоција инвестирања у геолошка истраживања која се односе на експлоатацију минералних сировина.	МИЕ, АПок	2011.			1. Усвојена БАТ листа 2. Спроведен БЕП 3. Број предузећа која су применила чистије технологије са издатим ИРРС дозволама
	2. Модернизација постројења за експлоатацију метала и неметала у циљу смањења утицаја на животну средину у складу са БАТ-ом и БЕП-ом.	МИЕ, МЖСРПП, привредни субјекти	2011–2013.		Република Србија је приступила 4. новембра 2009. године Регионалном форуму и учествује у пројекту „Увођење ВАТ/ВЕР методологије у циљу смањења или елиминације емисије ненамерно произведених POPs хемикалија из термичких процеса у металургији за земље СЕЕССА	1. Уведене нове технологије 2. Донета БАТ листа

					<p>региона". Регионални Форум је добровољна платформа за сарадњу на примени ВАТ/ВЕР за ненамерно произведене POPs хемикалије, која служи за размену информација и искустава у тој области између земаља потписница и предлаже одређене активности и спроводи пилот пројекте којима је циљ смањење негативног утицаја ненамерно произведених POPs хемикалија. МЖСРПП је задужено за спровођење активности које су утврђене пројектима који се спроводе кроз Форум и укључило је оператора „IMPOL SEVAL” ваљаоницу алуминијума из Севојна, који планира да изгради постројење за пречишћавање отпадних гасова. До краја 2011. године биће завршен предлог овог пројекта, који би делом финансирао GEF (Global Environmental Facility), а делом наша земља, у овом случају оператор. Средства у буџету за то се не одвајају, али се кроз пројекат помаже оператору да примени ВАТ и ВЕР у свом постројењу за третман отпадних гасова, уз сугестије, страних експерата, њихове савете и проверу мера. Планирано је да Пројекат траје четири године.</p>	
	3. Побољшање технолошких решења у процесима истраживања, производње и транспорта минералних сировина у складу са БЕП-ом.	МИЕ, МЖСРПП, привредни субјекти	2011–2013.			Сprovedен БЕП
3.1.6.4. Испитивање валидности заосталих минералних сировина у	1. Утврђивање могућности коришћења минералних сировина из напуштених	МИЕ, МЖСРПП, приватни	2011.			Усвојен Извештај о могућностима

јаловиштима и депонијама активних и затворених рудника са економског аспекта и аспекта заштите животне средине	рудника и лежишта која више нису у функцији – за одлагање појединих врста отпада, као и могућности коришћења техногених сировина из рудничких јаловишта, одлагалишта, депонија и шљачишта.	сектор				
	2. Санација и ремедијација заосталог отпада насталог у истраживању и експлоатацији у складу с начелима заштите животне средине.	МИЕ, МЖСРПП, индустрија	2012–2014.			1. Количина третираног отпада 2. Извршена санација и ремедијација

#### Фосилна горива

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.6.5. Експлоатација необновљивих природних ресурса на начин који обезбеђује најбољу дугорочну енергетску сигурност и при томе најмање деградира животну средину и не угрожава здравље људи	1. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МИЕ, МПТШВ, АПок	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	2. Доношење Националног програма заштите животне средине.  2а. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП	2010.			1. Донет Национални програм за заштиту животне средине  2. Донет акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	3. Доношење измена Програма	МИЕ	2011.			Донете измене

	остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. за период од 2007. до 2012. године, као и њихова примена.					Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. за период од 2007. до 2012. године
	4. Израда нове стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године с предвиђањима до 2030. године.	МИЕ	2012.			Донета стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године с предвиђањима до 2030. године
	5. Доношење акционог плана за енергетску ефикасност.	МИЕ, АЕЕ	2011.			Донет национални план за енергетску ефикасност
	6. Унапређење праћења спровођења енергетске политике успостављањем и развијањем енергетског информационог система.	МИЕ	2012.			Успостављен енергетски информациони систем
	7. Јачање капацитета рударске и геолошке инспекције и инспекције за заштиту животне средине.	МЖСРПП	2011.			1. Број одржаних радионица и семинара 2. Повећан број инспекцијских прегледа 3. Увођење ИКТ у инспекцијски надзор
3.1.6.6. Налажење нових лежишта и одрживо коришћење необновљивих природних ресурса на најефикаснији и најрационалнији начин	1. Израда средњорочних програма детаљних истражних радова у области геолошких истраживања која се односе на експлоатацију минералних сировина и обезбеђивање материјалних и других услова за спровођење тих програма.	МИЕ, АПок, МЖСРПП	2011–2012.			1. Донети програми детаљних истражних радова 2. Донети програми обнављања резерви угља

	2. Спровођење програма обнављања резерви угља и резервације простора у систему „Електропривреде Србије“: – Извођењем нових геолошких истражних радова и утврђивањем резерви угља у угљеним басенима Колубаре и Костолца.	МИЕ, привредни субјекти	2012– 2015.			Спроведени програми и пројекти
3.1.6.7. Примена савремених метода истраживања нафте и гаса на домаћем истражном простору уз коришћење ВАТ-а за одлагање истражног отпадног материјала, модернизацију транспортних и рафинеријских капацитета да би се задовољили садашњи и планирани захтеви у квалитету производа, дистрибуцији и промету нафтних деривата уз примену свих еколошких прописа у области прераде, дистрибуције и промета нафтних деривата	1. Налажење нових лежишта нафте и гаса уз примену ВАТ-а за одлагање истражног отпадног материјала.	МИЕ	2012– 2015.			Број отворених лежишта
	2. Изградња депоније за отпадну исплаку од експлоатације нафте у складу с прописима у области заштите животне средине Републике Србије и стандардима ЕУ.	МИЕ	2012.			Изграђена депонија
	3. Спровођење политике заштите животне средине при коришћењу необновљивих природних ресурса: – Смањењем еколошког утицаја прераде нафте; – Повећањем еколошке безбедности при руковању нафтним дериватима.	МЖСРПП, МИЕ	2012– 2014.			Спроведени пројекти
	4. Ревитализација постојећег гасоводног система.	МИЕ, ЈП „Србијагас”, дистрибутери гаса	2012– 2014.			Повећан капацитет транспортног гасовода Смањени губици у дистрибуцији природног гаса
	5. Модернизација система магистралног нафтовода у циљу заштите животне средине.	ЈП „Транснафта”	2011 .			Смањени губици у транспорту нафте и повезан систем праћења сирове нафте са системом праћења ЈАНАФ-а



	6. Спровођење пројекта система продуктовода кроз Републику Србију.	МИЕ, МЖСРПП, МИ, ЈП „Транснафта”	2014–2017.			Повећана количина нафтних деривата који се транспортују продуктоводом
3.1.6.8. Замена фосилних горива обновљивим изворима енергије, уз одређене економске подстицајне мере	1. Замена фосилних горива коришћењем и унапређивањем расположивих капацитета за коришћење ОИЕ.	МИЕ, МЖСРПП, АЕЕ, ЈЛС, привредни субјекти	2011–2014.		Вредност Пројекта замене фосилних горива геотермалном енергијом и биомасом је 82.000 евра, а извор финансирања је чешка донација, коју реализује UNIDO.	Инсталирани капацитети за производњу енергије из обновљивих извора
	2. Изградња диверзификованих система за когенерацију (мини термоелектране – топлане).	МИЕ, привредни субјекти, ЈЛС	2013.			Број спроведених пројеката
	3. Сагледавање националних потенцијала за коришћење високоефективне когенерације.	МИЕ, ЈЛС	2012.			Извршене анализе потенцијала

### 3.1.7. Обновљиви извори енергије

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.1.7.1. Доношење прописа за подстицање коришћења енергије из обновљивих извора (пореске олакшице, подстицајне цене електричне енергије из обновљивих извора и др.)	1. Стварање законодавног оквира и утврђивање подстицајних мера за веће коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ).	МИЕ, МЖСРПП, ЈЛС	2011.			Донети прописи и усвојени технички и еколошки стандарди
	2. Изградња институционалних капацитета: – Оснивањем фонда за енергетску ефикасност и увођењем других подстицајних мера.	МИЕ, МФ	2011–2012.			Основан фонд
	3. Доношење Националне стратегије	МЖСРПП,	2011.	300.000 евра	Донација	Донета Национална

	одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МИЕ, МПТШВ		и 2.500.000 динара	Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	4. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.	МЖСРПП	2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
3.1.7.2. Повећање обима коришћења обновљивих извора енергије	1. Интензивирање истраживања потенцијала обновљивих извора енергије ради њихове верификације и реалнијег билансирања.	МИЕ	2011.			Удео производње енергије из обновљивих извора у укупној производњи енергије
	2. Коришћење и унапређивање расположивих капацитета за коришћење ОИЕ.	МИЕ, АПок, ЈЛС, МЖСРПП, привредни субјекти	2011–2014.			Број реализованих пројеката
	3. Унапређење пословања привредних субјеката, посебно пружањем подршке малим и средњим предузећима и формирањем кластера произвођача у области ОИЕ.	МЕРР, привредни субјекти	2012.			Број основаних кластера
	4. Примена економских инструмената: – Успостављање субвенција за истраживање и развој коришћења ОИЕ; – Увођење подстицајних инструмената за кредитирање производње енергије и енергената из ОИЕ; – Увођење подстицајних инструмената за размену знања и технологија из области ОИЕ;	МИЕ, МФ, МНТР	2011.			Примена економских инструмената

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Одређивање технологија за које је оправдано увођење подстицајних мера и компаративна анализа могућих подстицајних механизма;</li> <li>– Увођење подстицајних инструмената у области дугорочно гарантованих произвођачких цена енергије добијене из ОИЕ;</li> <li>– Увођење инструмената за стимулацију грађана и привредних субјеката на коришћење енергије добијене од ОИЕ.</li> </ul>					
	<p>5. Друге активности у циљу повећања енергетске ефикасности:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Усклађивање цене енергената с производним трошковима;</li> <li>– Економско и инвестиционо подстицање на повећање енергетске ефикасности, спрегнуте производње топлотне и електричне енергије, употребе локалних и обновљивих извора енергије, производње и примене биодизела и биоетанола;</li> <li>– Примена механизма чистог развоја Кјото протокола;</li> <li>– Спровођење демонстрационих пројеката.</li> </ul>	МИЕ, АЕ, МЖСРПП	2012.			<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Цена енергије усклађена са трошковима</li> <li>2. Потрошња финалне и електричне енергије по јединици БДП-а</li> <li>3. Спроведени демонстрациони пројекти</li> </ol>
3.1.7.3. Образовање јавности и развијање јавне свести ради подстицања на масовније коришћења обновљивих извора енергије	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Спровођење образовних програма: <ul style="list-style-type: none"> <li>– Курсева за запослене у државној управи и локалној самоуправи;</li> <li>– Образовања и усавршавања кадра за послове енергетике;</li> <li>– Предшколских и школских програма за васпитање и образовање у области ОИЕ.</li> </ul> </li> <li>2. Развијање јавне свести: спровођење кампања, информисање грађана и укључивање јавности у одлучивање.</li> </ol>	МИЕ, МЖСРПП, АЕЕ, ПКС	2011.	Потребна средства до краја 2013. године су 5.000.000 динара	Буџет Републике Србије.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Број организованих обука, радионица и семинара</li> <li>2. Број полазника</li> </ol>
		АЕЕ, МИЕ, МЖСРПП	2012.			<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Број организованих обука, радионица и семинара</li> <li>2. Број полазника</li> </ol>

### 3. 2. Фактори ризика по животну средину

#### 3. 2.1. Климатске промене и заштита озонског омотача

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.1.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области климатских промена и оштећења озонског омотача	1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области климатских промена и заштите озонског омотача.	МЖСРПП, МИЕ, МИ	2014.			Донети прописи
	2. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.  - Доношење стратегије заштите од климатских промена.	МЖСРПП  МЖСРПП, СЕПА, РХМЗ	2011.  2012.			1. Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине  2. Донета стратегија заштите од климатских промена
3.2.1.2. Прилагођавање постојећих институција потребама да се активно спроводи политика заштите климе и испуњавају обавезе из међународних уговора	1. Спровођење пројеката израде националних извештаја и других пројеката уз финансијску подршку GEF-а и осталих финансијских механизма јачања капацитета за редовно извештавање UNFCCC, као и израда наредних националних комуникација, извештаја за ЕУ.	МЖСРПП, МИЕ, СЕПА, РХМЗ	2013.			Израђени национални извештаји

(UNFCCC, Кјото протокола и др.)	2. Обука кадра за израду пројектне документације и управљање пројектима у области климатских промена.	МЖСРПП, Фонд, МИЕ, РХМЗ, привредни субјекти, институти, универзитети	2011.			Број и обухват организованих обука
	3. Успостављање инвентара GHG, израда плана мера за смањење емисија, израда плана мера за адаптацију на измењење климатске услове.	МЖСРПП, МИЕ, МПТШВ, РХМЗ, ЈП ЕПС	2011–2012.			Сачињен инвентар GHG
	4. Развијање националног климатског центра и јачање подрегионалних функција за југоисточну Европу.	РХМЗ, МЖСРПП, МНТР, универзитети, институти	2011–2015.			Развијен национални климатски центар
	5. Израда акционог плана за заштиту здравља у таласима високе температуре.	МЗ, МЖСРПП, МРСЦ, РХМЗ	2011.			Донет акциони план

3.2.1.3. Прилагођавање привредних субјеката у секторима енергетике, индустрије, транспорта, пољопривреде и шумарства и комунално-стамбене делатности политици заштите климе и испуњавање међународних уговора	1. Израда планова за прилагођавање привредних субјеката у свим секторима политици заштите климе и испуњавању обавеза из међународних уговора. 2. Ширење јавне свести и знања о мерама заштите климе и повећања енергетске ефикасности привредних субјеката, укључујући и МСП, у свим секторима.	РАПП, МИЕ, МЖСРПП, МЕРР, ПКС	2015.  2011–2015.			1. Број спроведених планова за прилагођавање  2. Број одржаних семинара и обука запослених
---	--	------------------------------	-------------------------	--	--	--

### 3.2.2. Отпад

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.2.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области управљања отпадом	1. Доношење подзаконских прописа.	МЖСРПП	2011.			Донети подзаконски прописи
	2. Израда акционог плана о управљању отпадом.	МЖСРПП МПТШВ, АПок	2011.			Донет акциони план
	3. Изградња административних и институционалних капацитета за усклађивање домаћег законодавства са	МЖСРПП, СЕПА	2012.			Број одржаних обука, семинара и радионица

	законодавством ЕУ и јачање административних капацитета, посебно институција и органа задужених за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење.					
3.2.2.2. Доношење регионалних и локалних планова управљања отпадом	1. Доношење националних планова за појединачне токове отпада.	МЖСРПП, АПок	2012.			Донети национални планови
	2. Доношење регионалних и локалних планова управљања отпадом.	МЖСРПП, АПок, ЈЛС	2012.			Број донетих регионалних и локалних планова
3.2.2.3. Успостављање организованог система рециклаже и подстицање искоришћења отпада	1. Доношење плана управљања биодјеградабилним и амбалажним отпадом.	МЖСРПП	2012.			Донети национални планови
	2. Изградња нових рециклажних дворишта на територији Републике Србије: – Спровођење демонстрационих пројеката рециклажних дворишта – изградња центара за сакупљање (рециклажних дворишта) рециклабилног отпада (папира, стакла, пластике, лименки, електричног / електронског отпада, батерија и акумулатора, отпадног уља и др.).	ЈЛС	2011–2014.			Број изграђених рециклажних дворишта
	3. Повећање степена поновног коришћења и рециклаже отпада на 20% његове количине.	МЖСРПП, ЈЛС	2012–2014.			Процент комуналног отпада који се рециклира
	4. Примена економских	МЖСРПП, МФ, ПКС	2012.			Цена услуге

	инструментата: – Примена принципа пуне надокнаде трошкова за услуге сакупљања и одлагања отпада.					сакупљања и одлагања отпада
3.2.2.4. Изградња инфраструктуре за управљање отпадом (регионалне депоније, постројења за рециклажу различитих врста отпада, постројења за компостирање и анаеробну дигестију, постројења за третман опасног отпада, постројења за искоришћење енергије из отпада и др.)	1. Изградња регионалних санитарних депонија у складу с Националном стратегијом управљања отпадом.	МЖСРПП, АПок, ЈЛС, Фонд	2011–2015.			Број изграђених регионалних центара за управљање отпадом
	2. Изградња трансферних станица.	ЈЛС	2012–2015.			Број изграђених трансферних станица
	3. Изградња постројења за сортирање (рециклажу) отпада.	ЈЛС, приватни сектор	2012–2015.			Број изграђених постројења за сортирање отпада
	4. Изградња постројења за анаеробну дигестију (производњу биогаса из пољопривредног отпада).	МЖСРПП, приватни сектор	2012–2013.			Број изграђених постројења за анаеробну дигестију
	5. Изградња постројења за третман кланичног отпада.	МПШВ, привредни субјекти	2011–2012.		Нису планирана средства за ове намене, али су у буџету Управе за ветерину планирана средства за финансирање постојеће јавне службе, по њеном захтеву (поднет захтев на износ од 7.500.000 динара, који треба да одобри Влада; планирано је подношење захтева за твининг пројекат у оквиру IPA, који обухвата израду стратегије управљања споредним производима животињског порекла, као основе за каснији приступ фондовима ЕУ за инвестиционо улагање, пошто је процена да потребна	Број изграђених постројења за третман кланичног отпада



					средстава износе око 100.000.000 евра.	
	6. Изградња постројења за коришћење енергије из отпада.	МЖСРПП, привредни субјекти	2016–2017.			Број изграђених постројења за искоришћење енергије из отпада
	7. Изградња постројења за компостирање.	МЖСРПП, привредни субјекти	2012–2013.			Број изграђених постројења за компостирање
	8. Изградња постројења за физичко-хемијски третман и безбедно одлагање опасног отпада.	МЖСРПП, АПок	2012–2014.			Изграђено постројење за физичко-хемијски третман и одлагање отпада
	9. Изградња центара за сакупљање опасног отпада из домаћинства, отпадног уља и др.	МЖСРПП, ЈЛС	2011.			Број изграђених центара за сакупљање отпада из домаћинства
	10. Изградња система за третман медицинског отпада.	МЗ, МЖСРПП	2011.			Успостављен систем за третман медицинског отпада
	11. Развој система за прикупљање бродског отпада са станице, чиме би се решили и комунални проблеми на унутрашњим водним путевима.	МЖСРПП, МИ	2012.			Број изграђених станица за прикупљање бродског отпада
	12. Изградња националног постројења за третман опасног отпада инсинерацијом.	МЖСРПП	2015–2017.			Изграђено национално постројење
3.2.2.5. Санација постојећих сметлишта комуналног отпада и локација опасног отпада	1. Санација постојећих сметлишта: – Затварање, санација и рекултивација постојећих	МЖСРПП, АПок, ЈЛС, Фонд	2012–2017.			Број санираних и затворених сметлишта

	<p>сметлишта;  – Санација локација контаминираних опасним отпадом које представљају ризик по животну средину.</p>					
	<p>2. Примена економских инструмената:  – Развијање механизма за решавање проблема наслеђеног загађења, односно штете нанете животној средини непрописним одлагањем опасног отпада.</p>	МЖСРПП, МФ	2011.			Успостављени механизми санације раније створених загађења
	<p>3. Рекултивација постојећих депонија пепела и коришћење летећег пепела из термоелектрана у изградњи путева, грађевинарству и индустрији грађевинског материјала.</p>	МЖСРПП, МИЕ, МИ, ЈП ЕПС	2012–2014.			Процент искоришћења пепела из термоелектрана у грађевинарству
3.2.2.6. Образовање јавности и развијање јавне свести за решавање проблема управљања отпадом	<p>1. Спровођење образовних програма:  – Курсева за запослене у државној управи и локалној самоуправи и привреди;  – Предшколских и школских програма за васпитање и образовање у области поступања са отпадом.</p>	МЖСРПП, МДУЛС, МПр	2011.			1. Број организованих програма обуке 2. Оспособљеност и стручност запослених
	<p>2. Развијање јавне свести:  – Организовање кампања (о рециклажи, о опасном отпаду);  – Информисање грађана о значају правилног</p>	МЖСРПП, удружења, ПКС,	2011.			Број спроведених јавних презентација

	поступања са отпадом; – Укључивање јавности у одлучивање.					
--	--	--	--	--	--	--

### 3.2.3. Хемикалије

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.3.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области управљања хемикалијама и изградња административних и других капацитета за његово спровођење	1. Доношење подзаконских прописа за спровођење закона, из области управљања хемикалијама, као и за спровођење Закона о безбедности и здрављу на раду који се односе на превентивне мере за безбедан и здрав рад при излагању хемијским агенсима.	МЖСРПП, МИ, МПТШВ, СХема, МРСП (Управа за безбедност и здравље на раду)	2011.		Буџет Републике Србије	Донети подзаконски прописи
	2. Изградња административних, професионалних и институционалних капацитета.	МПТШВ, СХема	2011–2017.		<i>Help desk</i> је формиран у Агенцији за хемикалије, која организује обуке за операторе преко различитих пројеката (ИРА, КЕМИ) и надлежна је за усклађивање националног законодавства са законодавством ЕУ. Инспекцијски надзор врши републичка инспекција за ЗЖС и тржишна инспекција.	1. Број органозованих обука 2. Основано заједничко тело
3.2.3.2. Смањење ризика од хемикалија штетних по здравље људи и животну средину, као и замена опасних хемикалија мање опасним,	1. Доношење јединственог програма за управљање хемикалијама руководећи се препорукама Стратешког приступа за међународно	МЖСРПП, СХема	2011.		Буџет Републике Србије	Донет програм за управљање хемикалијама

нарочито дуготрајних постојаних биоаккумулативних и токсичних хемикалија (PBT <i>Persistent Bioaccumulative and Toxic</i> )	управљање хемикалијама (SAICM).					
	2. Израда и спровођење програма праћења хемикалија укључујући и биомониторинг у спровођењу мера за смањење ризика и процени потребе да се оне пропишу.	СХема, МЖСРПП, МЗ	2011–2017.			Донет програм праћења
	3. Опремање лабораторија за испитивање хемикалија.	СХема, лабораторије	2011–2012.		Буџет Републике Србије, донације, лабораторије	Обезбеђена опрема
	4. Спровођење програма образовања и развијања јавне свести о ризицима од хемикалија штетних по здравље људи и животну средину.	СХема, МЖСРПП, МЗ	2017.		СХема, донације	Број органозованих програма обуке
3.2.3.3. Успостављање и развој информационог система за управљање хемикалијама	1. Израда и ажурирање базе података о хемикалијама које се налазе на тржишту Републике Србије и њихових својстава, као и њиховог утицаја на здравље људи и животну средину.	СХема	2011–2017.			Израђена база података о хемикалијама и информациони систем
	2. Успостављање и одржавање информационог система за безбедно управљање хемикалијама.	СХема, МЖСРПП, МПТШВ, МУП	2012–2017.		Информациони систем Регистра хемикалија се израђује у Агенцији за хемикалије.	Успостављен информациони систем
	3. Израда и ажурирање регистра испуштања и преноса загађујућих материја (PRTR) у циљу спровођења PRTR Протокола Архуске конвенције.	МЖСРПП	2013.			Формиран PRTR

### 3.2.4. Удеси

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.4.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ и међународним правом из области удеса	<p>1. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.</p> <p>2. Доношење подзаконских прописа.</p>	<p>МЖСРПП</p> <p>МУП – Сектор за ванредне ситуације</p>	2011.			<p>1. Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине</p> <p>2. Донети прописи</p>
3.2.4.2. Спровођење мера превенције, приправности и одговора на удес на свим нивоима (од предузећа до Републике Србије)	<p>1.1. Доношење одговарајућих планова заштите од удеса на нивоу севесо постројења.</p> <p>1.2. Доношење одговарајућих планова заштите од удеса у Републици Србији, аутономној покрајини, јединици локалне самоуправе).</p>	<p>МЖСРПП и оператори севесо постројења – предузећа</p> <p>МУП, АП, ЈЛС и оператори севесо постројења – предузећа</p>	2011–2017.			Донети планови заштите од удеса
	2. Успостављање међуресорног и мултидисциплинарног приступа у поступку давања сагласности на Извештај о безбедности и План заштите од удеса, као и контроле њиховог спровођења.	МЖСРПП, МУП, МПТШВ, МРСП, остали органи и организације, експерти	2011–2013.			Успостављен међуресорни и мултидисциплинарни приступ

	<p>3. Успостављање комуникационо-информационог приступа мрежи IAN система обавештавања у случају хемијског удеса са прекограничним ефектима, у оквиру Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса.</p> <p>4. Спровођење активности на образовању оператора за примену прописа из области заштите од хемијског удеса.</p> <p>5. Спровођење активности на образовању и развијању јавне свести о значају примене мера превенције и приправности у циљу смањења ризика од хемијског удеса, у областима које могу бити захваћене ефектима тог удеса.</p>	<p>МУП – Сектор за ванредне ситуације МЖСРПП – носилац спровођења Конвенције</p> <p>МЖСРПП, оператори севесо постројења – предузећа</p>	<p>2011–2012.</p> <p>2011–2012.</p>		<p>Семинар намењен операторима који на својој локацији имају Севесо постројења, односно који подлежу обавезама из Закона о заштити животне средине, делу Заштита од хемијског удеса у организацији Сектора за контролу и надзор финансира се из буџета ЕУ, у оквиру пројекта IPA 2010, „Јачање капацитета инспекције за заштиту животне средине и релевантних заинтересованих страна у Републици Србији”.</p> <p>У оквиру пројекта IPA 2011: Спровођење закона из области контроле индустријског загађења, превенције хемијског удеса и система ЕМАС 2012–2014 које финансира ЕУ, предвиђена су укупна средства у износу од 3.000.000 евра. Део средстава биће намењен за финансирање активности на образовању оператора за примену прописа из области заштите од хемијског удеса.</p>	<p>1. Успостављен комуникационо-информациони приступ</p> <p>2. Број организованих семинара</p> <p>3. Број организованих активности</p>
3.2.4.3. Институционално, организационо и кадровско јачање органа, организација и институција у извршавању законских обавеза из области удеса	<p>1. Оспособљавање и опремање надлежне институције и предузећа за адекватан одговор на хемијске удесе и за санацију простора.</p> <p>3. – Јачање административних и професионалних капацитета за усклађивање домаћег законодавства са законодавством</p>	<p>МУП, МО, МЖСРПП, МПТШВ, МЗ, МИ, ЈЛС</p> <p>МЖСРПП, МУП, МПШВ, МРСП, остали органи и</p>	<p>2012.</p> <p>2010–2017.</p>		<p>Одредбом члана 60и. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09) прописано је да</p>	<p>Оспособљеност и стручност службеника за адекватан одговор на удес</p> <p>1. Број организованих обука</p> <p>2. Образовано заједничко тело</p>

	<p>ЕУ из области заштите од хемијског удеса у надлежним министарствима;  – Јачање административних и професионалних капацитета запослених у органима државне управе који су надлежни за спровођење нових законских прописа у области заштите од хемијског удеса;  – Образовање заједничког тела за спровођење потврђене Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса.</p> <p>3. Сарадња надлежних министарстава у изради плана заштите од удеса у Републици Србији као саставног дела републичког плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.</p>	<p>организације, експерти</p> <p>МУП, МО, МЖСРПП, МПТШВ, МЗ, МИ, ЈЛС</p>	<p>2012.</p>		<p>надлежно министарство на основу извештаја о безбедности и обавештења води Регистар постројења, као и Регистар удеса који су пријављени, односно да у наредном периоду изради Регистар Севесо постројења, односно да води Регистар пријављених удеса, за шта нису потребна никаква средства.</p>	<p>Донет план заштите од удеса на републичком нивоу</p>
	<p>4. Вођење Регистра постројења и Регистра пријављених удеса.</p>	<p>МЖСРПП</p>	<p>2011–2017.</p>		<p>Досадашње активности на реализацији наведених задатака су спровођене из средстава Програма помоћи UNECE Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса, што ће се наставити и даље. Група предвиђа средства из буџета за дневнице запослених за реализацију наведених задатака.</p>	<p>1. Регистар постројења 2. Регистар удеса</p>
	<p>5. Организовање и спровођење заједничких активности са суседним земљама у циљу побољшања прекограничне</p>	<p>МУП, МЖСРПП, МО, МПТШВ</p>	<p>2011–2017.</p>			<p>Број организованих обука, вежби и семинара</p>

	сарадње, као и размене информација у области превенције, приправности и одговора на удес с могућим прекограничним ефектима.					
--	---	--	--	--	--	--

### 3.2.5. Јонизујуће и нејонизујуће зрачење

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.5.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ и прописима Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА) из области заштите од јонизујућег и нејонизујућег зрачења	1. Доношење прописа.	МЖСРПП, АЗЈЗНСС	2011.			1. Донети прописи 2. Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	2. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.					
	3. Доношење: - Програма и акционог плана заштите од нејонизујућег зрачења; - Програма и акционог плана заштите од јонизујућег зрачења.	МЖСРПП, МНТР, АЗЈЗНСС	2011.			Донети програми
	4. Изградња административних и институционалних капацитета.	МЖСРПП, МНТР, АЗЈЗНСС	2012.	За реализацију обука, семинара и радионица са изградњом административних и институционалних капацитета за усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ		Број организованих обука, радионица и семинара



				и јачање административних капацитета у области заштите од јонизујућих и нејонизујућих зрачења планирано је 500.000 динара.		
3.2.5.2. Решење проблема складиштења радиоактивног отпада	1. Израда техничке документације и изградња објекта.	ЈП НОС АЗЈЗНСС, МЖСРПП, МНТР, МУП	2011.			Изграђен објекат
	2. Препакивање, предтретман постојећег и будућег отпада и његово безбедно складиштење.	ЈП НОС, АЗЈЗНСС	2011.			Прописно препакован и ускладиштен отпад
	3. Извоз опасног радиоактивног отпада.	ЈП НОС	2012.			Количина извезеног радиоактивног отпада
3.2.5.3. Изградња и модернизација система праћења радиоактивности и нејонизујућег зрачења, информационог система, базе података и система обавештавања и реаговања у случају ванредних догађаја	1. Израда програма за систематско праћење нејонизујућег и јонизујућег зрачења и усвајање стандарда: – Стварањем услова за акредитовање лабораторија; – Одређивање услова за извештавање и доступност извештаја јавности.	МЖСРПП, АЗЈЗНСС	2012.			1. Спроведен програм 2. Усвојени стандарди
	2. Проширење мреже праћења.	АЗЈЗНСС	2012.			1. Набављена опрема 2. Ојачан кадар
	3. Кадровско, техничко и организационо јачање на свим нивоима у	МЖСРПП, АЗЈЗНСС, АПок,	2012.			Број организованих

	спровођењу мера заштите од јонизујућег и нејонизујућег зрачења.	општине				програма и обука
--	---	---------	--	--	--	------------------

### 3.2.6. Бука

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.6.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области буке	1. Доношење подзаконских прописа за спровођење Закона о заштити од буке.	МЖСРПП, МИ	2011.			Донети подзаконски прописи
	2. Доношење Акционог плана за реализацију Националног програма заштите животне средине.		2011.			Донет Акциони план за реализацију Националног програма заштите животне средине
	3. Развој информационог система за податке о буци.	СЕПА	2011.			Успостављен информациони систем
3.2.6.2. Успостављање стандарда за праћење буке у насељима и дуж главних саобраћајница – у фазама према прописима ЕУ и према финансијским могућностима	1. Унапређење праћења буке.	МЖСРПП, АПок, СЕПА	2012.			Набављена опрема за унапређење праћења
	2. Акустичко зонирање. – Овлашћивање организација за мерење буке у животној средини.	ЈЛС МЖСРПП, АТС	2012. 2011–2017.			1. Спроведено акустичко зонирање 2. Број овлашћених организација за мерење буке у животној средини
3.2.6.3. Одређивање угрожених	1. Утврђивање и анализа параметара	МЖСРПП, МИ	2012.			1. Утврђени параметри

зона и мера за смањење буке у њима, као и зона тишине и мера за њихово очување	буке, утицаја буке (колико је доступно) и применљивих нивоа буке у црним тачкама.					буке 2. Извршена анализа
	2. Утврђивање најфреквентнијих делова националних путева који захтевају праћење буке.	МЖСРПП, АПок, СЕПА	2012.			Извршена анализа
	3. Доношење мера за смањење утицаја буке на угроженим локацијама, посебно у градовима, као и успостављање ефикасног система надзора и информисања јавности.	МЖСРПП	2012.			Донете мере и успостављен систем надзора и информисања јавности
3.2.6.4. Израда стратешких карата буке на основу којих се доносе акциони планови	1. Израда стратешких карата буке у животној средини.	СЕПА, МЖСРПП, МИ, АПок	2015.			Израђене карте буке
	2. Израда катастра значајних извора буке, као дела јединственог катастра. 3. Утврђивање насеља с највећом емисијом буке и предложеним мерама и доношење акционих планова.	СЕПА	2012–2017.			Израђен катастар значајних извора буке  Донети планови

### 3.2.7. Природне катастрофе (ванредне ситуације) – поплаве, клизишта, пожари и земљотреси и др.

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.2.7.1. Институционализовање система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама	1. Доношење закона и подзаконских прописа.	МУП, МО	2011.			Донети прописи
	2. Организација и јачање институционалних капацитета.	МУП, МО	2011.			Број организованих обука, радионица и семинара
	3. Израда стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и стратегије заштите од пожара.	МУП, МЖСРПП, МО, МИ, МПТШВ, МЗ, МНТР	2011–2012.			Донете стратегије
	4. Израда планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.	МУП, МЖСРПП, МО, МИ, МПТШВ, МЗ, МНТР, ЈЛС	2011–2012.			Израђени планови за ванредне ситуације

	5. Увођење јединственог телефонског броја за дојаву свих врста опасности (112) и оснивање националног центра и оперативних регионалних центара 112.	МУП, предузећа телефонског саобраћаја	2011–2012.			Успостављен јединствен број за дојаву свих врста опасности
3.2.7.2. Повећање степена заштите од поплава, клизишта и земљотреса	1. Израда мапа зона угрожених поплавама.	МПТШВ	2015.			Израђене мапе плавних зона
	3. Развој модерног система праћења, предвиђања и ране најаве (модерна мерна опрема на мерним станицама и софтверски системи за процену јачине падавина уз коришћење радарских система); -Доношење новог закона о сузбијању града.	РХМЗ, МПТШВ, МУП, АПок, ЈП, Преузимање сектора противградне заштите у МУП –Сектор за ванредне ситуације	2011–2012.			1. Набављена опрема 2. Ојачан кадар
	3. Доградња и ревитализација система заштите од поплава у градовима и насељима у приобаљу већих водотока.	МПТШВ, АПок, ЈП, ЈЛС	2011–2017.			Број спроведених пројеката
	4. Израда катастра клизишта и нестабилних падина на територији Републике Србије.	МЖСРПП	2010–2013.	1.920.000 евра	Буџет Републике Србије, ИРА, донација	1. Израђен катастар клизишта и нестабилних падина на територији Републике Србије 2. Израђена карта стабилности терена у размери 1 : 300.000
	5. Израда карте сеизмичке рејонизације Републике Србије са истраживањем геолошких услова за одређивање националних параметара према EURO CODU 8.	МЖСРПП	2010–2013.		Буџет Републике Србије	1. Израђени геолошки модели терена за одређивање националних параметара терена према EURO CODU 8 2. Израђена геотектонска карта за одређивање националних параметара према

						EURO CODU 8
3.2.7.3. Подстицање осигурања против штета од елементарних непогода	1. Информисање јавности о потребама и предностима приватног осигурања од штете настале у елементарним непогодама.	ЈЛС	2011.			Број осигураника
	2. Оснивање националног фонда за помоћ у случају елементарних непогода.	МЖСРПП, МУП	2011.			Основао национални фонд

### 3.3. Утицај економских сектора на животну средину

#### 3.3.1. Индустрија

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.1.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области заштите ваздуха, вода, земљишта, поступања са отпадом и хемикалијама	1. Доношење закона и подзаконских прописа и изградња административних и институционалних капацитета за њихову примену.	МЖСРПП, МПТШВ, МИЕ, ЈЛС	2011–2012.			Процент националних прописа усклађених са прописима ЕУ
3.3.1.2. Изградња или реконструкција инфраструктуре у индустрији намењене за заштиту животне средине (постројења за пречишћавање отпадних гасова и отпадних вода, третман отпада)	1. Израда техничке документације и спровођење пројеката.	Привредни субјекти, овлашћене организације, МЖСРПП, МПТШВ, МЕРР, МИЕ, ЈЛС	2011–2017.			Број спроведених пројеката реконструисане индустријске инфраструктуре
3.3.1.3. Реконструкција или иновирање постојећих технолошких процеса, примена јединственог система издавања дозвола за индустријска постројења у складу са Законом о интегрисаном спречавању и	1. Израда техничке документације (пројеката) и примена ВАТ-ова и BREF-ова у индустрији.	привредни субјекти МЖСРПП, МПТШВ, МЕРР, АПок, СЕПА, ЈЛС, ПКС	2011–2015.		Израда техничке документације (пројеката) је обавеза оператора. Који ће БАТ бити примењен у одређеном постројењу одлучује сам оператор, при чему мора водити рачуна о техничким	1. Број издатих дозвола за индустријска постројења у складу са Законом о интегрисаном спречавању и

контроли загађења животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04), увођење БАТ-а и ВЕР-а)					<p>карактеристикама постројења, сагледати локалне специфичне факторе у случају постојећих постројења и о економској и техничкој изводљивост модернизације.</p> <p>У буџету надлежног министарства нису предвиђена средства за израду техничке документације, али се може у оквиру одређених пројеката које финансира ЕУ или друге земље предвидети израда техничке документације за примену одређеног БАТ-а за постојеће или ново постројење.</p>	<p>контроли загађења животне средине</p> <p>2. Број индустријских предузећа оспособљених за спровођење БАТ-ова и ВЕР-ова</p>
	2. Издавање потребних дозвола (укључујући и дозволу ИРРС) за индустријска постројења.	МЖСРПП, МПТШВ	2011–2015.	25.000.000. динара		Број издатих дозвола за индустријска постројења
3.3.1.4. Санација загађених индустријских локација	1. Спровођење поступка деконтаминације и ремедијације.	МЖСРПП, МПТШВ, МИЕ, МЕРР, СЕПА, АПок, ЈЛС, ПКС, привредни субјекти	2011–2017.			<p>1. Број спроведених пројеката деконтаминације и ремедијације, површине њима захваћене</p> <p>2. Процент укупне површине земљишта под индустријским загађењима</p>
3.3.1.5. Увођење чистије производње и повећање енергетске и сировинске ефикасности уз смањено стварање отпада	1. Доношење и спровођење стратегије увођења чистије производње у Републици Србији.	МЖСРПП	2011–2015.			<p>1. Број запослених у предузећима која су увела принципе чистије производње</p> <p>2. Број предузећа која су увела принципе</p>

3.3.1.6. Примена управљања животном средином у предузећима ISO 14.000, система EMAS	1. Изградња и увођење система заштите животне средине.	МЖСРПП, МЕРР, ЈЛС, ПКС, привредни субјекти, овлашћене организације	2012–2015.			чистије производње 1. Број запослених у предузећима која примењују ISO 14.000 и систем EMAS 2. Број предузећа која примењују ISO 14.000 и систем EMAS
3.3.1.7. Успостављање јединственог катастра загађивача, успостављање праћења и самопраћења	1. Израда базе података и информационог система.	СЕПА, МЖСРПП	2011–2012 .			Израђена база података

### 3.3.2. Рударство

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.2.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области рударства	1. Доношење прописа и изградња административних и институционалних капацитета за њихову примену.	МЖСРПП, АР, МЕРР	2011–2012.			Број националних прописа усклађених с прописима ЕУ
3.3.2.2. Успешан завршетак транзиције у рударском сектору с већим учешћем приватног сектора и повећање економичности пословања рударских предузећа	1. Стварање предуслова за привлачење инвестиција у детаљна геолошка истраживања и експлоатацију минералних сировина.	МЖСРПП, АР, МЕРР, Фонд за развој	2011–2015.			1. Вредност инвестиција у детаљна геолошка истраживања и експлоатацију минералних сировина 2. Основан фонд за развој рударства
	2. Пружање подршке развоју малих и		2011–2015.			Број спроведених

	средњих рударских предузећа.					пројеката подршке рударским предузећима
3.3.2.3. Рационално управљање необновљивим природним ресурсима и сузбијање нелегалне експлоатације	1. Израда дугорочне стратегије са акционим планом детаљних геолошких истраживања минералних сировина.	МЖСРПП	2011.			Донета дугорочна стратегија детаљних геолошких истраживања минералних сировина
	2. Потпуно успостављање Географског информационог система као просторне базе података и основног алата у циљу рационалног управљања и контроле над експлоатацијом и геолошким истраживањима минералних сировина.	МЖСРПП, АР	2011–2012.			Уведен ГИС
	3. Увођење економских инструмената за: – Постизање ефикасности у степену наплате накнаде за коришћење минералних сировина; – Одвајање пореза за унапређење производа и активности погодних по животну средину; – Пружање подстицаја за рекултивацију земљишта; – Развијање механизма за решавање проблема наслеђеног загађења.	МЖСРПП, МФ, МЕРР, АПок	2011–2012.			1. Број уведених економских инструмената 2. Повећан приход од наплате накнаде за коришћење минералних сировина
	4. Развијање друштвено одговорног пословања: – Израдом регионалних планова и програма развоја минералног сектора; – Увођењем ISO 14.000, EMAS у рудницама; – Применом прописа, мера и казнене политике којима се спречава илегална	МЖСРПП, ПКС	2011–2014.			1. Број рударских предузећа која примењују ISO 14.000 и систем EMAS 2. Број запослених у рударским предузећима која примењују ISO 14.000 и систем EMAS



	експлоатација минералних сировина.					
3.3.2.4. Примена технолошких решења за смањење, јединствено спречавање и контролу штетног утицаја експлоатације минералних сировина на животну средину	1. Утврђивање могућности одлагања технолошког и другог отпада у условима трајне обуставе радова и затварања рудника, у складу с принципима заштите животне средине.	МЖСРПП, АР, МЕРР, НИО, привредни субјекти, ЈЛС	2011–2017.			Израђен катастар рударског отпада
	2. Повећање енергетске ефикасности у рударству.					Остварени приход по јединици утрошка енергије у рударству
	3. Рекултивација и ремедијација оштећених предела.					Процент рекултивисаног и ремедираног земљишта у односу на укупне угрожене површине
	4. Модернизација рудника у циљу задовољења стандарда ЕУ у домену безбедности и заштите животне средине.					Број рудника са уведеном модерном механизацијом, апсолутно и проценат од укупног броја
	5. Модернизација капацитета за транспорт и дистрибуцију гаса.					1. Број спроведених пројеката заштите животне средине у експлоатацији угљоводоника 2. Смањење губитака у транспорту и дистрибуцији природног гаса
3.3.2.5. Одрживо снабдевање тржишта минералним сировинама	1. Стварање предуслова за обезбеђивање тржишта Републике Србије довољним количинама минералних сировина у складу с принципима квалитета и заштите животне средине.	МЖСРПП, МЕРР	2011–2017.			Успостављен систем управљања укупним квалитетом (TQM)
	2. Модернизација постојећег система магистралног нафтовода.	ЈП „Транснафта”	2011–2017.			1. Смањени губици у транспорту нафте 2. Повезан систем праћења транспорта нафте са системом праћења

						ЈАНАФ-а
	3. Успостављање система продуктовода кроз Републику Србију.	МИЕ, МЖСРПП, ЈП „Транснафта”	2017.			1. Дужина изграђеног продуктовода 2. Количина нафтних деривата који се транспортују продуктоводом
3.3.2.6. Развој привреде на локалном нивоу и повећање запослености, уз укључивање свих заинтересованих страна у доношење одлука	1. Преквалификавање раније запослених у рударству, понуда микро кредита за samozapoшљавање.	МЖСРПП, МЕРР, АПок, одговарајуће агенције, ЈЛС	2011–2017.			1. Број преквалификованих радника 2. Број одобрених микро кредита

### 3.3.3. Енергетика

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.3.1. Знатно побољшање енергетске ефикасности ради смањења потрошње енергије, а самим тим и увозне зависности и негативног утицаја сектора енергетике на животну средину, као и повећање конкурентности индустрије и стандарда грађана	1. Успостављање ценовних паритета у енергетици.	МИЕ, МФ, АЕ	2011–2012.			Успостављене економске цене енергије
	2. Оснивање фонда за енергетску ефикасност.		2012.		Буџет Републике Србије, остала средства	Основа фонд
	3. Стварање институционално-правних услова за активности компанија ESCO.	МИЕ, ПКС, МФ банке, приватни сектор	2009–2011.			Донети прописи
	4. Стварање повољних кредитних аранжмана за увођење енергетске ефикасности у индустрији, грађевинарству, пољопривреди, саобраћају и др.	МИЕ, МЕРР, МПТШВ, МЖСРПП, ПКС, банке, приватни сектор	2011–2012.			Број и вредност додељених кредита из средстава фонда за енергетску ефикасност и из средстава комерцијалних банака

3.3.3.2. Сигурност и стабилност снабдевања енергијом, остваривање економски исплативе производње довољне количине енергије усклађене са стандардима ЕУ, на начин и у количини која ће пратити брз економски раст	1. Предузимање инфраструктурних захвата у сектору.	МИЕ, ЕПС, ЕМС, ЈП „Србијагас” и „Транснафта”, дистрибутери гаса	2008–2017.		Детаљно у Табели 1 Веза са 3.1.1.2. (2) 3.1.6.7. (7)	Број спроведених инфраструктурних пројеката
	2. Доношење измена Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. године за период од 2007. до 2012. године и њихова примена.	МИЕ	2010.	50.000 евра	Буџет Републике Србије, остала средства	Донете измене Програма
	3. Израда нове стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године с предвиђањима до 2030. Године.	МИЕ	2012.		Буџет Републике Србије, остала средства	Донета стратегија
	4. Унапређење праћења спровођења енергетске политике успостављањем и развијањем енергетског информационог система.	МИЕ	2012.		Буџет Републике Србије, остала средства	Успостављен енергетски информациони систем
	5. Активности на успостављању енергетске управе и енергетског планирања на локалном нивоу.	МИЕ	2013.		Буџет Републике Србије, остала средства	Успостављена енергетска управа

	6. Унапређење сратешког планирања у енергетици.	МИЕ	2012.		Буџет Републике Србије, остала средства	Основан Институт за енергетику
3.3.3.3. Подстицање на коришћење обновљивих извора енергије	1. Доношење правно-техничких прописа о употреби обновљивих видова енергије.	МИЕ, АЕ, АЕЕ	2011.			Број донетих прописа
	2. Увођење подстицајних економских мера (пореске олакшице, подстицајне цене, тј. повлашћене тарифе за енергију из обновљивих извора).	МФ, МИЕ, МПТШВ, АПок, АЕЕ	2011.			Донети прописи за подстицање производње енергије из обновљивих извора
3.3.3.4. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области природних ресурса, управљања отпадом и управљања квалитетом ваздуха	1. Доношење нових прописа (закона са одговарајућим пратећим подзаконским документима) и измена и допуна одговарајућих постојећих закона.	МЖСРПП, МИЕ, АПок, АЕЕ	2011–2012.			Број прописа усклађених с прописима ЕУ
3.3.3.5. Потписивање и спровођење међународних уговора који се односе на загађење ваздуха, климатске промене и оштећење озонског омотача	1. Јачање капацитета и стварање услова за спровођење потврђених конвенција.	МЖСРПП, СЕПА МИЕ, МПТШВ, НИО	2011–2017.			Испуњене обавезе из потврђених конвенција и пратећих докумената
3.3.3.6. Подстицање на рационално коришћење природних ресурса, смањење емисије материја у ваздух које га загађују, смањење настајања отпада и веће коришћење отпада	1. Доношење Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.	МЖСРПП, МИЕ, МПТШВ	2011.	300.000 евра и 2.500.000 динара	Донација Краљевине Шведске и буџет Републике Србије	Донета Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
	2. Унапређење коришћења чистијих технологија.	МЖСРПП, МЕРР АЕЕ, АПок, индустрија, ПКС, НИО	2011–2017.			Број спроведених пројеката увођења чистије производње у индустрији

	3. Спровођење прописа о јединственом спречавању и контроли загађивања, као и: – Завршетак израде свих подзаконских прописа; – Доношење националних ВАТ-ова (BREF) и ВЕР-ова.	МЖСРПП, СЕПА, АЕЕ, АП, ЈЛС	2011–2013.			Број донетих националних ВАТ (BREF) и ВЕР
3.3.3.7. Смањење ризика од загађења ваздуха и оштећења озонског омотача	1. Успостављање аутоматског праћења значајних емитера.	МЖСРПП, СЕПА, НИО, индустрија	2011–2012.			Број успостављених станица за аутоматско праћење значајних емитера
	2. Увођење подстицајних мера и инструмената за стимулисање коришћења обновљивих извора енергије.	МФ,МЖСРПП, МИЕ, МЕРР, индустрија	2011–2013.			Број уведених подстицајних мера и економских инструмената
3.3.3.8. Решавање проблема поступања са отпадом у енергетици	1. Изградња или унапређење инфраструктуре за управљање отпадом.	МЖСРПП, МИЕ, ЈЛС, привредни субјекти, приватни сектор	2011–2017.			1. Број изграђених постројења за физичко-хемијски третман и безбедно одлагање отпада 2. Број изграђених постројења за коришћење енергије из отпада 3. Изграђено национално постројење за третман опасног отпада инсинерацијом  4. Број расположивих капацитета која врше

						термичку обраду отпада
	2. Употреба пепела и гипса из термоелектрана као секундарне сировине у производњи грађевинског материјала и у грађевинарству.		2011–2017.			Процент укупне годишње произведене количине пепела и гипса из термоелектрана који се искористи као секундарна сировина у производњи грађевинског материјала у односу на укупну годишње произведену количину
3.3.3.9. Образовање јавности, развијање јавне свести и унапређење приступа јавности информацијама о животној средини у енергетици	1. Спровођење образовних програма: – Организовање обука за запослене у привреди и државним институцијама на републичком, регионалном и локалном нивоу; – Предшколских и школских програма за васпитање и образовање у области коришћења природних ресурса, енергије, климатских промена и сл.	МЖСРПП, СЕПА, АПок, КОР, МОС, МИЕ, АЕЕ, ПКС, ЈЛС, удружења	2011–2017.			1. Број организованих обука и семинара за запослене у привреди и државним институцијама 2. Број спроведених школских и предшколских програма
	2. Развијање јавне свести спровођењем: – Кампања; – Информисањем грађана; – Укључивањем јавности у одлучивање.					Број и обухват организованих кампања за развијање јавне свести

### 3.3.4. Пољопривреда

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.4.1. Усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ из области пољопривреде	1. Доношење прописа и стратегија: – Израда стратегије о безбедности хране; – Израда и спровођење планова праћења зооноотских болести, услова за безбедност хране уз примену микробиолошких критеријума, фармаколошких испитивања и испитивања озрачења и контаминената, на антимикробну резистенцу, хране за животиње, као и за праћење при увозу, на граници; – Израда акционог плана о управљању споредним производима животињског порекла; – Усклађивање услова у објектима који се баве производњом хране животињског порекла са захтевима ЕУ; Доношење програма мера здравствене заштите животиња и других програма)	МПТШВ, МЗ	2011– 2015.			Процент прописа усклађених с прописима ЕУ
	2. Оснивање националне лабораторије за безбедност хране.	МЗ, МПТШВ, МЕРР	2012– 2013.			Основана национална лабораторија

3.3.4.2. Подстицање на инвестирање у смањење загађења из пољопривреде, очување агродиверзитета, традиционалних (комбинованих) система газдинстава ради очувања предеоног и специјског биодиверзитета у осетљивим агроеколошким условима, развој система заштите добробити животиња, смањење ерозије, као и очување и унапређење животне средине у целини	1. Доношење годишњих акционих планова и уредаба за подршку развоју села, заснованом на органској, интегралној и другим облицима производње, уз стандарде „добре пољопривредне праксе”.	МПТШВ	2015.			Укупна вредност инвестиција у смањење загађења из пољопривреде и очување агродиверзитета	
	2. Подстицање истраживачких и развојних пројеката, као и образовања; успостављање демонстрационих тачака за примену „добре пољопривредне праксе”, органске пољопривреде, јединствено очување агродиверзитета, уз одрживу диверсификацију руралне привреде на нивоу газдинства и сеоске заједнице и сл.	МПТШВ, МЖСРПЦ, ЈЛС	2012– 2017.				
	3. Изградња инфраструктуре за ефикаснију рециклажу и одлагање органског отпада из сточарства (индивидуалне и заједничке депоније и танкови и сл.) и побољшање управљања сточарством у складу с потребама очувања животне средине; – Унапређење ратарске производње у смислу примене јединствених мера заштите биља, очувања земљишта од ерозије, очување квалитета и структуре земљишта уз побољшање његове плодности.	МПТШВ, АПок, ЈЛС	2011– 2012.	Планирана средства за очување земљишта од ерозије су 80.000.000 динара, а за побољшање плодности земљишта су око 310.000.000 динара.			
	4. Стимулисање претварања неекономичних пољопривредних парцела у шуме и сталне пашњаке; укидање наканде за промену намене пољопривредног земљишта ако се оно пошумљава.	МПТШВ	2011– 2017.				



3.3.4.3. Повећање површина под органском и другим еколошки прихватљивим системима пољопривредне производње, укључујући сточарску производњу која се заснива на принципима заштите добробити животиња	1. Израда студије о просторним, ресурсним и техничким могућностима пољопривреде Републике Србије за органску производњу хране и производњу сировина за био-горива.	МПТШВ	2011.			Процент површина под органском и другим еколошки прихватљивим системима пољопривредне производње
	2. Увођене економских подстицајних мера и инструмената за улагање у земљиште и механизацију за органску производњу.	МПТШВ МПТШВ, МЕРР, МФ	2011– 2017.			
	3. Увођење економских подстицајних мера и инструмената за тржишни пласман производа органске пољопривреде, као и производа сточарске производње која је заснована на принципима заштите добробити животиња.	МПТШВ	2011– 2017.			
	4. Успостављање система контроле квалитета и сертификацију производа органске пољопривреде, као и производа сточарске производње засноване на принципима заштите добробити животиња.	МПТШВ	2011.		<p>За 2011. годину планирана су три модела подршке развоју органске производње укупне вредности 20.000.000 динара:</p> <p>1. Директно плаћање по хектару производне површине</p> <p>- Произвођачи чија је производња у периоду конверзије остварују право на подстицајна средства за подршку развоју органске биљне производње у износу</p>	

					<p>од:</p> <p>1) 36.000 динара по хектару за ратарску производњу (житарице, индустријско биље, лековито и ароматично биље);</p> <p>2) 50.400 динара по хектару за повртарску производњу;</p> <p>3) 64.800 динара по хектару за воћарску и виноградарску производњу.</p> <p>- Произвођачи којима је завршен период конверзије и имају сертификовану органску биљну производњу остварују право на подстицајна средства за подршку развоју органске биљне производње у износу од:</p> <p>1) 30.000 динара по хектару за ратарску производњу (житарице, индустријско биље, лековито и ароматично биље);</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>2) 42.000 динара по хектару за повртарску производњу; 3) 54.000 динара по хектару за воћарску и виноградарску производњу.</p> <p>2. Директно плаћање по грлу стоке, која се гаји уз примене метода органске производње</p> <p>- Произвођачи чија је производња у периоду конверзије остварују право на подстицајна средства за подршку развоју органске сточарске производње у износу од:</p> <p>1) 21.600 динара по грлу крупне стоке (за најмање четири грла); 2) 7.200 динара по грлу ситне стоке (за најмање 10 грла); 3) 720 динара по јединки живине (за најмање 100 јединки); 4) 2.800 динара по кошници (за најмање 30 кошница).</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>- Произвођачи којима је завршен период конверзије и имају сертифицивану органску сточарску производњу остварују право на подстицајна средства за подршку развоју органске сточарске производње у износу од:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1) 18.000 динара по грлу крупне стоке (за најмање четири грла);</li><li>2) 6.000 динара по грлу ситне стоке (за најмање 10 грла);</li><li>3) 600 динара по јединки живине (за најмање 100 јединки);</li><li>4) 2.400 динара по кошници (за најмање 30 кошница).</li></ol> <p>3. Покривање дела трошкова сертификације за производе добијене применом метода органске производње и то произвођачима који су први пут добили сертификат за свој органски</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					производ: рефундација 50% укупних трошкова сертификације, највише 300.000 динара по кориснику средстава.	
3.3.4.4. Подизање и развијање јавне свести пољопривредних произвођача о проблемима животне средине у пољопривреди и производњи хране, уз уважавање принципа заштите биодиверзитета и добробити животиња	<p>1. Спровођење образовних програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Курсева за запослене у Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде и на свим управним нивоима, од стратешког до инспекцијског (контролног), од централног до локалног;</li> <li>– Обука за саветодавце о „доброј пољопривредној пракси”, објектима, опреми и механизацији за побољшање управљања стајњаком, заштити биља, стандардима, добробити гајених животиња, мерама које се предузимају ради прилагођавања пољопривредне праксе потреби очувања животне средине и иновираним начинима размене знања у тој области;</li> <li>– Курсева за сточаре о обрачуна хранива на фарми, адаптацији и изградњи објеката у сточарству, добробити гајених животиња на фармама и у транспорту, складиштењу хемикалија и њиховој правилној примени и сл.;</li> </ul> <p>Обука пољопривредних произвођача о безбедној примени пестицида и заштити животне средине.</p>	МПТШВ, АПок, ЈЛС, СЕПА, ПКС	2011– 2012.		За подизање и развијање јавне свести пољопривредних произвођача кроз рад пољопривредних стручних служби издвајају се средства из укупне суме средстава планираних за образовање пољопривредних произвођача, а она износе 168.300.000 динара.	Број и обухват спроведених курсева и обука

	2. Развијање јавне свести о потреби да се пољопривреда прилагоди захтевима за очувањем животне средине и бољим валоризовањем производа из еколошки погодних производних система на тржишту.	МЖСРПП, АПок, ЈЛС, ПКС	2011–2017.			Број спроведених кампања
	3. Унапређење обука из области здравствене заштите и добробити животиња.	МПТШВ	2011–2017.			Број и обухват курса и усавршавања
3.3.4.5. Увођење кодекса „добре пољопривредне праксе“	1. Стварање и развој кодекса „добре праксе“ у разним видовима пољопривредне производње.	МПТШВ, МЖСРПП, АПок, ЈЛС, ПКС	2011–2012.			Утврђен кодекс „добре пољопривредне праксе“
	2. Образовање произвођача о примени кодекса „добре праксе“.	ЈЛС, ПК	2011–2017.			Број произвођача обучених за примену кодекса „добре пољопривредне праксе“
3.3.4.6. Спровођење ефективних мера контроле ГМО у складу с праксом ЕУ	1. Израда националног оквира биолошке сигурности.	МПТШВ	2012.			Израђен национални оквир биолошке сигурности
3.3.4.7. Унапређење очувања и одрживог коришћења биљних генетичких ресурса и формирање банке гена	1. Успостављање и функционисање банке гена.	МПТШВ	2011–2012.		Планирано је успостављање Банке биљних гена у оквиру Дирекције за националне референтне лабораторије, МПТШВ, током 2011. и 2012. године. Средства су делом обезбеђена из шведске донације преко <i>SEEDNet</i>	Успостављена банка биљних и животињских гена

					<p>пројекта, у укупном износу 30.000 евра за опрему и активности у 2011. години, када се пројекат и завршава. Средства из буџета Републике Србије издвајана су претходних година, али нису за 2011. годину, а планирају се за 2012. годину у износу 20.000.000 динара за одржавање колекција за потребе банке биљних гена и за успостављање базе података о биљним генетичким ресурсима. Део средстава је обезбеђен из ФАО пројекта за подршку Националном програму за биљне генетичке ресурсе (БГР) и успостављање националног механизма за размену информација о БГР, као и за спровођење ФАО Глобалног плана акције за БГР, у укупном износу 275.000 долара током 2011. и 2012.</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					године. За даље функционисање Банке биљних гена, по њеном успостављању, неопходно је обезбедити средства из буџета Републике Србије, што ће бити предвиђено Националним програмом за БГР.	
	2. Израда и развој база података и информационог система из области заштите биљних сорти, биљних генетичких ресурса и биолошке сигурности.	МПТШВ	2012–2013.			Израђена база података из области заштите биљних сорти, биљних генетичких ресурса и биолошке сигурности

### 3.3.5. Шумарство, ловство и рибарство

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.5.1. Реорганизација јавног сектора шумарства и подршка приватном сектору	1. Изградња капацитета јавне шумарске управе и службе (и њихово одржавање и унапређивање).	МПТШВ, АПок, ЈП	2011–2017.	Планрано је 3.000.000 динара у 2011. години.		Реформисана јавна шумарска управа и служба



	2. Стварање ефикасног система подршке приватним власницима шума и оснивању малих и средњих предузећа у шумарству и сродним делатностима.	МПТШВ, ПКС	2011–2017.			Изграђен ефикасан систем подршке приватним власницима шума и оснивању малих и средњих предузећа у шумарству и у сродним делатностима
3.3.5.2. Одрживо газдовање шумама и унапређење шумарства уз истовремено одрживо управљање популацијама дивљачи	1. Израда планских докумената за шумарство и ловство (који нису у саставу трошкова јавне шумарске службе).	МПТШВ	2011–2017.			Број донетих планских докумената за шумарство и ловство
	2. Развој модерног и јединственог информационог система шумарства компатибилног са информационом и комуникационим системом ЕУ.	МПТШВ	2011–2017.	За информациони систем су планирана средства у висини од 11.000.000 динара		Успостављен јединствен републички информациони систем шумарства
	3. Унапређење мера заштите, и унапређење извештавања о стању и прогнози у заштити шума.	МПТШВ, МЖСРПП, ПКС	2011–2017.			Успостављен систем извештавања дијагнозе и прогнозе у заштити шума
	4. Праћење здравственог стања шума.	МПТШВ, МЖСРПП	2011–2017.			Успостављен систем јединственог праћења здравственог стања шума
3.3.5.3. Унапређење риболова побољшањем газдовања ресурсима ради развоја риболовног туризма	1. Доношење подзаконских прописа за спровођење Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда.	МЖСРПП	2011.			Донета подзаконска акта о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда
	2. Окончање евидентирања и регистрације објеката за производњу рибе за порибљавање.	МЖСРПП, МПТШВ	2011.			Утврђена евидениција објеката за производњу рибе за порибљавање
	3. Увођење подстицајних мера за организације произвођача рибе, побољшање промета рибом,	МПТШВ	2011–2012.			Број уведених подстицајних мера

	осавремењавање постојећих и отварање нових прерађивачких капацитета.					
3.3.5.4. Повећање економских ефектата који се могу остварити искоришћавањем шумских, ловних и риболовних ресурса	1. Дрaстично спречавање криволова и илегалне сече шума, повећањем броја инспектора и њихове опремљености.	МЖСРПП, МПТШВ,МУП	2011– 2017.			Годишњи износ прихода остварен од шумских, ловних и риболовних ресурса

### 3.3.6. Саобраћај

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.6.1. Смањење удела саобраћаја у загађењу ваздуха и емисији буке побољшањем квалитета моторног горива и возила и смањењем употребе фосилних горива	1. Оспособљавање мерне станице за контролу стандарда ЕУРО.возила.	МИЕ	2011.			Успостављена мерна станица
	2. Усклађивање свих возила, произведених у Републици Србији и увезених до 2012. године с граничним вредностима емисије за моторна возила према Уредби 715/2007/ЕС.	МИЕ, МЖСРПП	2014.			Број домаћих и увезених возила која су усклађена с граничним вредностима емисије за моторна возила према Уредби 715/2007/ЕС
	3. Постепено избацивање оловног бензина.	МИЕ, МФ, МЖСРПП	2015.			Потпуно избачен из употребе оловни бензин
	4. Смањење специфичне потрошње енергије у транспорту.	МИЕ	2015.			Просечна потрошња енергије по тонском километру
	1. Правац Београд – Јужни Јадран, правци 3, 4, 5, 6, 7, 10 и 11, као и одређене попречне везе Основне мреже прихваћени су као део TEN.		2015.			Завршен путни правац

	2. Рехабилитација, реконструкција и изградња паневропских коридора VII и X и праваца и чворова Основне мреже у складу са TEN стандардима.	субјекти у области саобраћаја	2011–2015.			Завршен путни правац
	3. Рехабилитација паневропског Коридора VII реализацијом приоритетних пројеката према Мастер плану и студији изводљивости за УВП.	МИ, „Пловпут”	2011–2017.			Број спроведених пројеката
	4. Успостављање транспортне инфраструктуре системским приступом у мултимодалну транспортну мрежу водећи рачуна о одрживом развоју Републике Србије.	МИЕ	2015.			Успостављен мултимодални транспортни систем
	5. Доношење планова транспортне инфраструктуре с приоритетним задатком да се привуку међународни транспортни токови и обезбеди функционална интермодална интеграција.		2012.			Донети планови транспортне инфраструктуре с приоритетним задатком да се привуку међународни транспортни токови и обезбеди функционална интермодална интеграција
	6. Успостављање нове унутрашње јединице за стратешко управљање и планирање у министарству надлежном за послове саобраћаја.		2011.			Успостављена јединица за стратешко управљање и планирање
3.3.6.3. Подизање квалитета саобраћајних услуга и услуга саобраћајне инфраструктуре	1. Спровођење инфраструктурног плана развоја путне и железничке мреже.	МИЕ	2011–2015.			Спроведен инфраструктурни план развоја путне и железничке мреже
	2. Омогућавање да више железничких превозника и управљача железничке инфраструктуре на железничкој мрежи приступа железничкој инфраструктури.	МИЕ	2015.			Број нових железничких превозника и управљача железничке инфраструктуре на железничкој мрежи
	3. Побољшање протока граничног железничког саобраћаја.	МИЕ, МУП	2011–2015.			Смањено просечно време задржавања на граници

	4. Развој речних информационих сервиса.	МИЕ, „Пловпуг”	2011–2017.			Број базних станица и оспособљеност за пружање свих сервисних услуга
	5. Усклађивање транспорта опасних терета с прописима ЕУ и АDR, као и прописима RID и ADN.	МИЕ, МУП, МФ, МЖСРПП, МЗ, АПок	2011.			Усклађене процедуре транспорта опасних терета с прописима ЕУ и АDR, RID и ADN прописима
3.3.6.4. Повећање интермодалног транспорта у укупном превозу повећаним коришћењем речног и железничког саобраћаја за 25% у односу на 2005. годину	1. Унапређење ефикасности превоза робе и путника железницом, смањење времена задржавања возова, повећање брзине возова и повећање интензитета саобраћаја потписивањем документа о развоју железничких транспортних оса кроз Републику Србију у складу са европским стандардима и иницијативама.	МИЕ	2011–2015.			Потписана документа о развоју железничких транспортних оса кроз Републику Србију у складу са европским стандардима и иницијативама
	2. Подстицање коришћења комбинованог транспорта (метод издавања награђних дозвола за друмски превоз коришћењем комбинованог транспорта) потписивањем билатералних и мултилатералних споразума из области комбинованог транспорта.	МИЕ	2011–2015.			Потписани билатерални и мултилатерални споразуми из области комбинованог транспорта
	3. Израда студије оправданости о изградњи терминала, технологији претовара и стратегији развоја интермодалног транспорта у Републици Србији.	МИЕ, НИО	2011.			Израђена студија оправданости о изградњи терминала, технологији претовара и стратегији развоја интермодалног транспорта у Републици Србији
3.3.6.5. Изградња јединствених система	1. Побољшање услова и конкурентност јавног превоза у већим градовима ради	МИЕ, МЖСРПП, МЕРР	2017.			Успостављен систем конкурентног јавног

превоза који ће бити прилагођени путнику, на регионалном нивоу у Републици Србији	смањења емисије буке и штетних гасова и успостављање система превоза путника базираног на шинском саобраћају.					шинског саобраћаја
	2. Стимулисање набавке нових еколошки прихватљивих аутобуса, трамваја и тролејбуса.	МИЕ, привредни субјекти	2017.			Број новонабављених еколошки прихватљивих возила
	3. Изградња станица на природни и течни нафтни гас.	МИЕ, привредни субјекти	2017.			Број изграђених станица за природни и течни нафтни гас
3.3.6.6. Јачање спољне димензије тржишта – транзитног саобраћаја, извоза и увоза робе и услуга	1. Повећање квота за превоз робе за 20% остварењем билатералне сарадње и либерализација приступа друмском транспортном тржишту.	МИЕ, ПКС	2012.			Повећана квота за превоз робе за 20%
	2. Поједностављење процедура, повећање квоте дозвола за превознике Републике Србије и њихово учешће на другим тржиштима спровођењем билатералних и мултилатералних споразума из области друмског транспорта.	МИЕ, ПКС	2011–2015.			Број дозвола издатих нашим превозницима за њихово учешће на другим тржиштима
	3. Потписивање билатералних и мултилатералних споразума из области ваздушног транспорта.	МИЕ, МСП	2015.			Број потписаних билатералних и мултилатералних споразума из области ваздушног транспорта

### 3.3.7. Туризам

Циљеви	Активности/мере	Надлежна институција и партнери у спровођењу	Рок за примену	Укупни трошкови	Извори финансирања	Индикатори
3.3.7.1. Побољшање	1. Изградња и реконструкција смештајних	Привредни субјекти	2011–2017.			Број нових и побољшаних капацитета

смештајних капацитета; развијање туристичког система квалитета и система заштите потрошача	капацитета.					
	2. Развој нових инвестиционих пројеката ( <i>green field</i> пројекти).	MEPP, Национална корпорација за развој туризма, ПКС, привредни субјекти, ЈЛС	2011–2017.			1. Број спроведених нових инвестиционих пројеката 2. Укупан износ нових инвестиција 3. Повећање нових инвестиција у односу на претходни период
	3. Развијање система квалитета.	MEPP	2011–2012.			Успостављен систем квалитета
3.3.7.2. Развијање туристичког информационог система (информативни центри, брошуре, имиџ, позиционирање, итд.)	1. Побољшање садржаја и опреме у туристичким информативним центрима.	ТОС, локалне туристичке организације, MEPP	2011–2012.			1. Број нових садржаја у туристичким информативним центрима 2. Број изграђених визиторских центара
	2. Израда апликације и базе података за туристички информациони систем (ТИС) Републике Србије.	MEPP, ТОС, АПР	2011–2012.			Израђена апликација и база података за ТИС и стављена у функцију
3.3.7.3. Развијање додатне туристичке понуде уз постизање економске исплативости и локалног просперитета, (трговина, гастрономија, угоститељство, промотивне активности, путничке агенције итд.), чиме ће се отворити нова радна места, уз највеће могуће	1. Развој и унапређење квалитета туристичких производа и туристичких простора и унапређење рецептивно туристичко-угоститељске понуде, као и прибављање земљишта за развој нових локација.	MEPP, привредни субјекти	2011–2015.			1. Обезбеђен нормативни оквир за туристичке делатности: донети закони о туризму, о јавном скијалишту и о бањама и подзаконска акта за њихово спровођење 2. Донети програми развоја туристичких производа и резервисани најзначајнији простори битни за развој туризма
	2. Успостављање система праћења остварених резултата у туризму – развој туризма и повећање туристичког промета у мање развијеним подручјима.	MEPP, ЈЛС	2011–2017.			1. Успостављен систем праћења остварених резултата у туризму 2. Повећан туристички промет у неразвијеним подручјима
	3. Успостављање система подстицаја за <i>green field</i> инвестиције ради привлачења профитабилних инвестиција.	MEPP, привредни субјекти	2011–2012.			Успостављен систем подстицаја за <i>green field</i> инвестиције

очување културног богатства и природне разноврсности	4. Успостављање система за развој и одрживост аутентичних туристичких дестинација обједињавањем програма развоја туризма на локалном нивоу, као и управљањем дестинацијама.	МЕРР, ЈЛС, МКИИД, привредни субјекти	2011–2012.			Успостављен систем за развој и одрживост аутентичних туристичких дестинација
	5. Успостављање модела управљања развојем туризма и образовања са нагласком на локални и регионални раст конкурентности и квалитета у туризму.	МЕРР, ЈЛС, МПН	2011–2012.			Број и обухват обука и семинара
3.3.7.4. Утврђивање и отклањање актуелних и потенцијалних конфликта између туризма и других активности везаних за коришћење ресурса	1. Израда програма развоја туризма на принципима одрживог развоја и заштита културно-историјског наслеђа на туристичким просторима.	МКИИД, МЖСРПП, привредни субјекти, ЈЛС, МЕРР	2011– 2017.			1. Донети програми развоја туризма 2. Предузете мере заштите животне средине и културног наслеђа у туристичким просторима
	2. Побољшање приступа туристичким просторима (копнени, ваздушни и водени саобраћај).	МИЕ, МЕРР, ЈЛС	2011– 2017.			Донети пројекти побољшања доступности и приступа туристичким дестинацијама и услугама
	3. Побољшање јавне услуге (снабдевање електричном струјом и водом, управљање отпадним водама, смећем и рециклирање отпада).	ЈЛС, МЕРР, МЖСРПП	2011– 2017.			Годишње инвестирана средства у побољшање јавних и инфраструктурних услуга у туристичким насељима
	4. Побољшање друмске информације и система означавања.	МИЕ, МЕРР	2011– 2015.			1. Донета подзаконска акта за регулисање туристичке сигнализације 2. Креиран систем означавања
	5. Унапређење и одржавање	МЕРР, МЖСРПП,	2011–			Годишњи ниво инвестиција намењених

	туристичких простора.	МИЕ, ЈЛС, привредни subjekti	2017.			побољшању одржавања туристичких простора
--	-----------------------	------------------------------------	-------	--	--	--

### 3.3.8. Увођење чистије производње

Акциони план Стратегије увођења чистије производње („Службени гласник РС”, број 17/09), сматра се делом Акционог плана за спровођење Националне стратегије одрживог развоја Републике Србије.